

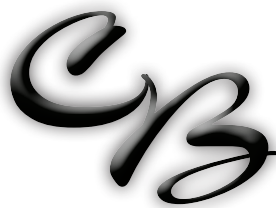
**BIBLIOTECA
ȘTIINȚIFICĂ**

**UNIVERSITATEA
DE STAT
„ALECU RUSSO”
DIN BĂLT**

Confluente Bibliologice

Revistă de biblioteconomie și științele informării

1-2 (43-44), 2016

Director: Elena HARCONIȚA

Colegiul de redacție:

Elena HARCONIȚA,

director

Lina MIHALUȚA,

director-adjunct

Valentina TOPALO,

șef CD al ONU, șef Centru Manifestări Culturale

Silvia CIOBANU,

șef Centru Marketing. Activitate Editorială

Elena STRATAN,

șef Serviciu Cercetare. Asistență de Specialitate

Alexe RĂU,

directorul general al Bibliotecii Naționale din Republica Moldova

Silvia GHINCULOV,

dr. în științe economice, directorul Bibliotecii Științifice ASEM

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați,

Membru de Onoare al Senatului USARB

Maria ȘLEAHTIȚCHI,

dr. în științe filologice, conf. univ. Universitatea de Stat din Moldova

Nicolae ENCIU,

dr. hab. în științe istorice, conf. univ. Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Republicii Moldova

Coperta / viziune grafică / tehnoredactare:

Silvia CIOBANU, șef Centru Marketing. Activitate Editorială

Machetare/ tehnoredactare:

Antonina ANTONOV, CMAE

Redactor: Ana NAGHERNEAC, șef serviciul Informare și Cercetare Bibliografică

Adresa redacției:

str. Pușkin, 38, mun. Bălți, 3100, Republica Moldova

Tel/fax: +373(231)52445; E-mail: libruniv@usarb.md; Web: <http://libruniv.usarb.md>

Tiparul: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

ISSN: 1857 - 0232

Sumar / Summary

CARTEA DE VIZITĂ / VIZITING CARD

Elena HARCONIȚA
Bibliotecarii universitari bălțeni consolidează capacitățile instituționale / *University librarians from Bălți build institutional capacity* 5

Elena STRATAN
Colloquia Bibliothecariorum Faina Tlehuci eveniment național / *Colloquia Bibliothecariorum Faina Tlehuci-National Event* 8

Angela HĂBĂȘESCU, Elena CRISTIAN
23 aprilie – Ziua Bibliotecarului – Ziua Profesiei / *Librarian Professional Day-April 23rd* 13

BIBLIOMESAGER / LIBRARY MESSENGER
Rubrică îngrijită de Elena STRATAN / *Elena Stratan's column* 18

OPORTUNITĂȚI MODERNE / MODERN OPPORTUNITIES

Mihaela STAYER
Lansarea Proiectului Săptămîna Educației Deschise / *Open Education Week At The Scientific Library USARB* 29

FORMAREA PROFESIONALĂ / CONTINUING PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Valentina VACARCIUC
Аттестация как фактор развития профессиональной деятельности библиотечного специалиста / *Certification as a factor of librarians professional activities* 34

PROIECTE INTERNAȚIONALE / INTERNATIONAL PROJECTS

Valentina TOPALO
Trainingul ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES - ENGLEZA PENTRU SCOPURI SPECIFICE / *The training ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES* 39

Elena STRATAN
Competența informațională a specialistului prin prisma proiectelor internaționale / *Information competence of specialist through international projects* 41

ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR, FILIALA BIBLIOTECI DE ÎNVĂȚĂMÎNT DIN NORD / ASSOCIATION OF LIBRARIANS, NORTH BRANCH LIBRARY

Elena HARCONIȚA, Elena STRATAN, Tatiana PRIAN
Referință privind datele statistice ale activității bibliotecilor școlare din Republica Moldova în anul 2015 / *Reference on statistical data school libraries activity in Moldova in 2015* 44

Elena HARCONIȚA
Referință privind evaluarea bibliotecilor școlilor profesionale din Republica Moldova / *Reference on libraries evaluation of vocational schools in Moldova* 51

PAGINI DE ISTORIE / THE PAGES OF HISTORY

Radu MOȚOC
Louis Pierre Blanc (1860 - 1903) 56

Sumar / Summary

Radu MOȚOC Monumentul Sfântului Francisc din Galați / Saint Francis Monument from Galați	59	Radu MOȚOC Monumentul – TRADIȚIE ȘI VIITOR. Ediția a XVIII-a din 6-9 octombrie 2016 - Iași / TRADITIONS AND FUTURE, a monument, the International Symposium XVIII edition from 6 to 9 october 2016 - Iași	88
Radu MOȚOC Maria Cantacuzino (1817 – 1898)	63	RAFTUL DE SUS / TOP SHELF Anișoara NAGHERNEAC Lucrări publicate de bibliotecarii USARB în anul 2015 / Works published BY USARB librarians	91
Radu MOȚOC Castelul de la Ruginoasa / The Castle of Ruginoasa	69	O viață pe portativul rafturilor de cărți. Elena Țurcan - model de perseverență, responsabilitate și devotament profesional	97
Vasile SECRIERU Unele aspecte privind activitatea Societății Frățimea profesorilor de religie din Basarabia / Some aspects of the Association activity Brotherhood teachers of religion from Bassarabia	79	Maria Fotescu - 70. Un model de fidelitate și consecvență profesională	99
SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET / SPIRITUAL FETES		MUSAFIRII BIBLIOTECII / LIBRARY'S GUESTS	101
Elena CRISTIAN, Svetlana CECAN Colecția de publicații periodice rare a BȘ USARB (III) reviste științifice din domeniul religiei și teologiei / Library rare scientific magazines in the field of theology and religious periodicals collection USARB	82	AUTORII / AUTHORS	106

BIBLIOTECARIII UNIVERSITARI BĂLȚENI CONSOLIDEAZĂ CAPACITĂȚILE INSTITUȚIONALE

UNIVERSITY LIBRARIANS FROM BĂLȚI BUILD INSTITUTIONAL CAPACITY

Elena HARCONIȚA

Abstract: *Scientific Library of Alecu Russo Bălți State University will create new conditions and info-library services for university community members through their participation in International project ERASMUS + capacity building in higher education - capacity Building in the field of higher education (CBNE) - Library network - support Services: modernization of libraries in Armenia, Moldova and Belarus (2015 -2018) together with academic libraries in Armenia, Belarus and the Library of the Academy of Public Administration in Moldova.*

Keywords: *international project ERASMUS+, support services, higher education, modernization of libraries, info-library services*

Împreună cu bibliotecile academice din Armenia, Belarus și Biblioteca Academiei de Administrație publică din Republica Moldova, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți va crea noi condiții și servicii info-bibliotecare pentru membrii comunității universitare datorită participării lor în Proiectul internațional ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE) - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus (2015 -2018).

Beneficiarii direcți ai proiectului sînt bibliotecarii, dar reformele efectuate vor avea un impact favorabil asupra personalului academic, studenților, personalului administrativ al universităților, dar și asupra persoanelor cu necesități speciale. Scopul general al proiectului este modernizarea și consolidarea bibliotecilor, îmbunătățirea competențelor personalului bibliotecar în instituțiile de învățămînt superior din Moldova, Armenia și Belarus.

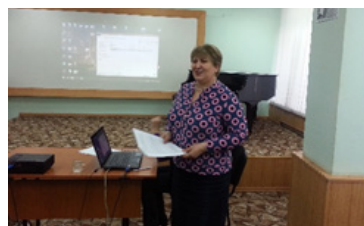
În perioada 7-10 martie 2016, Elena Harconița, directorul BȘ USARB și Lina Mihaluța, director adjunct, au participat în Brașov, România, la inaugurarea Proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior: Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și modernizarea bibliotecilor - Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries.

Liderul Proiectului, Dr. Tereza Khechoyan, Prorector pentru relațiile internaționale a Academiei de Administrație Publică din Republica Armenia, a descris pachetele de lucru, planificarea activităților, programul de formare, pilotarea și dezvoltarea politicilor, managementul, calitatea și evaluarea rezultatelor, diseminarea și sustenabilitatea lor. Manana Salukvadze, coordonatorul financiar al Proiectelor Internaționale, a vorbit despre normele financiare pentru Proiectele CBHE, despre liniile directe de utilizare a Grant-ului, tratarea și explicarea lor. Programul întrunirii profesionale a prevăzut, de asemenea, vizita Bibliotecii Universității *Transilvania* din Brașov și a Castelului Bran.

Revenite în țară, la ședința de diseminare cu bibliotecarii universitari din 23 martie, Elena Harconița, directoarea Bibliotecii și Lina Mihaluța, director adjunct, au relatat despre lansarea Proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - *Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE)* - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus, desfășurat la Brașov, România, au povestit despre vizita în biblioteci, locuri istorice și muzee din or. Brașov. Proiectul urmărește crearea și întreținerea unei Rețele de Servicii de suport în Țările Parteneriatului Estic „Biblioteca în rețea”, care ar urma să transforme bibliotecile din instituțiile implicate în proiect în unele moderne, relevante și accesibile.

În data de 4-5 aprilie 2016, la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, în cadrul Proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - *Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE)* - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus, a avut loc Trainingul ESP *English for Specific Purposes* - Engleză pentru scopuri specifice. Grup țintă: 33 bibliotecari universitari.

Întrunirea profesională a fost deschisă de către Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice, care a menționat că bibliotecarii universității bălțeni au beneficiat în spațiile acestei Biblioteci de mai multe conferințe și instruirii internaționale susținute de reputeate personalități ale domeniului biblioteconomic: David Case din Ohio, SUA; Grant Harris, șeful Fondului European de carte din cadrul Bibliotecii Congresului SUA, Dr. Hermina Anghelescu, conferențiar la Facultatea de Biblioteconomie și Știința Informării de la Wayne State University, Detroit, Michigan, SUA. Întotdeauna cunoștințele acumulate de bibliotecari întotdeauna au fost aplicate în serviciul utilizatorilor.

În zilele 4-5 aprilie 2016 o nouă oportunitate susținută de trainerii internaționali de la Institutul de Tehnologii din Limerick, Republica Irlanda, va spori cunoștințele și abilitățile profesionale ale colaboratorilor USARB.

În cuvîntul de salut Rectorul USARB, Ion Gagim, a menționat importanța acestei instruirii, deschiderea Universității spre Europa, specificînd că Biblioteca Științifică a USARB este o bibliotecă modernă, este cartea de vizită a instituției. Bibliotecarii universitari întotdeauna au fost deschiși spre tot ce este nou și participarea lor în acest Proiect amplifică și mai mult statutul și rolul instituției bibliotecare în comunitate.

Programul a inclus 5 module: Engleza pentru scopuri specifice (bibliotecă, terminologie de bibliotecă și acces la bibliotecă); Abilități de marketing pentru bibliotecari - teorie și practică, crearea strategiilor de sensibilizare pentru toți studenții și utilizatorii bibliotecii, inclusiv a persoanelor cu necesități specifice; Managementul esențial și formarea aptitudinilor pentru bibliotecari, precum standardele internaționale de IFLA, ISO, Biblioteca Congresului, NISO; Informații și cultivarea aptitudinilor de cercetare a utilizatorilor; Biblioteca Electronică.

Trainerii: Jerald Cavanagh BSc Econ, MSc, MA, Institute Librarian, Limerick Institute of Technology; Padraig Kirby BA (Hons) HdipLIS MSc (LIS), Senior Library Assistant, Limerick Institute of Technology au expus obiectivele Proiectului privind modernizarea serviciilor bibliotecii, capacităților bibliotecarului, îmbunătățirii lucrului bibliotecarilor. Misiunea bibliotecarilor este de a promova tot ce este mai nou, chiar dacă noi suntem cei mai vechi, deoarece venim tocmai din Alexandria, a spus Jerald Cavanagh. Dacă bibliotecarii nu vor fi relevanți, nu vor cunoaște bine Internetul, bazele de date valoroase și credibile, nu vor introduce servicii electronice noi, nu vor multiplica și diversifica oportunitățile pentru utilizatorii săi, bibliotecile nu vor putea supraviețui.

Cursul de instruire *Engleza pentru scopuri specifice* a fost mai bine și mai ușor asimilat de bibliotecari datorită asistenței traducătorului, funcție exercitată de Valentin Topalo, șef serviciu la BȘ USARB.

În încheiere Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a mulțumit, în numele participanților, partenerilor europeni de proiect din Republica Irlanda pentru promovarea unui training de nivel internațional, deosebit de util și important, specificînd că bibliotecarii bălțeni sînt gata să colaboreze timp de 3 ani cu toți partenerii de proiect în vederea menținerii unui suport de rețea pentru servicii info-bibliotecare.

Galerie foto:

- https://www.flickr.com/photos/bsu_balti/albums/72157666758904021
- https://www.flickr.com/photos/bsu_balti/albums/72157663955794624

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM FAINA TLEHUCI EVENIMENT NAȚIONAL

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM FAINA TLEHUCI-NATIONAL EVENT

Elena STRATAN

Abstract: *University librarians gathered at Colloquia Bibliothecariorum Faina Tlehuci in Bălți on February 23 for the fourth edition. Librarians Colloquium was inaugurated in 2013 in ex-director's memory 40 years of Scientific Library USARB. At this event are invited outstanding academic and professional members of community from the country and abroad, all who knew or worked with Faina Tlehuci, the distinguished librarian .*

Keywords: *Colloquia Bibliothecariorum, Faina Tlehuci, worthy personality, Bălți academic librarians*

La 23 februarie, bibliotecarii universitari bălțeni s-au reunit la Colloquia Bibliothecariorum Faina Tlehuci, aflat deja la a IV-a ediție. Colocviul bibliotecar a fost inaugurat în 2013, în memoria ex-directoarei de 40 de ani a BȘ USARB. La acest eveniment remarcabil sunt invitați membrii comunității academice și profesionale din țară și de peste hotare, toți cei care au cunoscut-o sau care au lucrat alături de distinsa biblioteconomistă Faina Tlehuci.

În cadrul ședinței în plen: *Faina Tlehuci - personalitate merituoaasă în istoria biblioteconomiei naționale. Amintiri și reflecții*, Elena Harconița, director Biblioteca Științifică USARB, inițiatorea Colloquia Bibliothecariorum și moderatoarea evenimentului, a relatat despre semnificația deosebită a evenimentului, consacrat Doamnei Faina Tlehuci ce și-a dedicat viața acestei minunate profesii. Cu mult respect și considerație față de predecesorii domeniului, a remarcat importanța cinstirii memoriei distinsei conducătoare, meritul Fainei Tlehuci în dezvoltarea bibliotecii moderne, calitățile personale și profesionale ale eminentului om în biblioteconomie care a depus eforturi considerabile în toți cei 40 de ani de director, aceste întâlniri fiind o dovadă a continuității acelor fapte și realizări începute în îndepărtatul 1962.

Inginerul Radu Moțoc, membrul de Onoare al Senatului USARB, secretarul Asociației Pro Basarabia și Bucovina „Costache Negri” din Galați a fost, ca de obicei, prezent cu un omagiu respectuos, dedicat Doamnei care „a reușit să pună o amprentă durabilă pe relațiile umane în general și cu precădere pe cele profesionale. Este greu de contorizat câte cărți au trecut prin mâinile distinsei Doamne, dar cu siguranță cele mai valoroase au fost răsfoite dacă nu citite. Păstrăm o vie amintire Doamnei, care ne privește de sus și credem că apreciază eforturile acestui minunat colectiv de bibliotecari din Catedrala Cărții din Bălți, care a dovedit o capacitate remarcabilă de adaptare în continuare la evoluția societății în permanentă schimbare”.

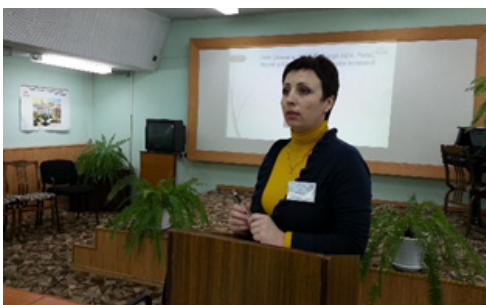
În prima Secțiune *Colecțiile Bibliotecii – valoare și continuitate* au fost susținute 7 comunicări cu o tematică laborioasă și diversă.

Elena Cristian, șef serviciu, Svetlana Cegan, bibliotecar, Serviciul Organizarea și conservarea colecțiilor au vorbit despre edițiile de lux și bibliofile din colecția de patrimoniu a BȘ USARB reiterând că colecția Bibliotecii are o structură enciclopedică, cuprinde 1 021 919 documente, 299 128 titluri în 57 de limbi, inclusiv ediții de lux și bibliofile de mare valoare, ediții prime de lux, exemplare numerotate sau cu autograf, ilustrate de artiști consacrați, precum și volume cu însemnări manuscrise, cu ex-libris. Printre lucrările reprezentative se regăsesc cele 4 volume ale lui Henryk Sienkiewicz.

Prin foc și sabie: Roman cu ilustrații, tradus de Sofia Nădejde la editura „Biuroului Universal” Atanasie I. Nițeanu, 1909-1910; Al. Cioranescu. Don Carlos de Viana, drama în patru acte din colecția, Fundația Regele Carol I, tipărită la Paris, 1954; volumele de la editura „Curtea Veche publishing” colecția „Casa Regală”: Monarhiile secolului XXI (2013), scrisă de Sanda Gătejeanu Gheorghe și Ioan-Luca Vlad; Colecția de lux Manuscriptum, ediții bibliofile, editura Muzeul Literaturii Române, București, 1997 ș.a.

Natalia Culicov, șef oficiu Referințe bibliografice a prezentat informații despre *Dicționarul universal al limbii române* de Lazar Săineanu la 120 de ani de la prima ediție, un dicționar complet al limbii române, una dintre cele mai utilizate opere lexicografice românești. Timp de patru decenii sunt publicate nouă ediții succesive 1896 – 1943. Biblioteca Științifică USARB, deține două dintre edițiile menționate mai sus, ediția a III-a din 1914 și ediția a V-a din 1925, ambele localizate în colecția de carte rară a Bibliotecii.

Radu Moțoc, Membru de Onoare al Senatului USARB a abordat Corespondența lui Vasile Alecsandri cu Edouard Grenier (1855 – 1885). Corespondența lui Vasile Alecsandri poate fi considerată din multe privințe ca fiind unică în România, atât prin numărul mare de peste 2 200 de scrisori cunoscute pînă acum, dar și prin diversitatea persoanelor din elita culturală și politică cu care corespundea. Edouard Grenier, născut la Baume-les-Dames la 20 iunie 1819 și decedat în același oraș la 4 decembrie 1901, este considerat pe drept cuvânt ca unul dintre cei dintâi printre poeții de-al doilea ordin pe care i-a produs secolul al XX-lea. Ceea ce caracterizează aceste scrisori, este bogăția informațiilor ce rezultă din citirea lor, dar și eleganța plină de umor rafinat pe care poetul îl practică atunci când era cazul. Cu certitudine, Vasile Alecsandri avea cultul prieteniei și a fost respectat pe măsură.

Importanța publicațiilor periodice în asigurarea procesului de informare, documentare și cercetare a fost subiectul abordat de Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, Valentina Vacarciuc, bibliotecar, Serviciul Comunicarea colecțiilor. Studiul bibliometric s-a axat pe analiza colecției de publicații în serie din Sala de lectură nr. 3 „Științe psihopedagogice, naturii, reale. Arte”, editate în RM, România și Rusia și include: 384 ana-

le și anuare în 65 titluri, 6377 reviste în 353 titluri și 5355 ziare în 45 titluri. În cercetarea au fost specificate genurile publicațiilor în serie, revistele științifice din RM înregistrate în DOAJ din colecția sălii de lectură, revistele științifice naționale acreditate și indexate pe categorii de către CNAA, indexul publicațiilor periodice în limba română, indexul publicațiilor periodice universitare calculat de Softul „Publish or Perish”, ponderea împrumuturilor de publicații în serie în raport cu împrumuturile totale anii 2013-2015. Evaluarea rolului publicațiilor în serie privind acoperirea info - documentară a procesului didactic a fost scopul sondajului desfășurat în Sala de lectură. 51 % din studenți apreciază ca foarte bună calitatea și cantitatea colecției de publicații în serie.

Un studiu bibliometric privind Revistele din domeniul Drept a fost prezentat de Snejana Zadainova, bibliotecar, Purici Aliona, bibliotecar, Serviciul Comunicarea colecțiilor. Datele obținute în urma cercetării au permis evaluarea punctelor forte și aspectelor vulnerabile de completare a fondului de reviste: locul de publicare, categorii, publicarea lucrărilor profesorilor USARB în revistele științifice, disponibilitatea revistelor în format electronic și în baze de date.

Elena Țurcan, bibliotecar Sala de Împrumut nr. 3 Documente muzicale, a relatat despre oamenii iluștri ai orașului Bălți, nume notorii provenite din Bălți, celebre pe mapamond acum un secol și mai bine, dar care au rămas în anonimat precum: Alexandru Lemîș (viorist), Costache Parno (Parnău) viorist, Eugenia Maleșevschi (pictor), Sigismund Zalevschi (*bas-bariton*), Izabella Kremer (soprană) ș.a.

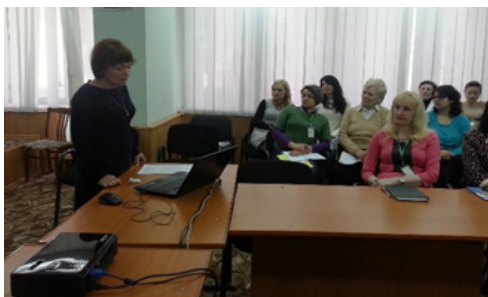

Marina Șulman, bibliotecar Sala de Împrumut nr.4 Documente în limbi străine, a prezentat un studiu dedicat capodoperei „Ambasadorul Extraordinar” a vestitului scriitor englez William Golding. În această parabolă găsim elemente din diverse genuri: poveste, satira socială și antiutopie. Eroi principali sînt Cezar, bibliotecarul Fonokl și sora lui Eufrosinia. Istoria descoperirii lui Fonokl în calitatea de inventator este foarte interesantă și instructivă pentru bibliotecarii din secolul 21. Marina Șulman ne convinge, că interpretarea textului artistic este pentru bibliotecarii contemporani o cale de întoarcere a utilizatorii de informație în bibliotecile moderne.

Secțiunea *Bibliotecile viitorului: posibilități infinite* a inclus 5 comunicări dedicate

aspectelor informării și comunicării electronice. Valentina Topalo, șef Centru Manifestări culturale, a vorbit despre contribuția instituției bibliotecare în clasamentul Webometrics al USARB, locul Bibliotecii în clasamentul mondial de site-uri universitare pe Ranking Web of Universities (Webometrics), criteriile de evaluare a universităților din Webometrics, acțiuni reale ale Bibliotecii în scopul de a crește numărul de backlink-uri la domainul libruniv.usarb.md, înregistrarea Politicii USARB privind Accesul Deschis în ROARMAP, mecanisme de creștere a linkurilor externe. Numărul de pagini indexate în Google, domeniul BȘ USARB (libruniv.usarb.md) este de aproximativ 12 890 de pagini în 5 ani, în Yahoo- 3 442 pagini, în Bing-167.

Olga Dascal, bibliotecar principal Centrul Informatizare și activități în rețea. Mediateca, Marina Magher, șef oficiu Serviciul Comunicarea colecțiilor au trecut în revistă portalurile științifice globale ca sursă relevantă de acoperire a necesităților informaționale ale utilizatorilor USARB, evoluția accesului la baze de date timp de 15 ani în BȘ USARB, accesările bazei de date EBSCO în anii 2013 – 2015. Conform Raportului organizației REM – Resurse Electronice pentru Moldova BȘ USARB se regăsește pe locul 3 în statisticile EBSCO și SpringerLink. Accesarea bazelor de date de pe pagina web a BȘ USARB este următoarea: EBSCO - 2 677, 23%, SpringerLink - 2 030, 17%; EIFL - 1 294, 11%; alte baze de date - 5 852, 49%.

Mihaela Staver, bibliotecar principal, Serviciul Cercetare. Asistență de Specialitate în prezentarea *Biblioteca Științifică USARB pe Facebook: priorități și perspective* a accentuat importanța utilizării rețelelor sociale de către biblioteci cu scopul de a ajunge mai rapid la utilizatori. Biblioteca Științifică USARB și-a creat pagină pe Facebook în anul 2010, are ca scop furnizarea de informații utilizatorilor despre diverse activități, produse și servicii. Grație paginii pe Facebook Biblioteca interacționează mai ușor cu potențialii utilizatori sau cu utilizatorii deja existenți. Potrivit studiului despre rețelele sociale, desfășurat în BȘ USARB cea mai preferată rețea socială a studenților bălțeni este Facebook. Pe parcursul anului 2015 pe Facebook au fost plasate 244 informații, numărul total de accesări a paginii este de 27 700. Avantajele contului Facebook pentru Biblioteca USARB constă în accelerarea procesului de formare a imaginii Bibliotecii, diseminarea informațiilor educaționale și culturale, feedback și conexiune rapidă dintre potențialul utilizator și „produse” printr-un click.

Lilia Ucraineț, bibliotecar, Serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare a prezentat studiul privind integrarea subiectului tratat în document în una din clasele principale ale CZU, experiența analizei documentare a resurselor informaționale din Cla-

sa 9 - Geografie. Biografie. Istorie din cadrul CZU aplicată în Biblioteca Științifică USARB. Sinteza și analiza documentară integrează documentele din Clasa 9 în sistemul de clasificare universal și demonstrează, prin intermediul diverselor exemple, necesitatea utilizării clasei respective în raport cu domeniile adiacente, folosind un limbaj documentar, exprimat prin *indicii principali și indicii auxiliari*. Clasificarea și indexarea corectă a documentelor permite ordonarea materialului în mod util pe rafturile cu acces liber, structurarea semnificativă a bibliografiilor și indexurilor de subiecte, asigură accesul multilingv la colecții, furnizarea unor instrumente structurale pentru organizarea resurselor Web, analiza colecțiilor, este utilă în contextul criteriilor de căutare.

Lilia Ababii, bibliotecar principal, Sala de Împrumut nr. 4 Documente în limbi străine a abordat Politica de confidențialitate în cadrul BȘ USARB, evidențiind documentele principale care reglementează prelucrarea și asigurarea protecției datelor cu caracter personal: Codul deontologic al bibliotecarului, documentele IFLA, Politica de confidențialitate în cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Regulamentul privind prelucrarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal în sistemul de evidență a cititorilor în BȘ USARB. Colectarea și prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează pentru realizarea următoarelor scopuri: înregistrarea utilizatorilor în *Baza de date Cititor*; eliberarea *Permisului de intrare* în Biblioteca Științifică USARB; completarea *Fișei cititorului* în Oficiul Săli de împrumut; utilizarea programului *USB Agent Ordine*; conexiunea cu Baza Universitară a studenților și masteranzilor USARB prin Intranet; ținerea evidenței oportune a utilizatorilor în programul de *Statistică BȘ USARB etc*. Conform rezultatelor sondajului difuzat utilizatorilor, 45 respondenți consideră oportune acțiunile de protecție a datelor cu caracter personal.

Investigațiile efectuate, spectrul larg de subiecte abordate, elucidarea componentei practice vin să sporească calitatea și relevanța serviciilor infobibliotecare, diversificarea și modernizarea activității bibliotecii moderne.

23 APRILIE – ZIUA BIBLIOTECARULUI –ZIUA PROFESIEI

LIBRARIAN PROFESSIONAL DAY-APRIL 23RD

Angela HĂBĂȘESCU
Elena CRISTIAN

Abstract: *This article evoked a festive meeting dedicated to Librarian Day in Moldova attended by Bălți academic librarians . At the meeting were announced the results of ALRM National Contests „The Best Librarian of the Year 2015, „The best works in the field of library and information science in 2015, The Republican Contest „ The Library – a partner in promoting intellectual property organized by AIP. The worthiest librarians were mentioned with diplomas and prizes.*

Keywords: *Librarian Day, Library Association of Moldova, the Municipal Library „B. P. Hașdeu”, National Contest, AIP, awards.*

Pe 22 aprilie 2016, în cadrul Bibliotecii Centrale a Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu” a avut loc ședința festivă dedicată Zilei Bibliotecarului în Republica Moldova, Zilei Mondiale a Cărții și a Dreptului de Autor. Evenimentul a fost organizat de către Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM). Mesajul UNESCO pentru această ediție a fost: „Puterea lecturii este pentru a menține creativitatea, dar și avansa în dialogul intergenerațional și egalitatea de șanse și gen”. Acțiunea Zilei Internaționale a cărții și a dreptului de autor, a avut drept scop promovarea dreptului și a libertății lecturii, încurajarea și stimularea ei, atragerea tinerilor spre instituțiile de cultură, biblioteci, carte și lectură. Prin intermediul evenimentului au fost puse în valoare eforturile profesioniștilor din Sistemul național de biblioteci a căror activitate a condus la rezultate de impact prin serviciile oferite, proiectele desfășurate, prin modul în care oamenii au influențat asupra dezvoltării comunității.

În sală domina o atmosferă plăcută, de sărbătoare, erau vernisate mai multe expoziții cu genericul „Chișinău – orașul meu”: „Orașul Chișinău în fotografii”, „Chișinău în filatelie” și „Chișinău în suvenire”. Reprezentații tuturor tipurilor de biblioteci, sosiți la acest eveniment, au beneficiat de o bogată donație de carte din proiectul „Demnitate prin Cultură” inițiat de Fundația Dignitas, cu genericul „Cărțile nu au nici-o vârstă”.

Partea oficială a evenimentului a fost deschisă de Mariana Harjevschi, președintele asociației, care a venit cu un mesaj de felicitare pentru toți lucrătorii din domeniu, menționând importanța activității pe care o desfășoară în vederea promovării lecturii în comunitățile lor.

La eveniment au participat cu mesaje de salut reprezentanți ai ministerelor de resort, fondatori și parteneri. Ana Plamadeala, membrul Consiliului Bibliotecilor din Învățământ, a adresat o felicitare bibliotecarilor din partea Ministerului Educației, menționând: „Odată cu evoluția tehnologiilor moderne, preferințele cititorilor se schimbă, ceea

ce presupune transformarea bibliotecilor în adevărate centre de informare și documentare. Munca bibliotecarilor devine mai complexă, necesitând noi competențe și abilități". În cadrul activității au fost decernate 26 de diplome din partea Ministerului Educației pentru performanțe deosebite în activitatea profesională, contribuție substanțială la implementarea serviciilor inovative bazate pe lectură, merite deosebite în cultivarea dragostei de carte. Printre onorați se numără și

trei reprezentanți ai Bibliotecii Științifice USARB: **Lina Mihaluța**, director-adjunct, **Elena Cristian**, șef serviciul Organizarea și conservarea colecțiilor și **Angela Hăbășescu**, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea colecțiilor. A urmat un mesaj de salut din partea dnei Ecaterina Rudacov, consultant principal, direcția Patrimoniu Cultural al Ministerului Culturii. Cu mesaj de felicitare a venit Andrei Popa, directorul general adjunct AGEPI, în care a fost accentuat rolul bibliotecarului în societatea bazată pe cunoaștere, fiind un „brocher de informații”. Dumnealui a anunțat rezultatele Concursului republican „Biblioteca – partener în promovarea proprietății intelectuale”, organizat de AGEPI. Premiul special al juriului i-a fost acordat dnei Elena Harconița, director Biblioteca Științifică USARB.

În concursul „Cel mai bun bibliotecar al anului 2015”, secțiunea *Bibliotecii universitare*, președintele comisiei Rodica Avasiloe, director, Biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice, a fost menționată și **Angela Hăbășescu**, bibliotecar principal BȘ USARB.

Sărbătoarea a fost urmată de un microrecital susținut de Zinaida Bolboceanu, Artista Poporului, conf. univ. interimar, șef secție Canto popular din cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice și Victor Botnaru, solist-instrumentist în ansamblul etnofolcloric „Tălăncuța”, cunoscut și drept un mare maestru al cobzei, dar care mănuiește cu har mai multe instrumente muzicale: vioara, tilinca, cimpoiul, naiul ș.a. Zinaida Bolboceanu ne-a cântat acompaniată de Victor Botnaru la cobză cîntece din folclor: „Cine aude gura mea”, „Mi-a venit un dor de acasă”, „Mărioară, Mărioară”, „Mama”. În plus, Zinaida Bolboceanu face artă din fiecare apariție pe scenă, din fiecare cîntec, din modul în care poartă costumul popular.

În continuare au fost prezentate rezultatele concursul național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării din anul 2015”. Iurie Colesnic, istoric literar, politician și scriitor, președintele comisiei, a prezentat rezultatele concursului, menționând, că anul acesta au fost depuse mai

multe dosare în comparație cu anii precedenți (31 dosare), că juriul a fost „bine alcătuit, profesionist și competent, s-a lucrat cu discuții aprinse, fără bătaie și fiecare concurs își are învingătorii săi”. Așadar în clasamentul concursului „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării din anul 2015”, BŞ USARB a obținut:

Premiul I, Secțiunea Biblioteconomie și Știința Informării

- **Biblioteca Științifică = Scientific Library : cartea de vizită** / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: S. Ciobanu, V. Topalo, E. Stratan ; red. resp.: Elena Harconița ; trad. în lb. engl.: V. Topalo ; design / machetare / tehored.: S. Ciobanu. – Bălți, 2015. – 32 p. : fot. – Tit. și text paral. în lb. engl. și rom. – ISBN 978-9975-50-159-0 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bib_usarb/sci_libr.pdf

Premiul III, Secțiunea Biblioteconomie și Știința Informării

- **Harconița, Elena.** Bibliotecarii universitari bălțeni : dicționar / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; E. Harconița (red. resp.), L. Mihaluța, E. Stratan ; design /cop. /tehored.: S. Ciobanu, A. Antonova. – Ed. a 2- a rev. și compl. / V.Topalo, L.Răileanu, L.Ababi. – Bălți, 2015. – 236 p. – ISBN 978-9975-50-149-1 ; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bib_usarb/dictionar_2.pdf

Premiul III, Secțiunea Lucrări bibliografice: Bibliografii

- **Mihaluța, Lina.** Carte cu autograf și dedicații : catalog / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; Lina Mihaluța, Elena Cristian, Svetlana Cecan : red. resp.: E. Harconița ; red. bibliogr.: L. Mihaluța ; design/cop.: S. Ciobanu ; machetare/tehored.: S. Ciobanu, A. Antonova. – Bălți, 2015. – ISBN 978-9975-50-151-4. Vol. 2. – 2015 – 312 p. : il. – ISBN 978-9975-50-152-1; http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bib_usarb/autograf_2.pdf

Premiul I, Secțiunea Lucrări în Alte Domenii

- **Steaua de joi... ; Poemele mamei scrise nopți în șir cu vârful acului pe pînză, alinînd durerea inimii... : catalog de artă plastică și arta cusutului :** [a Ecaterinei și Ludmila Costin] / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: Silvia Ciobanu ; ed. îngj. de Elena Harconița. – Bălți, 2015. – 36 ; 8 p. : color. – Carte valet (inversă). – ISBN 978-9975-50-141-5 ; <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/bsu/costin.pdf>

În ședința festivă consacrată Zilei Bibliotecarului din Republica Moldova, organizată la BŞ USARB pe 25 aprilie, noi **Angela Hăbășescu**, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea colecțiilor și **Elena Cristian**, șef serviciu Organizarea conservarea colecțiilor, am relatat despre participarea la Manifestarea Națională dedicată Zilei Bibliotecarului, desfășurată la Biblioteca Municipală „B. P. Hașdeu”. Ne-am străduit să redăm atmosferă acelei sărbători și colegilor noștri prin informațiile și fotografiile prezentate.

Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a felicitat bibliotecarii cu prilejul sărbătorii profesionale și colegii pentru premiile și diplomele obținute la nominalizările: Diploma Ministerului Educației al RM pentru performanțe deosebite în activitatea profesională, contribuție substanțială la implementarea serviciilor inovative bazate pe lectură, merite deosebite în cultivarea dragostei de carte și cu prilejul Zilei Bibliotecarului: Lina Mihaluța, director adjunct, Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, Elena Cristian, șef serviciu.

Diploma de Excelență în cadrul Concursului Cel mai bun bibliotecar al anului 2015, ediția XXV-a - **Angela Hăbășescu**, bibliotecar principal pentru implementarea inițiativelor de bune practici și modelelor inovatoare.

Premiul special al Juriului „Biblioteca partener în promovarea proprietății intelectuale”, ediția a V-a - Bibliotecii Științifice USARB, director **Elena Harconița**.

Premiile Concursului Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științelor informării din anul 2015 (nominalizate mai sus). Realizările obținute, menționate prin diplome și premii, sunt munca întregului colectiv, o dovadă că suntem o echipă unită și profesionistă.

De asemenea, directoarea Bibliotecii a felicitat bibliotecarii, membrii Filialei BIN – Biblioteci de învățământ din Nord, cu diplome decernate din partea Ministerului Educației al RM: **Bujac Angela**, specialist principal, responsabil de activitatea bibliotecilor școlare, Direcția Învățământ Dondușeni; **Ciolac Natalia**, Școala Profesională, or. Cupcini, raionul Edineț; **Gorcinschi Mariana**, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Edineț. Felicitări Colectivului BȘ USARB cu Diploma de Gratiitudine din partea Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți, director Lia Pascari, în semn de mulțumire pentru întreg sprijinul acordat elevilor și profesorilor LTR „Ion Creangă” și cu prilejul Zilei Bibliotecarului.

Biblioteca. Conexiuni. Colaborare. Comunitate

ZIUA BIBLIOTECARULUI 2016
FELICITĂRI BIBLIOTECARILOR USARB

Publicitate Bibliotecii Științifice USARB editată în anul 2015
cu sprijinul din cadrul Comisariatului Național
Calea marei revoluții din domeniul Bibliotecarilor și al științelor informării

Harconița, Elena, Bibliotecăری principală
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: elena.harconița@usarb.md

Mihaluța, Lina, Director adjunct
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: lina.mihaluta@usarb.md

Hăbășescu, Angela, Bibliotecăری principală
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: angela.habasescu@usarb.md

Cristian, Elena, Șef serviciu
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: elena.cristian@usarb.md

Bujac, Angela, Specialist principal
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: bujac.angela@usarb.md

Ciolac, Natalia, Școala Profesională
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: natalia.ciolac@usarb.md

Gorcinschi, Mariana, Liceul Teoretic
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: mariana.gorcinschi@usarb.md

Pascari, Lia, Liceul Teoretic
Biblioteca Științifică USARB, Calea marei revoluții, 100, Bălți, Republica Moldova
Tel: +373 22 20 11 11, Fax: +373 22 20 11 12, E-mail: lia.pascari@usarb.md

Festivitatea a continuat în Clubul BiblioSpiritus al Bibliotecii cu Medalionul **Tributul universitarilor bălțeni Bibliotecarului ALEXE RĂU**, consacrat lui Alexe RĂU, regretat biblioteconomist și mare om de cultură. Activitatea a inclus prezentarea expoziției cu același titlu și un șir de comunicări: „Alexe Rău: Curriculum Vitae” și „Manuscrisele lui Alexe Rău” – **Valentina Topalo**, șef Centru Manifestări Culturale, CD ONU, CIUE, „Alexe Rau bibliograf” – **Lilia Ababii**, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea colecțiilor, „Patrimoniul” - Almanahul bibliofililor din Moldova (Alexe Rau, redactor-sef al publicației) – **Elena Cristian**, șef serviciul Organizarea și conservarea colecțiilor, „Alexe Rău redactor-șef „Magazin Bibliologic” și „Gazeta bibliotecarului” – **Mihaela Staver**, bibliotecar principal, serviciul Cercetare. Asistență de specialitate „Calendar si Calendare” - **Svetlana Cecan**, bibliotecar, serviciul Organizarea și conservarea colecțiilor, „Alexe Rău – promotorul Salonului Internațional de Carte și al Festivalului Național al Cărții și Lecturii” – **Lilia Ucraineț**, bibliotecar, serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare, „Alexe Rău în publicații periodice” – **Olga Dascal**, bibliotecar principal, Centrul informatizare și activități în rețea. Mediateca, „Alexe Rău în publicațiile periodice muzicale: „Universul muzical” și „Realități culturale” – **Elena Țurcan**, bibliotecar, serviciul Comunicarea colecțiilor, „Alexe Rău – „Jurnal Parizian” – bibliotecarele **Margarita Iulic, Lilia Melnic și Gabriela Cazacu**, serviciul Comunicarea colecțiilor. Lecturile operei literare și filosofice au generat interpretări muzicale și recitalul de poeme din creația scriitorului: „Există și un Dumnezeu al Bibliologiei” - **Ala Lisii, Angela Hăbășescu**, bibliotecari principali, serviciul Comunicarea colecțiilor, „Alexe Rău Un fir cu plumb atârnat de un lucru fragil și înaripat” și „Alexe Rău Dialoguri” - **Diana Găină și Polina Spînu**, bibliotecare, serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare, „Vino, muzică: „Țilcuri vechi” spre innoirea vieții” și „Nu sînt împărat și nici proletar” – bibliotecarele **Elena Țurcan și Margarita Iulic**, serviciul Comunicarea colecțiilor, „Alexe Rău Pe noi nouă adu-ne (poeme)” – bibliotecarele **Antonina Antonova, Natalia Muratova, Natalia Luchianciuc și Ludmila Răileanu**, șef serviciul Comunicarea colecțiilor. Coordonatorul acestui eveniment **Elena Harconița**, director BȘ USARB a menționat importanța lui Alexe Rău pentru biblioteconomia națională. Moderatorul activității a fost **Valentina Topalo**, șef Centru Manifestări culturale, CD ONU, CIUE.

Ne-am simțit mîndre de ceea ce facem împreună cu colegii, de munca noastră colectivă și de faptul ca meseria de bibliotecar pentru noi este prestigioasă, importantă, perseverentă, amabilă, intelectuală, creativă și dificilă. În prezent ne încadrăm în implementarea noilor tehnologii informaționale și ținem pasul progresului tehnico-științific. Varietatea și complexitatea proceselor care se desfășoară în bibliotecă trebuie să asigure un prestigiu în societate.

FELICITĂRI CU PRILEJUL ZILEI PROFESIONALE A BIBLIOTECARILOR!

15 ianuarie 2016 - Ziua Națională a Culturii la Biblioteca Științifică și sărbătorirea zilei de naștere a lui Mihai Eminescu

În cadrul ședinței *Catedrei de filologie engleză*, în Sala de lectură nr. 4, *Documente în limbi străine* au fost prezentate expozițiile: „*Cu gânduri și cu imagini, În negrit-am multe pagini*” (M. Eminescu); *Recitindu-l pe Eminescu ne reîntoarcem, ca într-un dulce somn, la noi acasă*” (M. Eliade). Valentina Topalo, Margareta Iulic au vorbit despre personalitatea marelui poet, despre frumusețea și sensibilitatea versurilor sale și despre cultura română pe care o descoperi, citindu-i opera tradusă. Elena Hărpăilă, profesoara de limbă și literatură română a organizat în Clubul Cărții o frumoasă serată literar-muzicală „Să revenim la Eminescu” cu elevii claselor a X, XI, XII a Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă”. S-au implicat cadrele didactice: M. Caliga, lector universitar, profesoară de cor și canto, A. Glebov, lector universitar, A. Carapetean, maestru de concert. Au fost interpretate melodii pe versurile lui M. Eminescu. Bibliotecarele Topalo Valentina, Magher Marina și Dascal Olga au prezentat expozițiile *Vreme trece, vreme vine, toate-s vechi și nouă toate...* (M. Eminescu), *Din valurile vremii, M. Eminescu* și *Opera lui M. Eminescu în versiune electronica (DVD-uri, CD-uri, materiale AV în colecția Mediatecii)*.

9 februarie 2016 - Manifestări de Informare desfășurate în Biblioteca Științifică USARB pentru marcarea Zilei Europene a Siguranței pe Internet

Ediția a XIII-a, Ziua Siguranței pe Internet 2016, a avut ca scop promovarea utilizării într-un mod mai sigur și responsabil a tehnologiilor on-line și telefoanelor mobile, mai ales de către adolescenți. În acest context, manifestările au fost concentrate la nivelul Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă” din Bălți. 180 de elevi, au participat la activități interactive și de informare : expoziții, videoclipuri, prezentări privind website-ul și blogul Bibliotecii Științifice, discuții, dezbateri în Clubul ONU Nord/Educație Civică Europeană. În cadrul manifestărilor bibliotecarii au vorbit despre riscurile utilizării internetului în mod iresponsabil și excesiv. Au fost prezentate soluții tehnice și instrumente de control pentru riscul de victimizare, propuse fiind o listă de site-uri sigure și programe pentru utilizarea computerului, a unei parole sigure. Pentru protejarea adolescenților de pericolele generate de lumea Internetului, participanților li s-au distribuit materialele promoționale „*Siguranța ta on-line, depinde de tine!*”

17 februarie 2016 - Politica instituțională a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți privind Accesul Deschis înregistrat în ROARMAP

Politica instituțională a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți privind Accesul Deschis, aprobată la ședința Senatului USARB, proces-verbal nr. 2 din 16 septembrie 2015, a fost înregistrată în registrul internațional ROARMAP (Registry of Open Access Repository Mandates and Policies). Obiectivele politicii sînt asigurarea accesului cît mai larg posibil la produsul științific universitar, gestionarea și conservarea pe termen lung a lucrărilor științifico-didactice în format electronic elaborate de membrii comunității universitare. În ROARMAP sînt incluse 764 politici aprobate de universități, instituții de cercetare și de finanțare a cercetării din întreaga lume (Europa – 462, America – 197, Asia – 46, Africa – 19, Oceania – 40), USARB fiind una din cele trei universități înregistrate din Moldova.

26 februarie 2016 - Ședința de lucru Bibliotecii de învățământ: conexiuni, colaborări, impact în cadrul Filialei Bibliotecii de învățământ din Nord (BIN) a ABRM, Bălți, Centrul Biblioteconomic - Biblioteca Științifică USARB

Au participat: 50 de bibliotecari, 16 bibliotecari școlari, 12 specialiști responsabili de activitatea bibliotecilor școlare și din învățământul profesional tehnic din OLSDÎ, 14 conducători ai bibliotecilor Școlilor Profesionale și Centrelor de Excelență, 8 șefi ai bibliotecilor de colegiu din zona de NORD a Republicii Moldova, raioanele Briceni, Dondușeni, Edineț, Glodeni, Drochia, Rîșcani, Fălești, Florești, Ocnița, Rezina, Soroca, Șoldănești, Telenеști, Ungheni și mun.Bălți. Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a relatat despre participarea BȘ USARB în Proiectul „Sistemul Național de biblioteci al Republicii Moldova: realizarea modelului strategic”, despre realizarea studiului referitor la bibliotecile școlare la care au fost invitați să participe specialiștii - responsabili de activitatea bibliotecilor școlare de la OLSDÎ. Dna director a prezentat datele statistice ale activității Bibliotecilor Școlare din Republica Moldova: Tabel Centralizator 2015, rezultatele preliminare privind Evaluarea bibliotecilor Școlilor Profesionale din Republica Moldova. A urmat Trainingul Conectare pe Facebook, postări, grupuri, interese. Participanții au fost învățați să creeze un profil de bibliotecă în cea mai populară rețea socială din lume - Facebook. Formatorii *Elena Stratan, șef serviciu, Mihaela Staver, Tatiana Prian, Olga Dascal, Natalia Culicov, bibliotecare principale* au acordat asistență privind căutările, postarea unei informații, imagini, adăugarea utilizatorilor, aprecierea unei paginij, comentarii și distribuirea mesajelor, înscrierea într-un grup etc.

1 martie 2016 - Diseminarea informațiilor de la reuniunile profesionale naționale

La ședința de dezvoltare profesională, Lilia Ababii, bibliotecar principal, a relatat despre participarea în data de 26 februarie la ULIM în cadrul Departamentului Informațional Biblioteconomic (DIB) unde a avut loc Conferința Symposia Investigatio Bibliotheca, ediția a VIII-a cu genericul *Biblioteca din învățământ: dinamism, acces, dezvoltare, transformare*. Activitatea a urmărit scopul de a promova serviciile informaționale moderne oferite de biblioteci, încurajarea noilor direcții de cercetare, crearea unui mediu benefic pentru schimburi de experiență. Dna Elena Harconița, directoarea Bibliotecii, a informat despre participarea la *Forumul cercetătorilor din Sistemul Național de Biblioteci, organizatori* BNRM, BM „B.P.Hasdeu. În cadrul acestui Forum Dna directoarea a prezentat comunicarea *Aspecte privind cercetarea bibliografică organizată*. De asemenea, bibliotecarii au fost informați despre proiectul *Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova*, un proiect în care sînt incluse 18 biblioteci universitare și are potențialul de a îmbunătăți activitatea bibliotecilor universitare din țară, coordonator fiind Biblioteca Științifică ASEM. Au mai fost prezentate lucrările: *Cadru de Reglementare, vol. VI. 2012-2015, Ch. 2016*, destinată tuturor specialiștilor din domeniul biblioteconomiei, avînd menirea de a reglementa activitatea bibliotecilor din Republica Moldova, *Dicționarul de biblioteconomie și științe ale informării, Ch. 2014*, un dicționar util pentru bibliotecari și alți profesioniști din domeniul infodocumentar, editat de colegii de la BȘC „Andrei Lupan” a AȘM.

2 martie 2016 - Ziua Memoriei

Ziua de 2 martie este consemnată drept **Ziua Memoriei** – zi de comemorare a celor căzuți în cadrul Războiului de pe Nistru (1991-1992) pentru apărarea independenței și a integrității teritoriale a Republicii Moldova. În sală de lectură №1 Științe Socioumanistice și Economice a fost vernisată și prezentată expoziția tradițională „*Trans-*

nistria în flăcări. Momente cruciale de la declanșarea conflictului armat de pe Nistru din 1992” și expoziția on-line „ZIUA MEMORIEI. Documente din colecția Bibliotecii Științifice consacrate faptelor eroice ale participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova (1991-1992)” La eveniment au participat elevii Colegiului „Ion Creangă” și grupele DR31Z.

3 martie 2016 - In Memoriam Nicolae Filip

La 3 martie s-au împlinit 90 de ani de la nașterea regretatului Academician, Doctor Habilitat, Profesor universitar Nicolae FILIP, Rectorul Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți în anii 1986 – 2007. *Omul, Savantul, Profesorul și Rectorul Nicolae Filip*, personalitate notorie, fondatorul clasicului complex universitar bălțean – o veritabilă operă de ctitorie, Personalitate de Excepție a secolului XXI, alături de alte 2000 de personalități marcante ale sec. XXI, consemnate în *Outstanding Sholars of the 21 st Century*, Cambridge, England, 2002 a lăsat o moștenire valoroasă inserată în circa 200 lucrări științifice, 6 monografii, 65 de articole, 25 de referate, 15 rapoarte științifice, zeci de cursuri universitare. Bibliotecarii bălțeni au adunat cu grijă opera lui Nicolae Filip, înveșnicind-o în cele 4 ediții ale biobibliografiei editate în colecția *Personalități universitare bălțene*, în anii 1995 -2005.

9 martie 2016 - Săptămîna Educației Deschise la Biblioteca Științifică USARB

În incinta Bibliotecii Științifice USARB a avut loc inaugurarea *Săptămîinii Educației Deschise – Open Education Week 2016*. Programul a inclus prezentările: *Fenomenul și Importanța Săptămîinii Educației Deschise* (Angela Hăbășescu, bibliotecar principal serviciul Comunicarea colecțiilor); *Resurse electronice Educaționale Deschise cu trimitere la revista online E-Learning Papers* (Olga Dascal, bibliotecar principal Mediateca); *Generația Y-cum o dezvoltăm?: feedback pe rețelele sociale, postarea succeselor online* (Mihaela Staver, bibliotecar principal, serviciul Cercetare. Asistență de specialitate). Moderator: Elena Stratan, șef Serviciu Cercetare. Asistență de specialitate. În sală de lectură №1 Științe Socioumanistice și Economice a avut loc prezentarea expozițiilor: *Din campusul universitar bălțean spre viitoarea carieră; Ziua Memoriei. Documente din colecția Bibliotecii Științifice consacrate faptelor eroice ale participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova (1991-1992)*. Au participat grupele DR31Z, DR32Z, AS31Z, IE11Z a Facultății de Drept și Științe Sociale. Expozițiile au fost prezentate de către Aliona PURICI, bibliotecar, Serviciul Comunicarea colecțiilor. În Clubul Cărții a fost promovat atelierul *Soluționarea problemelor lumii contemporane prin intermediul strategiilor art-pedagogice*. Au participat studenții Facultății de Litere, ghidați de lect. univ., drd. Eugenia Foca. Atelierul a fost deschis de Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, sala de lectură Nr. 3 „Științe psiho-pedagogice, naturale, reale. Artă” cu o informație privind *Fenomenul și importanța Săptămîinii Educației Deschise* și prezentarea expoziției de documente din colecțiile Bibliotecii *Art-pedagogia – Mijloc de activizare a procesului de învățămînt*. Dna Eugenia Foca, a intervenit cu comunicarea „*Rolul tehnologiilor art-pedagogice în soluționarea problemelor educaționale*”, dezvoltând art-pedagogia ca un domeniu nou al științelor educației actual pentru școala contemporană, în care educația, instruirea și dezvoltarea personalității copilului se realizează prin mijloacele specifice artei. A urmat un work-shop creativ „*Tehnici art-pedagogice*” la care studenții au însușit tehnici noi în domeniul dat.

17 martie 2016 - Lansarea volumelor scriitorului botoșănean VASILE IFTIME

Sala de lectură nr.2 Științe Filologice a Bibliotecii Științifice a găzduit lansarea volumelor „*Cu palmele lipite de cer*” și „*De la Petru citire*” de scriitorul botoșănean VASILE IFTIME. Despre aceste volume și-au spus părerile profesorii universitari bălțeni: Nicolae Leahu, Anatol Moraru, Diana Vrabie, Margareta Abramciuc, Ion Gagim. Bibliotecara Marina Magher a organizat expoziția de documente: „Moment poetic cu Vasile Iftime”, unde au fost așezate cărți și reviste despre activitatea literară a lui VASILE IFTIME. Au participat studenți, masteranzi, cadre didactice, bibliotecari.

14-17 martie 2016 - Manifestări culturale dedicate omagierii lui Alecu Russo - 197 de ani de la naștere

Studenții de la cele 4 facultăți ai USARB și Colegiul Pedagogic „Ion Creangă” au participat la *Zilele de omagiere consacrate lui Alecu Russo*, scriitor, prozator, eseist, memorialist și critic literar, patriarhul spiritual al Universității bălțene. Au fost organizate expoziții tradiționale, on-line, în PowerPoint: „*Numele lui Alecu Russo va crește cu timpul și va străluci glorios*” V. Alecsandri, „*Alecu Russo - 197 de ani de la naștere (17 martie 1819 - 4 februarie 1859)*” parter, „*Alecu Russo-artist al cuvântului*” împrumutul nr.1 Documente științifice/beletristică „*Alecu Russo-militant al progresului și reformelor*”, Sala de lectură nr.2 Științe Filologice, Clubul Cărții. Bibliotecarii Ala Lîsîi, Ludmila Răileanu,-Valentina Topalo, Marina Magher, au vorbit despre opera scriitorului, originar din Basarabia, invitându-i pe cititori să lectureze din moștenirea ce ne-a lăsat-o scriitorul Alecu Russo, din balada populară descoperită de el în Munții Soveja în anul 1846, să citească o ediție nouă de „*Opere*” Alecu Russo, apărută în la editura Știința, în anul 2015, avînd o distribuție tematică diferită decît cele utilizate anterior de alte edituri.

21 martie 2016 - Sesiunile de training privind WP3 Cultura informației în cadrul Proiectului Tempus „Modern Information Services for Improvement Study Quality” (MISISQ)

În perioada 08-17 martie 2016, o echipă de bibliotecari – participanții implementării Proiectului *MISISQ* din cadrul Programului TEMPUS, în următoarea componență: Elena Harconița, directorul Bibliotecii Științifice și Elena Stratan, Valentina Topalo, Silvia Ciobanu șefi servicii, au participat la training-ul privind WP3 Cultura informației, care s-a desfășurat în Cluj-Napoca, România la Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”. Sesiunile de training au inclus subiectele : identificarea necesităților de informare și adaptarea lor la resurse – tipuri de surse de documentare; principii generale de proiectare și structura bazelor de date; bazele de date și serviciile specifice marilor distribuitori: Elsevier (ScienceDirect, SciVal), Wiley, SpringerLink; instruire practică în PRIMO, componentă specifică ALEPH, implementată în Republica Moldova; plagiatul / citarea / detectarea plagiatului; evaluarea rezultatelor și performanței în cercetare – principii de scientometrie, baze de date specifice; aplicații practice în Web of Science, Jurnal Citation Report, Scopus, Google Scholar etc. Mediatori: Cristina Ungur, Violeta Platon, Ramona Nady (Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca, România), Larisa Levinkova (Technical University Riga, Letonia); Daiva Iurchshaitene, Lina Saferiene (Lithuanian University of Health Science, Kaunas, Lituania). De asemenea, programul a inclus vizite la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga”, Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, la Muzeul de istorie al mineritului în sare din Transilvania Salina Turda, turul orașului Cluj-Napoca. Cunoștințele acumulate vor fi aplicate în cadrul Proiectului, la elaborarea cursului de lecții și actualizarea

curriculum-ului „Bazele Culturii Informației”, editarea tutorialilor și a materialelor promoționale.

22 martie 2016 - Modulul Catalogare, software ALEPH

În serviciul Informare și cercetare bibliografică s-au desfășurat activități de instruire în cadrul Proiectului TEMPUS Modern Information Services for Improvement Study Quality (MISISQ), Modulul Catalogare software ALEPH: Reguli de catalogare, Formatul MARC 21; căutarea înregistrării bibliografice în catalog după ISBN, autor, titlu și alți parametri de căutare; crearea unei înregistrări bibliografice, salvare, vizualizarea rezultatului pe WebOpac; adăugare cîmpuri subcîmpuri; regăsirea Vedetelor; mutarea, decuparea, inserarea datelor etc. Prezentare: Lina Mihaluța, Adella Cucu.

23 martie 2016 - Lansarea Proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - *Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE)* - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus

În perioada 7-10 martie 2016, Elena Harconița, directorul BȘ USARB și Lina Mihaluța, director adjunct, au participat în Brașov, România, la inaugurarea Proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior: Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului de bibliotecă și modernizarea bibliotecilor - *Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries*. Beneficiarii direcți ai proiectului sînt bibliotecarii, dar reformele efectuate vor avea un impact favorabil asupra personalului academic, studenților, personalului administrativ al universităților, dar și asupra persoanelor cu necesități speciale. Scopul general al proiectului este modernizarea și consolidarea bibliotecilor, îmbunătățirea competențelor personalului bibliotecar în instituțiile de învățămînt superior din Moldova, Armenia și Belarus. Proiectul urmărește crearea și întreținerea unei Rețele de Servicii de suport în Țările Parteneriatului Estic „Biblioteca în rețea”, care ar urma să transforme bibliotecile din instituțiile implicate în proiect în unele moderne, relevante și accesibile. Liderul Proiectului, Dr.Tereza Khechoyan, Prorector pentru relațiile internaționale a Academiei de Administrație Publică din Republica Armenia, a descris pachetele de lucru, planificarea activităților, programul de formare, pilotarea și dezvoltarea politicilor, managementul, calitatea și evaluarea rezultatelor, diseminarea și sustenabilitatea lor. Manana Salukvadze, coordonatorul financiar al Proiectelor Internaționale, a vorbit despre normele financiare pentru Proiectele CBHE, despre liniile directoare de utilizare a Grant-ului, tratarea și explicarea lor. Programul întrunirii profesionale a prevăzut, de asemenea, vizita Bibliotecii Universității *Transilvania* din Brașov și a Castelului Bran.

24 martie 2016 - Vizita Doamnei Dafina Gercheva, Coordonatoare Rezidentă ONU și Reprezentantă Rezidentă PNUD în Moldova la Biblioteca Științifică USARB

În data de 23 martie 2016, Doamna Dafina Gercheva, Coordonatoarea Rezidentă ONU și Reprezentantă Rezidentă PNUD în Moldova a ținut o prelegere publică despre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Obiectivele au fost adoptate în unanimitate de

toate statele membre ONU și sînt menite să combată sărăcia și efectele schimbărilor climatice, de rînd cu asigurarea unui trai demn, decent și sănătos pentru fiecare. La prezentare au participat 200 de studenți, care s-au arătat interesați de subiecte, precum: munca decentă, schimbările climatice, implicarea tinerilor în implementarea Agendei 2030. Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” găzduiește din anul 2001 Centrul de Documentare și Informare al ONU.

24 martie 2016 - Ședința de diseminare privind implementarea Proiectelor naționale și internaționale la Biblioteca Științifică USARB

Pe data de 23 martie, la ședința de diseminare, Elena Harconița, directoarea Bibliotecii, a relatat despre Lansarea Proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățămîntului superior - *Capacity Building in the Field of Higher education (CBHE)* - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus, desfășurat la Brașov, România. Proiectul urmărește crearea și întreținerea unei Rețele de Servicii de suport în Țările Parteneriatului Estic „Biblioteca în rețea”, care ar urma să transforme bibliotecile din instituțiile implicate în proiect în unele moderne, relevante și accesibile. De asemenea, Doamna Elena Harconița, a relatat despre participarea unui grup de bibliotecari la training-ul privind WP3 Cultura informației, care s-a desfășurat în Cluj-Napoca, România la Biblioteca Universității de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” colaboratorilor căreia le mulțumim pentru instruire, schimbul de experiență și ospitalitate. Echipa de participanți ai proiectului: Lina Mihaluța, director adjunct, Elena Stratan, Valentina Topalo, Silvia Ciobanu șefi servicii, au povestit despre vizita bibliotecilor, locurilor istorice și muzeelor din or. Brașov și Cluj-Napoca.

2 aprilie 2016 - Lansare „Dicționarului enciclopedic de pedagogie, volumul I, al prof. univ. dr. Sorin CRISTEA

În Sala de conferințe a Bibliotecii, a avut loc lansarea „Dicționarului enciclopedic de pedagogie, volumul I, al prof. univ. dr. Sorin CRISTEA de la Universitatea „Spiru Haret” din București. Evenimentul a fost organizat de Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte în parteneriat cu Biblioteca Științifică. Rectorul Ion Gagim a venit nu numai cu un mesaj de salut dar și cu o invitație adresată atît studenților cît și profesorilor de a cerceta, lectura dicționarul ca fiind unul de căpătîi în lucrul de zi de zi al profesorului și al studentului. Decanul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Dr. Lora Ciobanu, moderatoarea evenimentului, a vorbit despre gradul de utilitate a dicționarului pentru Facultate cît și pentru întreaga comunitate academică. Vorbitoarii: dr. Elena Zolotoriov, dr. Tatiana Șova, drd. Veronica Rusov, dr. Ilie Nasu, masteranzi și studenți. au subliniat importanța și necesitatea apariției unui astfel de dicționar, precizînd și punînd accentul pe conceptele pedagogice, sistematizate cu ajutorul primelor trei litere din alfabet, în peste 800 de pagini, angajate fiind două scopuri generale, reconstrucția epistemologică a conceptelor pedagogice din dicționarele anterioare și cristalizarea unor noi concepte. În cadrul evenimentului Valentina Topalo, șefa Centrului Manifestări Culturale a prezentat expoziția „Omul reformei în educație: Cristea Sorin, doctor habilitat, profesor universitar”. La lansare au participat cadre didactice, bibliotecari, studenți.

4-5 aprilie 2016 - Trainingul ESP English for Specific Purposes - Engleză pentru scopuri specifice

La Biblioteca Științifică, participantă în Proiectul ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE) - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus, a avut loc Trainingul ESP English for Specific Purposes - Engleză pentru scopuri specifice. Grup țintă: 33 bibliotecari universitari. Întrunirea profesională a fost deschisă de către Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice, care a menționat că bibliotecarii universitari bălțeni au beneficiat aici, în spațiile Bibliotecii, de mai multe conferințe și instruirii internaționale susținute de reputeate personalități ale domeniului biblioteconomic: David Case, Biblioteca Universității din Ohio, SUA; Grant Harris, șeful Fondului European de carte din cadrul Bibliotecii Congresului SUA, Dr. Hermina Anghelescu, conferențiar la Facultatea de Biblioteconomie și Știința Informării de la Wayne State University, Detroit, Michigan, SUA. Cunoștințele acumulate de bibliotecari întotdeauna au fost aplicate în serviciul utilizatorilor. Noua oportunitate susținută de trainerii internaționali de la Institutul de Tehnologii din Limerick, Republica Irlanda, va spori cunoștințele și abilitățile profesionale ale colaboratorilor USARB. În cuvântul de salut Rectorul USARB, Ion Gagim, a menționat importanța acestei instruirii, deschiderea Universității spre Europa, specificând că Biblioteca Științifică a USARB este o bibliotecă modernă, este cartea de vizită a instituției. Bibliotecarii universitari întotdeauna au fost deschiși spre tot ce este nou și participarea lor în acest Proiect amplifică și mai mult statutul și rolul instituției bibliotecare în comunitate. Programul a inclus 5 module: Engleza pentru scopuri specifice (bibliotecă, terminologie de bibliotecă și acces la bibliotecă); Abilități de marketing pentru bibliotecari - teorie și practică, crearea strategiilor de senzibilizare pentru toți studenții și utilizatorii bibliotecii, inclusiv a persoanelor cu necesități specifice; Managementul esențial și formarea aptitudinilor pentru bibliotecari, precum standardele internaționale de IFLA, ISO, Biblioteca Congresului, NISO; Informații și cultivarea aptitudinilor de cercetare a utilizatorilor; Biblioteca Electronică. Trainerii: Jerald Cavanagh BSc Econ, MSc, MA, Institute Librarian, Limerick Institute of Technology; Padraig Kirby BA (Hons) HdipLIS MSc (LIS), Senior Library Assistant, Limerick Institute of Technology au expus obiectivele Proiectului privind modernizarea serviciilor bibliotecii, capacităților bibliotecarului, îmbunătățirii lucrului bibliotecarilor. Cursul de instruire Engleza pentru scopuri specifice a fost mai bine și mai ușor asimilat de bibliotecari datorită asistenței traducătorului, funcție exercitată de Valentina Topalo, șef serviciu la BȘ USARB. În încheiere Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a mulțumit, în numele participanților, partenerilor europeni de proiect din Republica Irlanda pentru promovarea unui training de nivel internațional, deosebit de util și important, specificând că bibliotecarii bălțeni sînt gata să colaboreze timp de 3 ani cu toți partenerii de proiect în vederea menținerii unui suport de rețea pentru servicii info-bibliotecare.

6 aprilie - Întîlnirea cu cartea în cadrul Zilelor sănătății

Sala de lectură nr. 3 *Științe psihopedagogice, ale naturii, reale*. Arte a găzduit întîlnirea cu cartea „Cartea este un cadou pe care îl poți deschide din nou și din nou...”, organizată de Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, catedra de Psiholo-

gie în colaborare cu Biblioteca Științifică USARB în cadrul Zilelor sănătății la Facultate. La întâlnire au participat studenții anului II de studii, fiind ghidați de Silvia Briceag, dr., conf. univ. și lectorii universitari Maria Corcevoi, Lilia Nacai și Daniela Cazacu. Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, a prezentat expoziția tematică „Stresul – o provocare a vieții contemporane”, trecînd în revistă cele mai reprezentative lucrări din colecția Bibliotecii Științifice care tratează subiectul abordat.

7 aprilie 2016- Instruire în Modulul Catalogare software ALEPH

În serviciul Comunicarea Colecțiilor, pentru membrii Grupului de profil FIȘARE ANALITICĂ s-au desfășurat activități de instruire în cadrul Proiectului TEMPUS Modern Information Services for Improvement Study Quality (MISISQ), Modulul Catalogare software ALEPH: Reguli de catalogare, Formatul MARC 21; căutarea înregistrării bibliografice în catalog după ISBN, autor, titlu și alți parametri de căutare; crearea unei înregistrări bibliografice, salvare, vizualizarea rezultatului pe WebOpac; adăugare cîmpuri subcîmpuri; regăsirea Vedetelor; mutarea, decuparea, inserarea datelor etc. Prezentare: Lina Mihaluța, Adella Cucu.

11 - 15 aprilie 2016 - Cursuri de formare profesională de scurtă durată „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării” la Biblioteca Științifică USARB

În data de 11 aprilie, la Biblioteca Științifică USARB – Centrul Biblioteconomic pentru bibliotecile de Învățămînt din Nord, au început CURSURILE DE FORMARE PROFESIONALĂ DE SCURTĂ DURATĂ „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării” (75 ore), formatori – bibliotecarii universitari din Bălți. Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice USARB, președintele Filialei BIN, Bibliotecii din Învățămînt din Nord, a salutat participanții la cursuri și le-a urat succese în instruire. La instruire participă 26 de bibliotecari din Bălți și raioanele Dondușeni, Drochia, Edineț, Florești, Ocnița, Rezi-na, Rîșcani, Sîngerei, Șoldănești. Modulele cursului: *Biblioteca și societatea. Biblioteca ca instituție socială; Rolul, locul și funcțiile bibliotecii. Biblioteca ca sistem; Tipologia bibliotecilor. Rețele și sisteme de bibliotecii. Sistemul Național de Bibliotecii din RM; Sistemul de organizare a activității bibliotecilor. Consiliul Biblioteconomic Național, Consiliul Bibliotecilor din Învățămînt* (formator: Mihaela STAVER, bibliotecar principal, Serviciul Cercetare. Asistență de specialitate); *„Asociații profesionale (internaționale și naționale). Cadrul legislativ al activității bibliotecilor din RM. Deontologia profesională a bibliotecarului”* (formator Varvara GANEA, bibliotecar principal BȘ USARB); *„Bazele constituirii fondului documentar al bibliotecii”* (formatori Adella CUCU, șef serviciu Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare, Elena CRISTIAN, șef serviciu Organizarea și conservarea colecțiilor BȘ USARB); *Bazele catalogării. Clasificarea și sistematizarea resurselor infodocumentare. Standardizarea activității bibliotecii. Indicatori de activitate a bibliotecilor. Statistica de bibliotecă”* (formator Lina MIHALUȚA, director adjunct, BȘ USARB); *Utilizatorii de informație* (Angela HĂBĂȘESCU, Lilia ABABII, bibliotecare principale, Serviciul Comunicarea colecțiilor BȘ USARB).

20 aprilie 2016 - Inaugurarea Zilelor Bibliotecarului

La ședința de Inaugurare a Zilelor Bibliotecarului Elena Stratan, șef serviciu Cercetare. Asistența de specialitate, a prezentat programul activităților dedicate Zilelor Bibliotecarului, Zilei Mondiale a Cărții și a Dreptului de Autor, Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale care a inclus expoziții de documente, prezentări bibliografice, ateliere, medalionul dedicat regretatului bibliolog, scriitor, filosof al culturii - Alexe Rău ș.a. Valentina Topalo, șef Centru Manifestări culturale, CD ONU, EUJ a prezentat expoziția

online Bibliotecarul - Om de cultură, creator, formator, furnizor de informații calitative precum și informații de la reuniunea profesională - Anul Bibliologic 2015. Ludmila Răileanu, șef serviciu, Ala Lîsîi, bibliotecar principal serviciul Comunicarea colecțiilor au prezentat expoziția *Creatorul cărții este autorul, creatorul destinului ei este societatea* (V. Hugo) - Ziua Cărții și a Dreptului de Autor. În cadrul ciclului de training-uri TI în activitatea bibliotecară, bibliotecarii au studiat aplicația FotoShowPRO, trainer: Tatiana Prian, bibliotecar principal Centru Informatizare și activități în rețea. La Ora Bibliotecarului *Puterea Lecturii!* s-au discutat rezultatele unor studii realizate în mai multe țări privind beneficiile lecturii, gradul de influență în viața omului, concepția și atitudinea față de lectură a consumatorului uman, prezentate de Lilia Ababi și Margarita Iulic. Programul a inclus realizarea unor teste profesionale, rebusuri bibliotecare, vizionări video. Moderatori: Elena Stratan, șef serviciu Cercetare. Asistența de specialitate, Ludmila Răileanu, șef serviciu Comunicarea colecțiilor

12 mai 2016 - Colocviul științific studențesc „Carl Ransom Rogers”

Sala de lectură nr. 3 „Științe psihopedagogice, ale naturii, reale. Arte” a găzduit Colocviul științific studențesc „Carl Ransom Rogers”, ediția a II-a, în cadrul cursului *Istoria psihologiei*, organizat de Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, Catedra de Psihologie în colaborare cu Biblioteca Științifică USARB. Manifestarea a fost deschisă de către conf. univ. dr. Silvia Briceag. Au prezentat comunicări studenții din anul I și II: Natalia Dabija, Elena Dolință, Maxim Maximov, Ina Pleșca, Nadejda Colac etc. Valentina Vacarciuc, bibliotecar, a prezentat expoziția „*Carl Ransom Rogers – psiholog, psihoterapeut american*”, trecînd în revistă cele mai reprezentative lucrări despre viața și opera marelui psiholog.

13 mai 2016 - Repozitoriul instituțional ORA (OPEN RESEARCH ARCHIVE) – USARB înregistrat în ROAR

După înregistrarea Politicii instituționale a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți privind accesul deschis în Registrul internațional ROARMAP (Registry of Open Access Repository Mandates and Policies), Repozitoriul instituțional ORA (OPEN RESEARCH ARCHIVE) – USARB a fost înregistrat în Registrul ROAR (Registry of Open Access Repositories). Scopul Registrului ROAR (4 251 arhive digitale) este de a promova dezvoltarea accesului liber prin furnizarea de informații în timp util cu privire la creșterea și statutul de arhive din întreaga lume. Republica Moldova are 4 arhive digitale înregistrate în DOAR, România -12, Federația Rusă - 59, Ucraina -82, Franța – 95, Germania-234, Regatul Unit – 256, SUA -767.

18 mai 2016 - Activități în sala de împrumut Nr. 3 Documente muzicale

La întâlnirea cu studenții Facultății Științe ale Educației, Psihologie și Artă, grupele MZ21z, MZ11z, ghidați de Victoria Crișciuc, dr., conf. univ., Elena Țurcan, bibliotecară în serviciul de Comunicare a colecțiilor a prezentat expozițiile *Fenomenu muzical Gheorghe Mustea*: Compozitor, director artistic și prim dirijor al orchestrei simfonice a Companiei publice „Teleradio-Moldova”; Oameni iluștri ai orașului Bălți. De asemenea studenții au efectuat o Călătorie muzicală în Baza de date Înregistrări Muzicale în format MP3 a Bibliotecii Științifice USARB. Locul desfășurării: Sala de împrumut Nr. 3 *Documente muzicale*.

18 mai 2016 - Dezbateri Educație pentru fiecare în CD ONU a Bibliotecii Științifice USARB

În cadrul Săptămânii Uniunii Europene, în Centrul de Documentare și Informare ONU a Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, a avut loc dezbateri *Educație pentru fiecare* cu tema: *De ce copiii/tinerii cu și fără dizabilități trebuie să fie colegi*. Cornelia Adeola, Consultant Național pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, ONU, a vorbit despre Cadrul legal privind drepturile persoanelor cu dizabilități, a prezentat exemple reale din practica activității cu aceste persoane, a specificat formele și metodele de incluziune a persoanelor cu dizabilități etc. În dezbateri au intervenit cu informații Valentina Goiman, directorul Școlii Primare nr. 21 „Spiridon Vangheli” și Andrei Eșanu, reprezentantul Asociației CARP. Cornelia Adeola a răspuns la mai multe întrebări adresate de studenții care au solicitat, de asemenea, predarea unui curs practic la subiectul discutat. La această manifestare au participat peste 50 studenți, cadre didactice de la Facultățile Științe ale Educației, Psihologie și Artă, Drept și Științe sociale, bibliotecari. Coordonatorul activității: Lina Mihaluța, director adjunct BȘ USARB.

9-23 mai - Zilele Europei la Biblioteca Științifică USARB

Valentina Topalo, șef Centrul de Informare al Uniunii Europene a prezentat pe data de 10 mai expoziția „*Centrul de informare a Uniunii Europene de la Bălți: predestinație, oportunități, provocări*”. Au fost puse în valoare activitățile științifice, culturale, educaționale dedicate promovării valorilor europene legate de patrimoniul Bibliotecii Științifice prin intermediul Centrului de Informare al Uniunii Europene. Au participat studenți de la toate facultățile. În Mediateca Bibliotecii, bibliotecarul principal Olga Dascal, a prezentat expoziția tematică „*EUBookshop.eu - suport informațional și documentar al cercetărilor științifice*” studenților anilor 2 și 3 și elevilor Colegiului Pedagogic „Ion Creangă”. Pe 12 mai Salonul Muzical a fost gazda manifestării „*Cele mai mari competiții muzicale ale lumii câștigate de basarabeni - seminar artistic informativ*”. Informația a fost prezentată de Elena Țurcan, bibliotecar, sî 3 *Documente muzicale*. Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea colecțiilor, a prezentat expoziția on-line *Anul 2016 – Anul Internațional al Leguminoaselor. Să redescoperim acest pământ – Republica Moldova pentru Europa* elevilor Colegiului Pedagogic „Ion Creangă”, gr. 403, profesor Axenia Saulea. *Achizițiile Recente* de documente editate de Uniunea Europeană, 2015-2016 au fost prezentate de către Valentina Topalo, șef Centrul de Informare UE. Expoziția tematică „*Dialogul Politic: Republica Moldova - Uniunea Europeană*” a fost prezentată de Snejana Zadainov, studenților Facultății Drept și Științe Sociale, AS11z. Marina Magher, șef oficiu, a prezentat expoziția „*Un lingvist pentru mileniul trei. Eugeniu Coșeriu – 95 de ani de la naștere*” pentru studenții grupei PP21z, Facultatea Științe ale Educației, Psihologie și Artă. Ala Lîsîi, bibliotecar principal, serviciul Comunicarea colecțiilor a prezentat expoziția on-line „*Vladimir Beșleagă: Romancier, eseist, traducător: 75 de ani de la naștere* care include documente din colecția Bibliotecii Științifice USARB despre viața și activitatea scriitorului basarabean. Prezenți au fost elevii claselor a XI, XII a Liceului Teoretic Republican „Ion Creangă”. La întâlnirea cu studenții grupei PE21z, Facultatea Științe ale Educației, Psihologie și Artă, Elena Țurcan, bibliotecar, serviciul Comunicarea colecțiilor a prezentat expoziția *Fenomenul muzical Gheorghe Mustea: Compozitor, director artistic și prim dirijor al orchestrei simfonice a Companiei publice „Teleradio-Moldova”*, trecînd în revistă reprezentativele lucrări din colecția BȘ.

1-15 iunie 2016- Campania de formare a formatorilor privind Cultura Informației în cadrul proiectelor internaționale

În data de 1 iunie, la Biblioteca Științifică USARB a avut loc inaugurarea Campaniei de formare a formatorilor privind Cultura Informației din cadrul proiectului WP3 Cultura informației MISISQ. Elena HARCONIȚA, directoarea Bibliotecii Științifice USARB, a prezentat programul privind ZILELE CULTURII INFORMAȚIEI Etapa I (01 – 15 iunie 2016) și a relatat despre obiectivele și realizările Bibliotecii în cadrul a 3 Proiecte internaționale: Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova (Parteneriatul dintre Norvegia și Moldova) (2016 -2019); ERASMUS + (Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor, (2015 -2018); MISISQ - TEMPUS – Modern Information Service for Improvement Study Quality - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor - (2013-2016). Participarea în aceste proiecte contribuie la dezvoltarea bibliotecii inovatoare ca suport pentru educație, cercetare și învățare continuă, conectarea instituției la tendințele europene pentru acordarea serviciilor infobibliotecare modernizate, crearea spațiului informațional unic pentru mediul academic din RM. Teme prezentate: *Platforma de integrare a resurselor PRIMO: prezentare și principii generale. Instruire practică în PRIMO, componenta specifică ALEPH, implementată în Republica Moldova* (Silvia CIOBANU); *Resurse informaționale on-line: Regăsirea informațiilor pe Internet – motoare de căutare, portaluri, directoare, baze de date, rețele sociale, rețele profesionale / de cercetare* (Prezentare: Mihaela Staver, Silvia Ciobanu); *Evaluarea rezultatelor și performanței în cercetare. Factorul de impact. Elemente de scientometrie, baze de date scientometrice (Web of Science, Journal Citation Report, Scopus). Exerciții practice în Google Scholar, Publish or Perish.* (Mihaela Staver, Angela Hăbășescu, Elena Stratan); *Realizarea unei strategii de căutare în baze de date la care este abonată USARB: Cîmpuri de căutare, utilizarea cuvintelor cheie, tezaurelor, filtre, operatori logici, gestiunea rezultatelor.* (Olga Dascal, Elena Stratan); *Procesul de citare și prezentare a referințelor: folosirea standardelor de citare și de scriere a referințelor bibliografice, Metode de evitare a plagiatului. Folosirea unui software de depistare a plagiatului.* (Ala Lisii); *Softuri personale de gestiune a informației, exercitii practice cu EndNote* (Elena Stratan); *Gestionarea referințelor cu Zotero, exercitii practice* (Natalia Culicov); *Managementul datelor de cercetare – standardele europene. OpenAIRE - Platformă de coordonare pentru infrastructura electronica a cunostintelor umane & tehnice din Europa* (Marina Magher). Au participat bibliotecarii, inclusiv responsabili - asistenții universitari care promovează cursul Bazele Culturii Informației.

LANSAREA PROIECTULUI SĂPTĂMÎNA EDUCAȚIEI DESCHISE

OPEN EDUCATION WEEK AT THE SCIENTIFIC LIBRARY USARB

Mihaela STAYER

Abstract: The article presents the inauguration of the Open Education Week 2016 at Scientific Library USARB. Open Education Week is a celebration of the global movement for open education. On this occasion, Scientific Library held several events: presentations, communications, workshops, Licensee / Master's, doctoral's monthly who highlighted the importance of Open Education Week.

Keywords: Open Education Week, information, Open Access, publications, library, ORA USARB, Open Education Week, Generation Y.

Săptămîna 9 -13 martie este declarată, la nivel internațional *Open Education Week – Săptămîna Educației Deschise*. Cu această ocazie, Biblioteca Științifică USARB s-a alăturat evenimentului internațional de promovare a educației deschise, prin organizarea primei ediții a Săptămîinii Educației Deschise. Săptămîna Educației Deschise este o celebrare a mișcării globale pentru o educație deschisă. Scopul acestui eveniment este de a sensibiliza comunitățile cu privire la această mișcare și impactul acesteia asupra predării și învățării la nivel mondial. Educația Deschisă cuprinde resurse, instrumente și practici care reprezintă baza schimbului deschis pentru a îmbunătăți accesul la educație și a spori eficiența educației la nivel mondial. Participarea la toate evenimentele și utilizarea tuturor resurselor este liberă și deschisă pentru toată lumea.

Miercuri, 9 martie 2016, în incinta Bibliotecii Științifice USARB a avut loc inaugurarea **Săptămîinii Educației Deschise – Open Education Week 2016**.

Programul a inclus o serie de prezentări, comunicări, ateliere, Lunarul licențiatului/masterandului/doctorandului:

- *Fenomenul și Importanța Săptămîinii Educației Deschise* (Angela Hăbășescu, bibliotecar principal serviciul Comunicarea colecțiilor); *Resurse electronice Educaționale Deschise cu trimitere la revista online E-Learning Papers* (Olga Dascal, bibliotecar principal Mediateca); *Generația Y-cum o dezvoltăm?: feedback pe rețelele sociale, postarea succeselor online* (Mihaela Stayer, bibliotecar principal, serviciul Cercetare. Asistență de specialitate). Moderator: Elena Stratan, șef Serviciu Cercetare. Asistență de specialitate.

- În sală de lectură №1 Științe Socioumanistice și Economice a avut loc prezentarea expozițiilor: Din campusul universitar bălțean spre viitoarea carieră; Ziua Memoriei. Documente din colecția Bibliotecii Științifice consacrate faptelor eroice ale participanților la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova (1991-1992). Au participat grupele DR31Z, DR32Z, AS31Z, IE11Z a Facultății de Drept și Științe Sociale. Expozițiile au fost prezentate de către Aliona PURICI, bibliotecar, Serviciul Comunicarea colecțiilor.

- La 11 martie în Clubul Cărții în a fost promovat atelierul *Soluționarea problemelor lumii contemporane prin intermediul strategiilor art-pedagogice*. Au participat studenții Facultății de Litere, ghidați de lect. univ., drd. Eugenia Foca. Atelierul a fost deschis de Angela Hăbășescu, bibliotecar principal, sala de lectură Nr. 3 „Științe psiho-pedagogice, naturale, reale. Artă” cu o informație privind *Fenomenul și importanța Săptămânii Educației Deschise* și prezentarea expoziției de documente din colecțiile Bibliotecii Art-pedagogia – *Mijloc de activizare a procesului de învățămînt*. La expoziție au fost vernisate lucrările ce evidențiază potențialul pedagogic și factorul educativ al artei. Dna Eugenia Foca, a intervenit cu comunicarea „*Rolul tehnologiilor art-pedagogice în soluționarea problemelor educaționale*”, dezvăluind art-pedagogia ca un domeniu nou al științelor educației actual pentru școala contemporană, în care educația, instruirea și dezvoltarea personalității copilului se realizează prin mijloacele specifice artei. A urmat un work-shop creative „*Tehnici art-pedagogice*” la care studenții au însușit tehnici noi în domeniul dat.

- În cadrul Săptămânii Educației Deschise în incinta Serviciului informare și cercetare bibliografică, s-a desfășurat Lunarul licențiatului/masterandului/doctorandului cu participarea grupelor: EF44Z, ES44Z (Facultatea de Litere); MZ21Z (Facultatea de Științe ale Educației Psihologie și Arte); DF11M; Aw11M (Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului). În cadrul acestei activități au fost prezentate: Expoziția *Achiziții recente în colecția Bibliotecii*. Documentele expoziției au fost prezentate de membrii echipei Promotorii resurselor info-documentare: L. Ababii, E. Țurcan, A. Hăbășescu; *Salonul Contribuții editoriale științifico-didactice – 2015 – prezentare E. Scurtu*; *Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare în baza standardului SM ISO 690: 2012 – A. Nagherneac, M. Magher*; *Baze de date pentru instruire și cercetare – V. Topală, O. Dascal*; *ORA USARB (Arhiva electronică Instituțională ORA USARB. Depozitarea centralizată în Acces Deschis a produsului științifico-didactic al universităților bălțeni) – M. Staver*; *Serviciul interactiv Întrebă bibliotecarul – N. Culicov*

- Conform programului Săptămânii Educației Deschise, în Serviciul Comunicarea colecțiilor, sala de împrumut nr. 2 *Documente didactice și Metodice* a fost organizată și prezentată utilizatorilor expoziția tematică: „*Dezvoltarea competențelor pedagogice*” (În susținerea practicii pedagogice). Au fost expuse manuale, materiale metodice și didactice. Expoziția a fost prezentată studenților grupelor 401, specialitatea primară – 25 elevi și 403, specialitatea preșcolară 27 elevi de la Colegiul Teoretic Regional „Ion Creangă”. Expoziția a fost prezentată de Luchianciuc Natalia, bibliotecar Serviciul Comunicarea colecțiilor, sala de împrumut nr. 2 *Documente didactice și Metodice*.

În cadrul Săptămânii Educației Deschise ce s-a axat pe aspectele de îmbunătățire a accesului la educație a fost prezentată prezentarea „*Generația Y – cum o dezvoltăm?*”

Generația Y sunt tinerii, născuți între 1981 și 2000, a fost numită de sociologii internaționali Generația Y. Ei se diferențiază considerabil de generațiile anterioare și au alte valori. Generația Y sînt cu ochii în telefon, cu degetul pe butonul like și cu abordări personale, ce se pregătesc să schimbe lumea.

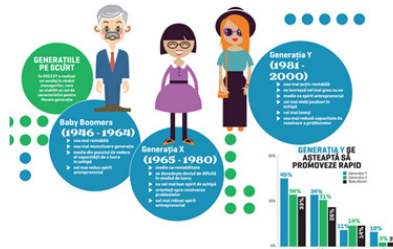
NOILE VALORI „Acești tineri nu vor să se piardă în mulțime, ci își doresc să fie remarcăți, să se dezvolte armonios. Sunt atrași de orice noutate și mai puțin interesați de planificarea pe termen lung.

Ei sunt generația copiilor doriți, iubiți protejați de către părinți. Sunt inteligenți și educați, pentru că au avut parte de activități extrașcolare, ce le-au dezvoltat diverse aptitudini și competențe, și cred că educația reprezintă un factor important al succesului. Sunt atașați de noile tehnologii și își dezvoltă abilitățile de comunicare atât în viața reală, cât și în mediul virtual. Marcel Just de la Carnegie Mellon University, spune că atîta timp cît tehnologia ne exersează mințile și ne furnizează din ce în ce mai multe informații, trebuie să ne îmbunătățescă abilitățile cognitive.

Tinerii acestei generații sunt extrem de fascinați de minunile tehnologice care nu conțin să apară. Ei folosesc aceste noi tehnologii pentru a deveni tot mai producțivi în activitățile profesionale. Au o mare încredere în sine și sunt tot mai dornici de noi provocări. De asemenea, cunosc multe și au acces la un imens volum de informații grație accesibilității conexiunilor la internet. Prin rețelele sociale, blog, pagina web, Biblioteca USARB pentru generația Y vine cu diverse informații alternative privind educația și instruirea.

Gen Y s-a născut în epoca rețelelor sociale - au crescut cu Google, Facebook și Twitter, Youtube – canale care le-au oferit acces instant la o multitudine de informații.

Prin aceste rețele promovăm ofertele noastre informaționale: publicăm articole, distribuim fotografii și videoclipuri referitoare la evenimentele recente petrecute în

Biblioteca Științifică USARB.

Prin urmare, majoritatea studenților folosesc o rețea de socializare pentru studii, cercetare și pentru ași face prieteni noi sau pentru a fi la curent cu tot ce se întâmplă în jurul lor.

Cercetătorii sau simplii utilizatori, în zilele de azi, doresc să aibă acces la informație, educație cât mai rapid și ușor, să aibă la îndemână oferte cât mai variate și posibilități multiple de a regăsi și accesa informația.

În acest context, oferim acces deschis studenților spre documentele științifice, educaționale elaborate de către cadrele didactice și bibliotecarii USARB din arhivă electronică instituțională ORA USARB. <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/>

Biblioteca Științifică USARB asigură accesul la infrastructura informațională pentru studiu și știință studenților, oferă servicii și produse informaționale relevante.

Săptămâna Educației Deschise s-a manifestat prin acțiuni de promovare și valorificare a resurselor științifice și culturale, utilizând acces la informații; realizarea unui șir de manifestări de promovare prin intermediul Websit-ului Bibliotecii Științifice Universitare, blogului Bibliotecii, rețelelor de socializare: Facebook, ISSUU, Google+, Calameo etc., ce duc la îmbunătățirea accesului la educație.

Referințe bibliografice:

1. *Săptămâna Educației Deschise, 7-11 martie 2016* [on-line] [citat la 16.10.2016]. Disponibil: <https://eifloamoldova.wordpress.com/2016/01/13/saptamana-educatiei-deschise-7-11-martie-2016/>
2. CATRINA, Andreea *Fă cunostinta cu generatia Y* [on-line] [citat la 16.10.2016]. Disponibil: <http://teen.unica.ro/detalii-articol/stiri/fa-cunostinta-cu-generatia-y.html>.

АТТЕСТАЦИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БИБЛИОТЕЧНОГО СПЕЦИАЛИСТА

CERTIFICATION AS A FACTOR OF LIBRARIANS PROFESSIONAL ACTIVITIES

Valentina VACARCIUC

Abstract :*The article presents approaches and technology for certification as a method of evaluation of librarians . It is given an analysis of the certification of employees of the university library, defined goals and objectives, and as well as the principles on which the certification process is built. It is estimated the professionalization of employees of Scientific Library Alecu Russo Balti State University.*

Keywords: *certification, library staff, evaluation of professional activities of the university library.*

В современный период, когда пересматриваются и меняются традиционные основы библиотечной деятельности и профессии, кардинально изменились характер и содержание библиотечного труда. Наблюдается кризис системы. Библиотечных работников недостаточно финансируют. Наш труд не всегда оценивается правильно современным обществом. Легче всего объяснить наличие кризисных явлений этими бесспорными факторами. Необходимо признать, что требования к профессии в 21 веке значительно выросли по сравнению с предыдущим, 20 столетием. Порой наблюдается несоответствие уровня знаний и умений персонала библиотек уровню задач современного библиотечно-библиографического обслуживания.

Осознание данного факта должно привести нас, библиотекарей 21 века, с одной стороны, к стандартизации требований к современному библиотечному работнику и разработке критериев объективной оценки нашего труда, и, с другой стороны, к выработке системы непрерывного повышения уровня квалификации, которая способствовала бы становлению библиотекаря, способного соответствовать вызовам нашей современности.

Одной из наиболее распространенных форм оценки работы библиотечных кадров, которая должна стать частью комплексного обновления функционирования всей библиотечной сферы, является профессиональная аттестация, проведение которой сотрудниками является обязательной процедурой.

Под аттестацией кадров (от лат. *attestation* – свидетельство) понимают процедуру проверки и определения соответствия деловой квалификации, уровня знаний, умений и навыков, а также других общественно значимых, профессионально важных качеств сотрудника требованиям, предъявляемым к занимаемой должности. Аттестация направлена на повышение ответственности и исполнительской дисциплины сотрудников, развитию их самостоятельности и готовности к проявлению инициативы.

Аттестация персонала — это процедура систематической оценки соответствия деятельности конкретного работника четким стандартам выполнения работы на данном рабочем месте в данной должности за определенный период времени согласно заданным критериям. Критерии - это те показатели, те характеристики (рабочие, поведенческие, личностные), основываясь на которых можно судить о том, насколько хорошо работник выполняет свою работу. Для проведения аттестации выделяют несколько групп критериев.

Профессиональная компетентность:

- критерии, соответствующие определенному рабочему месту, виду деятельности;
- результаты работы, достигнутые сотрудником при исполнении своих должностных обязанностей;
- количественные и качественные показатели эффективности выполнения всех компонентов деятельности (функций).
- *Корпоративная компетентность:*
- критерии, соответствующие пониманию сотрудником целей и задач компании;
- критерии, соответствующие его человеческим качествам (лояльность, активная жизненная позиция, логическое мышление, коммуникабельность, работоспособность, порядочность, честность, внешний вид).

Правильно построенная система аттестации призвана обеспечить более высокий уровень отдачи от персонала и способствовать эффективности библиотечного учреждения. Необходимо отметить, что в ходе аттестации оцениваются не только работники как таковые, но и результаты их деятельности. В соответствии с утверждением Т. А. Ждановой о том, что ценность аттестации как процесса, способствующего перфекционизации работы всей библиотечной сферы, состоит в том, что она позволяет «оперативно и при минимальных затратах получить объективную картину состояния кадров в отрасли в целом».

Цели аттестации должны носить вполне определенный по своему содержанию характер: стимулировать сотрудников на постоянное совершенствование и обогащение профессиональных, деловых и личностных качеств, а также развитие чувства персональной ответственности.

По мнению Т. А. Ждановой, существуют две основные цели аттестации персонала в библиотеках:

- Оценить уровень профессиональной компетентности и подготовленности персонала («качество кадров»), способности и стремления сотрудников к получению и усвоению новых знаний и навыков;
- Дать оценку результатам деятельности и качеству труда персонала с присвоением в перспективе соответствующей квалификационной степени.
- Являясь значимым показателем качества кадровой работы, правильно построенная система аттестации позволяет обеспечить более высокий уровень отдачи от человеческих ресурсов организации. Она призвана способствовать решению следующих задач:
- Обеспечить повышение ответственности и исполнительской дисциплины сотрудников, развитие их самостоятельности и готовности к проявлению инициативы;
- Способствовать объективной оценке результатов деятельности руководящих работников и специалистов и установить степень их соответствия занимаемым должностям;
- Выявить индивидуальный потенциал каждого работника в свете определения кандидатур в связи с выдвижением на руководящую работу;
- Определить существенные недостатки, недочеты, критические точки или, в просторечии, «узкие места», способствуя тем самым составлению современной программы профессиональной подготовки или переподготовки и развития персонала конкретной библиотеки в данный момент.

Основными принципами аттестации являются объективность, открытость, коллегиальность, системность и целостность экспертных оценок, обеспечиваю-

щих объективно гуманное и доброжелательное отношение к аттестующему.

Нельзя не согласиться с мнением Т. А. Ждановой в том, что при аттестации следует учитывать специфику деятельности каждого структурного подразделения библиотеки вуза, чтобы конкретизировать требования и к профессиональному развитию и обучению, и к результатам труда сотрудников. Считаем необходимым при аттестации персонала особое внимание обращать на выявление перспективности того или иного направления работы (рабочего места), качества выполнения работы и компетентности сотрудника, ее выполняющего. В каждом структурном подразделении вузовской библиотеки могут быть свои дополнительные критерии оценки эффективности и качества труда.

Администрация Научной Библиотеки Бэлцкого Государственного Университета им. «Алеко Руссо» разделяет мнение о необходимости оценивать не только итоги деятельности конкретного сотрудника, но и его потенциал на будущее как с точки зрения аттестационной комиссии, так и со стороны сотрудника, т. е. стремится выявить, как он видит собственное развитие, и оценивает свою карьеру в библиотеке. Таким образом, аттестация должна работать на будущее, на перспективу, на развитие персонала и, в конечном счете, на развитие библиотеки в целом. Стимулируя профессиональный рост каждого библиотекаря, аттестация, тесно связана с непрерывным образованием всех сотрудников библиотеки. Повышение квалификации работников нашей библиотеки развивается в нескольких направлениях:

- Ознакомление с содержанием международных официальных актов, а также национальных законов, постановлений и решений, связанных с деятельностью библиотек на территории Молдовы, авторскими правами, основными положениями издательского дела, а также регламентами, определяющими права и обязанности библиотекарей и пользователей информации, разработанными администрацией библиотеки в сотрудничестве с руководством университета;
- Обогащение профессионального тезауруса новыми знаниями и совершенствование навыков практической работы;
- Прививание работникам нашей библиотеки навыков информационной культуры и технологической дисциплины;
- Расширение общекультурного горизонта;
- Совершенствование владения языками (румынским как государственным и английским как языком межнационального общения).

В каждой библиотеке складывается своя система оценки кадров. При этом нельзя забывать о том, что любая характеристика субъективна. Об этом с юмором пишет Е. М. Крючкова: «Оценивать сотрудника в целом – то же самое, что поставить школьнику одну оценку успеваемости по всем предметам». Она утверждает, что оценочная среда всегда опирается на «корпоративную культуру, критерии, поведенческие модели» и советует оценивать сотрудников библиотеки в соответствии со следующими параметрами: «выполнение должностных обязанностей, особенности поведения, эффективность деятельности, уровень достижения профессиональных целей, уровень компетентности, личностные особенности, мотивация к труду».

Руководство нашей библиотеки, используя методы анкетирования, тестирования, собеседования, профессионального интервьюирования, и метод групповой экспертной оценки осуществляет оценку деятельности персонала в соответствии со следующими критериями:

- Осуществляет проверку степени владения знаниями в области библиотековедения;
- Тестирует навыки практической работы;
- Выявляет степень интеллектуального развития, наличие критического мышления, способности к синтезированию, а также широты кругозора сотрудников;
- Определяет наличие способности вести профессиональный диалог с пользователем информации, брать интервью у читателя в целях наиболее полного и быстрого удовлетворения запроса;
- С целью выявления потенциала каждого конкретного работника осуществляется сопоставление его самооценки с оценкой результатов труда библиотекаря с точки зрения администрации.

Для наиболее эффективного развития деятельности библиотек Республики Молдова, необходимо формирование профессионалов, способных соответствовать требованиям нашего времени и отвечать на запросы потребителей информации 21 века. Для этого требуются творческий подход к делу и способность пропагандировать культурное наследие, предоставляя своевременную и качественную информацию как на традиционных, так и на электронных носителях.

Обеспечение правильно выстроенной системы оценки деятельности библиотечарей, а также предоставления возможности непрерывного повышения квалификации, способствуют формированию профессионалов высокого уровня, владеющих необходимым набором компетенций и современными технологиями информационно-библиографического обслуживания.

Для достижения этих целей профессиональным сообществом библиотечарей Молдовы был разработан в 2006 году Регламент «*Положения о порядке присвоения квалификационных категорий библиотечным работникам*» на основании которого библиотечари имели возможность проходить аттестацию на национальном уровне и на основании результатов оценивания профессиональных умений и навыков присваивалась квалификационная категория.

В 2015 году с целью совершенствования процесса аттестации кадров в результате анализа и синтеза предложений работников библиотечных учреждений был разработан новый Регламент «*Положения о порядке присвоения квалификационных категорий библиотечным работникам*», который был принят приказом Министерства Культуры (№ 17 от 5 февраля 2015 г.), в соответствии с которым целью аттестации является оценка компетенций и навыков практической работы сотрудников с последующим присвоением им квалификационной категории.

Согласно новому регламенту впервые 15 мая 2015 аттестационная комиссия в Научной Библиотеке Бэлцкого Государственного Университета аттестовала 12 сотрудников соискателей на подтверждение или присвоение квалификационных категорий из трех университетских библиотек (Бэлцкий Государственный Университет Им. «А. Руссо», Государственный Университет Медицины и Фармацевтики им. «Николая Тестемицану» и Государственный Аграрный Университет) с последующим их присвоением.

В нынешнем (2016) году 31 мая, в Кишиневе состоялось заседание аттестационной комиссии в Научной Библиотеке Государственного Университета Медицины и Фармацевтики. Наряду с работниками столичной библиотеки отчеты о работе представили также сотрудники Научной Библиотеки Бэлцкого Государственного Университета. В результате анализа отчетов и профессиональных интервью библиотечарям были присвоены квалификационные категории I и II степени.

Практика проведения аттестаций в различных научных библиотеках представляется нам эффективной и демократичной. По собственному опыту мы знаем, что процедура сдачи любого экзамена проходит легче в родных стенах. То, что сотрудники столичных библиотек приезжали к нам в 2015 году лишней раз свидетельствует о высоком статусе Научной библиотеки нашего университета в профессиональном сообществе, а также о стремлении создать для всех соискателей, являющихся представителями разных библиотек, равные условия.

Во время прохождения аттестации у соискателей появилась возможность познакомиться с коллегами, работающими в разных отделах столичной библиотеки, вступить в профессиональное общение и обменяться опытом работы.

Атмосфера сложилась в высшей степени доброжелательная и комфортная. Библиотекари-соискатели получили неоценимый опыт преодоления эмоционального стресса, а также возможность расширения профессионального кругозора.

Преодоление кризиса библиотечной системы, предполагает ясное осознание социальной миссии современной библиотеки, конкретные шаги в деле решения насущных задач библиотечно-библиографического обслуживания, совершенствование навыков информационной и коммуникативной культуры, сплоченность работников нашей сферы, а также обновление технической базы современных библиотек Молдовы. Наличие разработанной системы аттестации кадров является одним из средств перфекционизации работы библиотек и, несомненно, способствует достижению поставленной цели.

Новый регламент по аттестации более чем прежний соответствует специфике библиотечной профессии, а также в большей степени отражает требования, предъявляемые современным обществом к интеллектуальному обслуживанию в библиотеке 21 века и наиболее полному и быстрому удовлетворению информационных потребностей пользователей информации различных категорий.

Библиографические ссылки:

1. CORGHENCI, L. Непрерывное образование библиотечных работников в Республике Молдова: состояние и перспективы. In: *Școala de Biblioteconomie din Moldova*. 2004, nr. 1-2, pp. 74-77. ISSN 1857-1476.
2. Аттестация кадров [on-line] [citat 15 noiembrie 2016]. Disponibil: http://studopedia.ru/6_115367_attestatsiya-kadrov.html
3. ЖДАНОВА, Т. А. Методология подготовки и проведения аттестации персонала. In: *Научные и технические библиотеки*. 2001, nr 1, pp. 142-157. ISSN 0130-9765.
4. КРЮЧКОВА, Е. М. Аттестация как фактор развития творческого потенциала библиотечного специалиста. In: *Библиосфера*. 2008, nr 3. - pp. 54-58. ISSN 1815-3186. [on-line] [citat 14 noiembrie 2016]. Disponibil: <http://www.spsl.nsc.ru/download/bibliosfera/3-2008.pdf>
5. ПОТАНИНА, Е. А. Мотивация труда в библиотеках. In: *Библиотековедение*. 2007, nr 4, pp. 118-58124. ISSN 0869-608X.
6. СТРЕЛКОВА, И. Б. Аттестация персонала в библиотеках вузов РБ: Организационно – методические особенности [on-line] [citat 14 noiembrie 2016]. Disponibil: <http://repository.buk.by:8080/jspui/bitstream/123456789/580/1/Attestaciya%20personalala%20v%20bibliotekah%20vuzov%20RB.pdf>.

**TRAININGUL ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES -
ENGLEZA PENTRU SCOPURI SPECIFICE**

THE TRAINING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES

Valentina TOPALO

Abstract: *The article focused on Training, „English for Specific Purposes”, held in the Scientific Library USARB on the 4-5 April under the „Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through reforming libraries and library staff development [LNSS] ,financially supported by the Erasmus Programme + European Union, Capacity Building in the Field of Higher Education (CBNE). Trainers: Jerald Cavanagh BSc Econ, MSc, MA, Institute Librarian, Limerick Institute of Technology and Pdraig Kirby BA (Hons) HdipLIS MSc (LIS), Senior Library Assistant, Limerick Institute of Technology International Institute of Technology Limerick, Republic of Ireland .*

Keywords: *Erasmus +, the EU, staff development, upgrading libraries, English for Specific Purposes, training, Bălți academic librarians*

În data de 4-5 aprilie 2016, la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, a avut loc Trainingul „English for Specific Purposes / Engleza pentru scopuri specifice” în cadrul Proiectului „Library Network Support Services: modernizing libraries in Armenia, Moldova and Belarus through library staff development and reforming libraries [LNSS] / Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci, modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului și reformarea bibliotecilor”, sprijinit financiar de către Programul ERASMUS+ al Uniunii Europene „Capacity Building in the Field of Higher Education (CBNE) / Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior”, care face parte din seria de proiecte de Capacitate pentru Consolidarea Învățământului Superior.

Programul Erasmus+ reprezintă principalul instrument de asistență al Uniunii Europene pentru sprijinirea procesului de reformă la nivelul învățământului superior în țările din afara UE. Durata proiectului (LNSS) este de 3 ani. Engleza pentru scopuri specifice este o mișcare științifică care a apărut la sfârșitul anilor 1960 și este utilizată pe larg în multe proiectele Uniunii Europene.

Proiectul se bazează pe parteneriate multilaterale între instituțiile de învățământ superior, bibliotecarii din 13 biblioteci și 3 parteneri asociați, după cum urmează: Academia de Administrare Publică a Republicii Armenia (PAARA) – Armenia, Universitatea de Stat de Limbi și Științe Sociale Brusov din Erevan – Armenia, Universitatea de Stat din Goris – Armenia, Institutul de Tehnologie din Limerick – Irlanda, Universitatea din Creta – Grecia, The Pyramid Group – Germania, Universitatea Transilvania din Brașov – România, Academia de Administrare Publică din Moldova, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți – Moldova, Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Belarus – Belarus, Universitatea de Stat din Belarus – Belarus, Universitatea Tehnică de Stat din Brest – Belarus, Universitatea de Stat Yanka Kupala din Grodno – Belarus. Partenerii asociați sunt: Consorțiul Bibliotecilor electronice din Armenia – Armenia, Consorțiul REM (Resurse electronice pentru Moldova) – Moldova, Biblioteca Națională din Belarus – Belarus.

Evenimentul a fost inaugurat de către Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice, care a menționat că bibliotecarii universitari bălțeni au beneficiat aici, în spațiile Bibliotecii, de mai multe conferințe și instruirii internaționale susținute de reputeate personalități ale domeniului biblioteconomic: David Case, Biblioteca Universității din Ohio, SUA; Grant Harris, șeful Fondului European de carte din cadrul Bibliotecii Con-

gresului SUA, Dr. Hermina Anghelescu, conferențiar la Facultatea de Biblioteconomie și Știința Informării de la Wayne State University, Detroit, Michigan, SUA. Cunoștințele acumulate de bibliotecari întotdeauna au fost aplicate în serviciul utilizatorilor. Doamna Elena Harconița a ținut să evidențieze că trainingul e o nouă oportunitate susținută de trainerii internaționali de la Institutul de Tehnologii din Limerick, Republica Irlanda, va spori cunoștințele și abilitățile profesionale ale colaboratorilor USARB.

În cuvântul de salut Rectorul USARB, Ion Gagim, a menționat importanța acestei instruirii, specificând că Biblioteca Științifică a USARB este o bibliotecă modern - cartea de vizită a instituției. Bibliotecarii universitari întotdeauna au fost deschiși spre tot ce este nou și participarea lor în acest Proiect amplifică și mai mult statutul și rolul instituției bibliotecare în comunitate.

În mesaje de salut Domnul Jerald Cavanagh BSc Econ, MSc, MA, Institute Librarian, Limerick Institute of Technology și Pdraig Kirby BA (Hons) HdipLIS MSc (LIS), Senior Library Assistant, Limerick Institute of Technology au expus obiectivele Proiectului privind modernizarea serviciilor bibliotecii, capacităților bibliotecarului, îmbunătățirii lucrului bibliotecarilor. Misiunea bibliotecarilor este de a promova tot ce este mai nou, chiar dacă noi sîntem cei mai vechi, deoarece *venim tocmai din Alexandria*, a spus Jerald Cavanagh. Dacă bibliotecarii nu vor fi relevanți, nu vor cunoaște bine Internetul, bazele de date valoroase și credibile, nu vor introduce servicii electronice noi, nu vor multiplica și diversifica oportunitățile pentru utilizatorii săi, bibliotecile nu vor putea supraviețui. Agenda training-ului a inclus 5 module precum:

- **Engleza pentru scopuri specifice** (biblioteci, terminologie de bibliotecă și acces la bibliotecă);

- **Abilități de marketing pentru bibliotecari** - teorie și practică, crearea strategiilor de sensibilizare pentru toți studenții și utilizatorii bibliotecii, inclusiv a persoanelor cu necesități specifice;

- **Managementul esențial și formarea aptitudinilor pentru bibliotecari**, precum standardele internaționale IFLA, Biblioteca Congresului, ISO (Standardele internaționale ISO care asigură ca produsele și serviciile să fie sigure, fiabile și de bună calitate); NISO (NISO, cu sediul în Baltimore, Maryland, favorizează dezvoltarea și menținerea unor standarde care facilitează crearea, gestionarea, precum și schimbul eficient de informații, astfel încât să poată fi de încredere pentru a fi utilizat în cercetare și învățare), comunicarea și abilități de ascultare, managementul schimbării în bibliotecile din secolul 21 (căutare federalizată: noi opțiuni pentru biblioteci în era digitală, căutare federalizată este procesul prin care un motor de căutare se conectează simultan la mai multe resurse de informații, baze de date cu o singură căutare simplificată);

- **Cultura informației și aptitudini de cercetare** pentru a ajuta utilizatorii să găsească și să utilizeze informațiile în mod eficient și etic (standarde internaționale a literaturii de informare – SCOUNL, citarea surselor și evitarea plagiatului, utilizarea bazelor de date electronice pentru cercetare, utilizarea software-ului bibliografic pentru referințe și cercetări;

- **Biblioteca Electronică** (gestionarea colecțiilor electronice a bibliotecii: e-baze de date și e-jurnale, e-books, introducerea în (OA) Accesul Liber surse deschise pentru bibliotecari, arhive instituționale.

În încheiere Elena Harconița, directorul Bibliotecii, a mulțumit, în numele participanților, partenerilor europeni de proiect din Republica Irlanda pentru promovarea training-ului de nivel internațional, deosebit de util și important, specificând că bibliotecarii bălțeni sînt gata să utilizeze bazele de date online, să facă analize și să utilizeze softuri anti-plagiat, să colaboreze cu toți partenerii de proiect în vederea menținerii unui suport de rețea eficient pentru servicii info-bibliotecare.

**COMPETENȚA INFORMAȚIONALĂ A SPECIALISTULUI
PRIN PRISMA PROIECTELOR INTERNAȚIONALE**

INFORMATION COMPETENCE OF SPECIALIST THROUGH INTERNATIONAL PROJECTS

Elena STRATAN

Abstract: *Evolution of contemporary society requires new skills for user and librarian. International projects applied in Republic of Moldova will facilitate skills development library users, particularly Information Literacy courses, and librarians involved in training sessions, information skills training etc.*

Keywords: *Information Literacy, international projects, informational skills*

„Competențele informaționale constituie factorul cheie în educația pe parcursul întregii vieți. Acestea sunt primul pas pe calea realizării scopurilor educaționale. Cetățenii trebuie să-și dezvolte competențele lor informaționale de-a lungul întregii vieți, dar mai ales, în anii de studii și bibliotecarii, ca membri ai comunității educaționale și specialiști în domeniul activității cu informația, trebuie să învețe să joace rolul principal în asigurarea culturii informației. Folosind capacitățile lor creative și posibilitățile profesionale și sprijinindu-se pe programe integrate în cursurile de instruire, bibliotecarii trebuie să contribuie activ la procesul educațional, ajutând studenții în aspirațiile lor de acumulare și perfecționare, de cultivare a deprinderilor și abilităților, cunoștințelor și valorilor, necesare pentru a continua studiul pe parcursul întregii vieți”. (Jesus Lau. Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți, 2010).

Cultura informației „abilitatea de a obține, evalua și utiliza informații oferite de o varietate de surse” fiind un produs al societății informaționale este cheia pentru educația permanentă, devenind un brand important pentru instruirea de-a lungul întregii vieți. „Persoana care posedă o cultură a informației este capabilă să înțeleagă necesitatea informației și o poate găsi, evalua și utiliza eficient” (Asociația Bibliotecilor Americane (ALA, 1998), definiție în general acceptată și fiind cea mai utilizată de către bibliotecari și specialiști din domeniu.

„Dacă bibliotecarii nu vor fi relevanți, nu vor cunoaște bine Internetul, bazele de date valoroase și credibile, nu vor introduce servicii electronice noi, nu vor multiplica și diversifica oportunitățile pentru utilizatorii săi, bibliotecile nu vor putea supraviețui”, menționa Jerald Cavanagh BSc Econ, MSc, MA, Institute Librarian, Limerick Institute of Technology la trainingul cu bibliotecarii bălțeni.

Evoluția societății contemporane solicită noi competențe atât utilizatorului cât și bibliotecarului, standardele internaționale privind cultura informației (accesul, evaluarea și utilizarea informației) adaptându-se din mers necesităților reale ale instituțiilor, țărilor. Aplicarea Standardelor IFLA privind cultura informației, angajamentul instituțional, managementul procesului de instruire (programe, curricule), formarea profesională instituțională - sînt pîrghii relevante care facilitează procesul dezvoltării competențelor informaționale ale utilizatorilor în instituțiile bibliotecare.

Mai mult ca atît, aici se vor înscrie și beneficiile aduse în cadrul proiectelor internaționale care sînt aplicate cu succes în RM, în special cursurile de Cultură a informației, implicarea bibliotecarilor în sesiuni de training, instruire informațională etc. Numeroase cursuri de alfabetizare informațională vor fi organizate în scopul instruirii formatorilor, care vor prelua pe viitor oferirea de cursuri suplimentare pentru studenți în conformitate cu curriculum-ul de studii sau în baza liberei alegeri a studenților. Personalul Bibliotecii va crește abilitățile sale profesionale în timpul workshop-urilor, va

Proiecte internaționale

avea vizite de studiu și alte evenimente în cadrul proiectului, care le vor permite să se integreze în comunitatea profesională internațională. Implementarea ideilor din proiect va avea un impact pozitiv asupra stabilirii circumstanțelor de instruire pentru nivelul comunitar din Moldova pe tot parcursul vieții.

Conform Raportului analitic *Information literacy in the context of higher education in Moldova*, realizat în cadrul Proiectului TEMPUS – Modern Information Service for Improvement Study Quality - MISISQ, WP 3 Cultura informației, disciplina Cultura informației este predată în cele 7 universități participante (Biblioteca Științifică Medicală USMF „Nicolae Testemițanu”, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Biblioteca Centrală Universitară a Universității de Stat din Moldova, Biblioteca Științifică Republicană Agricolă a Universității Agrare, Biblioteca Universității Tehnice din Moldova, Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice, Biblioteca Universității Pedagogice „Ion Creangă”) în diverse forme: cursuri universitare, cursuri curriculare independente, cursuri extra-curriculare, cursuri pentru profesori, prezentări, prelegeri, excursii la biblioteci, training-uri etc. Deși la nivel de republică prin Hotărârea nr.1/9 din 8.11.2002 Colegiul Ministerului Educației a aprobat Programul cursului Bazele Culturii Informației și a recomandat introducerea acestuia în procesul educațional al instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova (Buletin informativ / Ministerul Educației al Republica Moldova.- nr.3.- P. 115-120), dar cu regret nu este aplicat în toate instituțiile. Actualmente, aceste experiențe solicită integrarea nemijlocită într-un Curriculum National actualizat.

La Universitarul bălțean disciplina „Bazele Culturii Informației” în conformitate cu ordinul rectorului nr. 05-596 din 26.10.2012, a fost inclusă în planurile de învățământ la toate specialitățile ca disciplină obligatorie de formare a abilităților și competențelor generale, în volum de 30 de ore (1 credit), responsabilitatea în promovarea acestei discipline revenind Bibliotecii Științifice. Anual 10 bibliotecari realizează norma didactică, circa 450 de ore în 38-45 grupe academice de la toate Facultățile (anul I) și Liceul Teoretic Republican “Ion Creangă”.

Actualmente, Biblioteca Științifică USARB participă în două Proiecte internaționale, realizarea căror va facilita dezvoltarea de biblioteci inovatoare ca suport pentru educație și învățare continua, conectarea instituției la tendințele europene în instruirea studenților și formarea cercetătorilor la nivel universitar și postuniversitar, promovarea culturii informației pentru asigurarea utilizării eficiente a resurselor informaționale pe plan național și internațional.

Derularea proiectelor: Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova (2016); ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - *Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE)* - Biblioteca din rețea - Servicii de suport: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor, 2015; TEMPUS – Modern Information Service for Improvement Study Quality - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor- MISISQ (2014-2016) a inclus o serie de sesiuni de instruire, training-uri, alfabetizare informațională cu destinația în orașele Cluj, Brașov, România, Chișinău, Bălți...

În vederea identificării necesitatilor de instruire a bibliotecarilor formatori în cadrul proiectului MISISQ a fost realizat CHESTIONARUL de studiu al serviciilor de informare / bibliotecilor din Republica Moldova. În urma analizei Grupul de lucru WP3 *Cultura informației* (Andrei Achimas Cadariu, Laura Petruskienė, Elena Harconita, Silvia Ghinculov, Larisa Levinoka) a stabilit agenda pentru 2 sesiuni de instruire care a inclus subiectele: Identificarea necesităților de informare, principii structura și acces la baze de date. Regăsirea informațiilor pe Internet– motoare de căutare, rețele sociale, rețele profesionale; Căutarea în baze de date: strategii, câmpuri de căutare, filtre, ope-

ratori logici, gestiunea rezultatelor; Bazele de date și serviciile specifice marilor distribuitori: Elsevier (ScienceDirect, SciVal), Wiley, SpringerLink...; Evaluarea rezultatelor și performanței în cercetare – principii de scientometrie, baze de date specifice. Exerciții practice în Web of Science, Journal Citation Report, Scopus, Google Scholar; Instrumente de descoperire a informației din baze de date multiple: prezentare și principii generale. Instruire practică în PRIMO, componenta specifică ALEPH, implementată în Republica Moldova; Procesul de cercetare și publicare: citarea bibliografică, stiluri de referințe, adecvarea stilurilor la domeniu și la cerințele publicațiilor. Softuri personale de gestiune a informației, exerciții practice cu EndNote, Mendeley, Zotero; Comunicarea informației. Etica utilizării informației. Plagiatul / Detectarea plagiatului / Metode de evitare a plagiatului; Managementul datelor de cercetare – standardele europene; Metodologie de predare/instruire utilizatori: principii de alcătuire, structurare a PPT, totorialelor online, softuri specifice de elaborare a totorialelor online; Instruire practică în crearea de totoriale online: CamStudio, soft de înregistrare și captura live de ecrane.

În perioada 9-16 martie 2016, bibliotecarii bălțeni au participat la sesiunea de training privind WP3 *Cultura informației în cadrul Proiectului Tempus „Modern Information Services for Improvement Study Quality”* (România, Cluj-Napoca, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”). Cursul de Formare a formatorilor susținând ridicarea nivelului de alfabetizare informațională al studenților și cercetătorilor, va permite utilizarea efectivă și eficientă a resurselor informaționale și îmbunătățirea comunicării internaționale științifice.

Obiectivul de bază al proiectului ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - *Capacity Building in the Field of Higher Education (CBNE)* este consolidarea și modernizarea bibliotecilor și îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități a personalului de bibliotecă în Instituțiile superioare de învățământ în Armenia, Moldova și Belarus, prin dezvoltarea de biblioteci inovatoare ca suport pentru educație și învățare continuă.

Curriculum-ul oferă o gamă completă de module moderne de competențe în bibliotecă și cursuri pentru personalul de bibliotecă care lucrează în țările partenere vizând personalul de toate nivelurile. Este o inovație în dezvoltarea personalului de bibliotecă și furnizarea de servicii noi de bibliotecă pentru țările partenere cu un program modern și original.

Pe 4-5 aprilie 2016, o nouă oportunitate susținută de trainerii internaționali de la Institutul de Tehnologii din Limerick, Republica Irlanda, vine să sporească cunoștințele și abilitățile profesionale ale colaboratorilor USARB. 33 bibliotecari au fost selectați și instruiți în Training-ul ESP *English for Specific Purposes* - Engleză pentru scopuri specifice (biblioteci, terminologie de bibliotecă și acces la bibliotecă), care a inclus teme: Abilități de marketing pentru bibliotecari - teorie și practică, crearea strategiilor de sensibilizare pentru toți studenții și utilizatorii bibliotecii, inclusiv a persoanelor cu necesități specifice; Managementul esențial și formarea aptitudinilor pentru bibliotecari, precum standardele internaționale de IFLA, ISO, Biblioteca Congresului, NISO; Informații și cultivarea aptitudinilor de cercetare a utilizatorilor; Biblioteca Electronică.

Bibliotecarii din Bălți au fost și sînt întotdeauna deschiși spre tot ce este nou, sînt gata să colaboreze cu toți partenerii de proiect în vederea menținerii unui suport de rețea pentru servicii info-bibliotecare, participarea lor în aceste Proiecte amplificînd și mai mult statutul și rolul inovator al instituției bibliotecare în comunitatea academică, deschiderea spre valorile și standardele europene pentru un învățămînt superior de calitate.

REFERINȚĂ PRIVIND DATELE STATISTICE ALE ACTIVITĂȚII BIBLIOTECILOR ȘCOLARE DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN ANUL 2015

REFERENCE ON STATISTICAL DATA SCHOOL LIBRARIES ACTIVITY IN MOLDOVA IN 2015

Elena HARCONIȚA
Elena STRATAN
Tatiana PRIAN

Abstract: *Library Science Centers , Scientific Library of Alecu Russo Balti State University, director Elena HARCONITA (North Zone) and the Scientific Library of the State Pedagogical University Ion Creanga, from Chisinau, director Catherine SCHERLET (Central and South Zones) collected and synthesized statistics presented by methodists-coordinators of the 1279 school libraries in the country (177 municipalities, 160 urban and 942 rural). Reference on school libraries has been submitted to the Ministry of Education, posted on the website of the Ministry and Scientific Library USARB.*

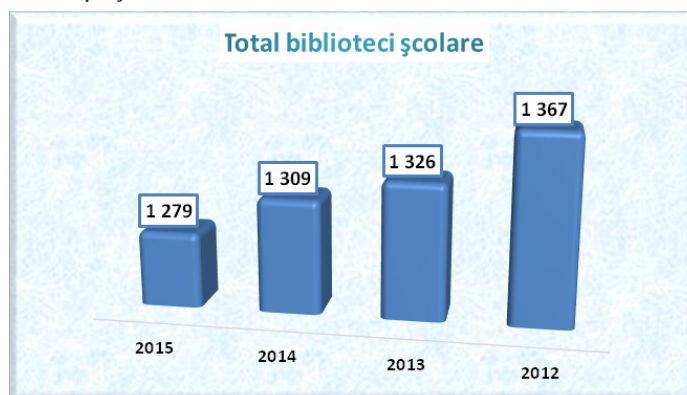
Keywords: *Ministry of Education, Library Science Centre, statistical reports, school libraries*

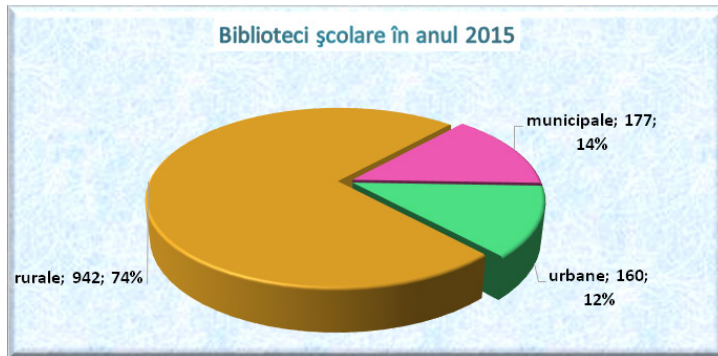
https://docs.google.com/spreadsheets/d/1JQs4EDg5lj1A8HdXXkcyj_SMuml-uxuKoW92MRZzwel/edit?usp=sharing

Responsabili:

- **Centrul Biblioteconomic, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, director Elena HARCONIȚA (Zona de Nord).**
- **Centrul Biblioteconomic, Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, director Ecaterina SCHERLET (Zona Centru și Sud).**

Conform datelor statistice prezentate de către Metodiștii-coordonatori, responsabili de activitatea bibliotecilor școlare din cadrul Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului din Zona Nord - Centrului Biblioteconomic, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Zona Centru și Sud - Centrului Biblioteconomic, Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, în școlile din Republica Moldova funcționează, actualmente, **1 279** biblioteci școlare (**177** municipale, **160** urbane și **942** rurale). În urma optimizărilor în sistemul educațional, din anul 2012 până în prezent, numărul de biblioteci școlare s-a redus cu **85**, cele mai multe fiind din spațiul rural.

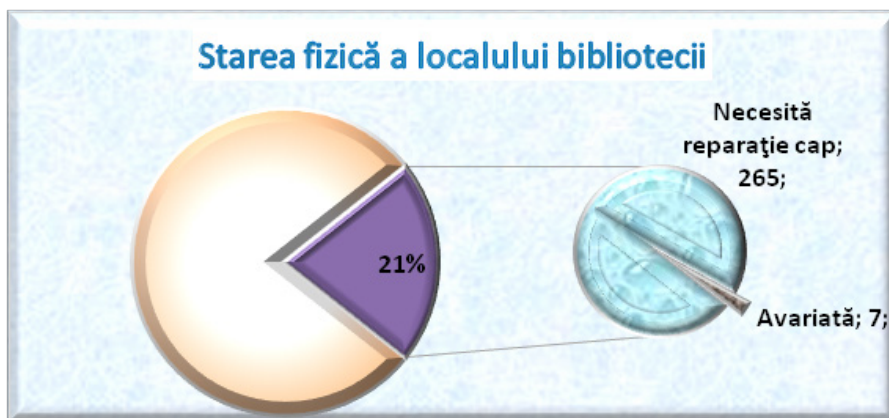

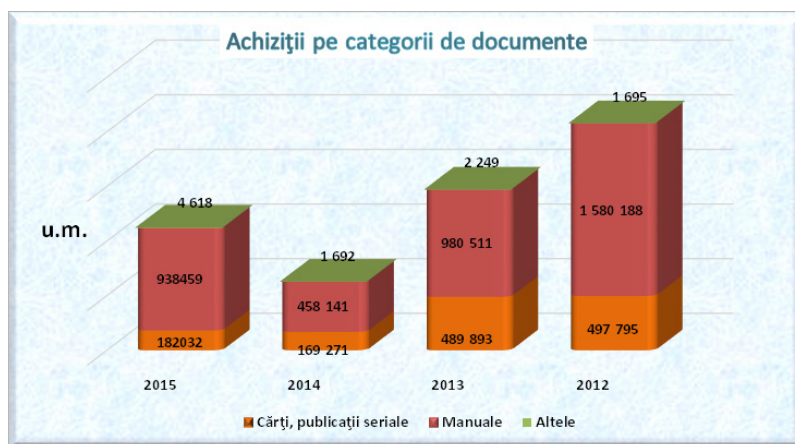
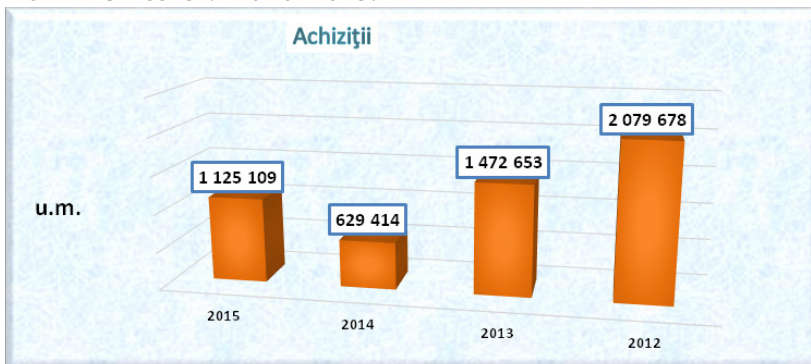
Cel mai mare număr - **722**, îl dețin bibliotecile de categoria a 4-a, după care urmează bibliotecile de categoria a 3-a - **394**, 127 - categoria a 2-a și **34** categoria 1. Deoarece acest indicator este determinat doar de mărimea colecțiilor, el nu mai este relevant fiindcă activitatea unei biblioteci școlare nu se apreciază după mărimea colecțiilor, cu precădere depășite moral, pe care le gestionează.

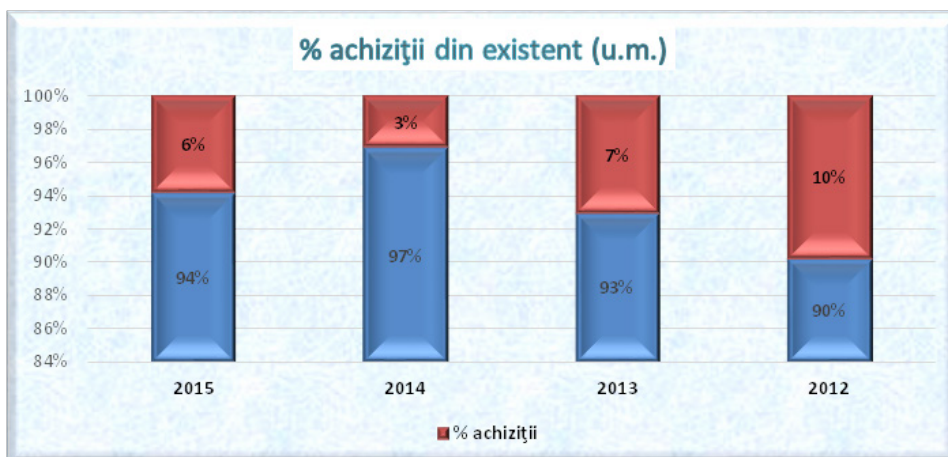
Starea fizică a bibliotecilor școlare este cât de cât satisfăcătoare, deoarece numai 21% , ori **265** - necesită reparație, iar **7** se află în stare avariată.

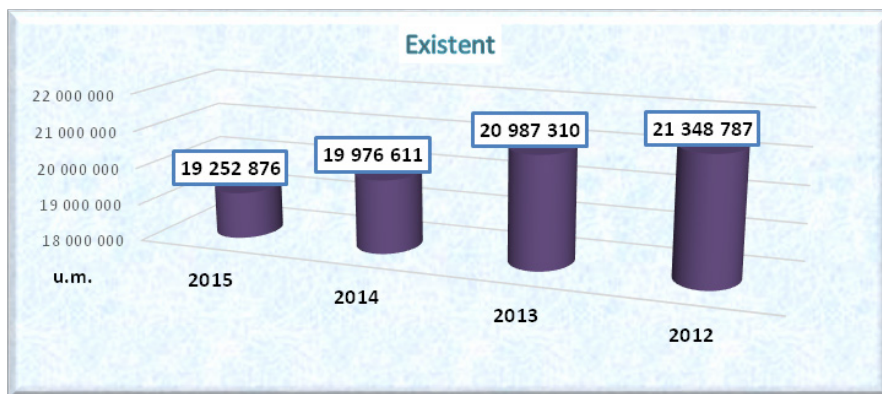

Cu regret, asigurarea resurselor informaționale pentru procesul de instruire este în continua descreștere. Numărul de achiziții scade dramatic: de la **2 079 678** ex. în anul 2012 la **1 125 109** ex. în anul 2015.

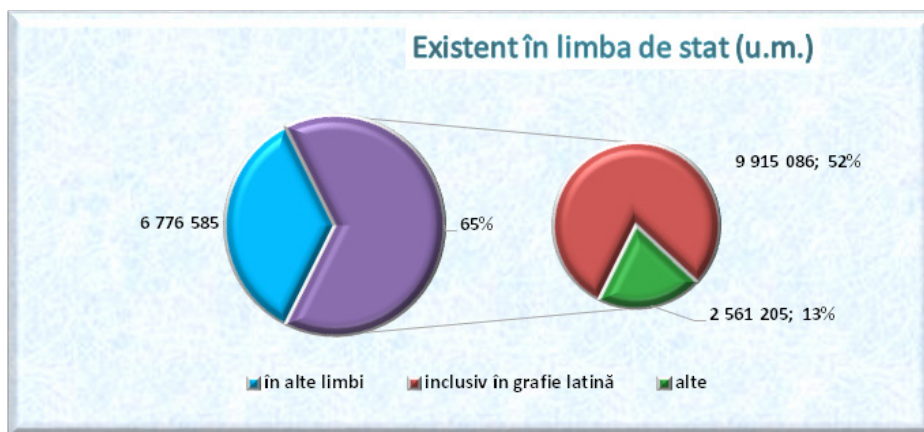

Cel mai mare număr din achizițiile anului le constituie manualele – **938 459**, ceea ce formează **83 %**, documentelor științifice, inclusiv publicațiilor periodice și beletristicii îi revine doar **16%** ori cite **0,5** unități material per elev. Pentru o instituție de învățământ aceasta este o actualizare foarte lentă a colecțiilor nedidactice.

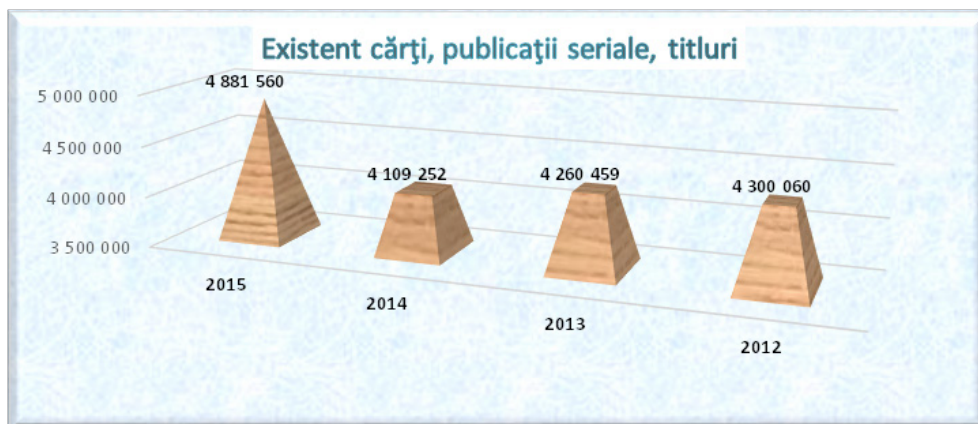

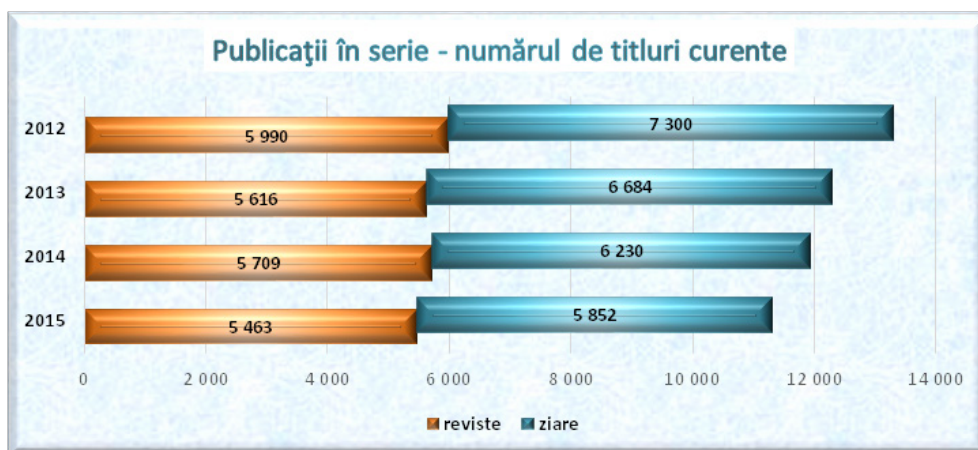
Astfel, la 01.01.2016 în bibliotecile școlare sînt deținute **19 252 786** u.m., cu **2 096 001** documente mai puține decît în anul 2012. În limba de stat **65 %**, din care **52 %** - în grafie latină.

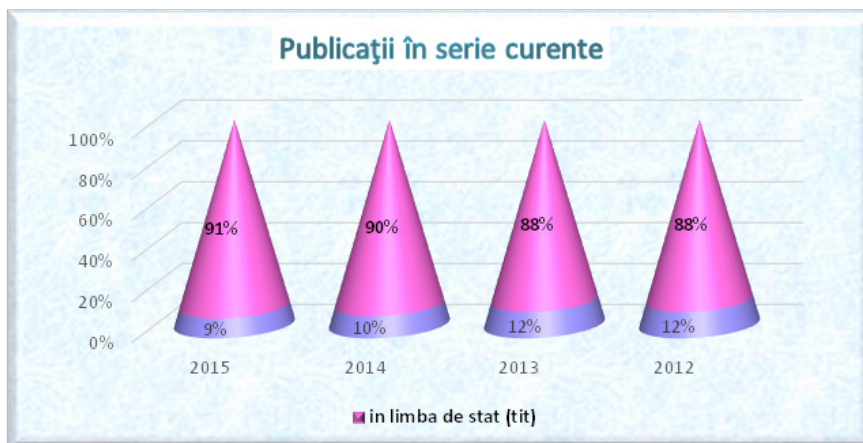
Ceea ce vorbește despre calitatea colecțiilor sînt titlurile, care la finele lui 2015 au atins cifra de 4 881 540 ori 4 titluri per unitate materială.

Titlurile de publicații în serie: reviste și ziare, sînt, de asemenea, în descreștere: respectiv cu 246 și 378, date fiind prețurile înalte la abonamente și reducerea resurselor financiare alocate pentru dezvoltarea colecțiilor tipărite.

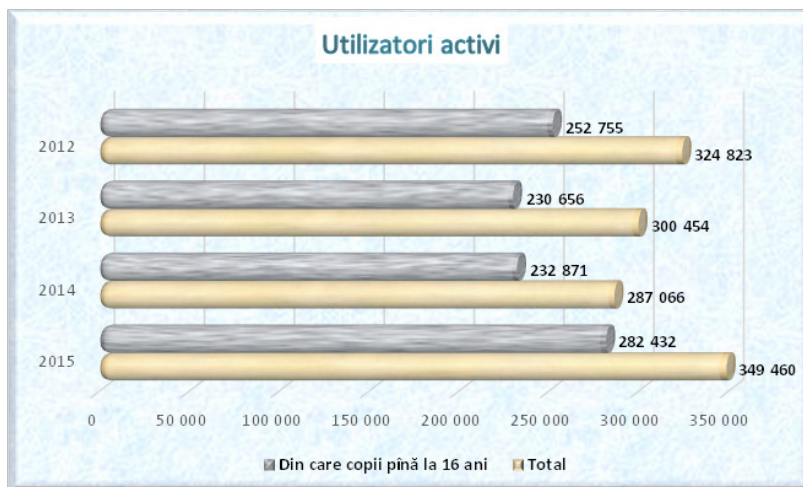

Din publicațiile periodice curente 91 % sînt în limba de stat.

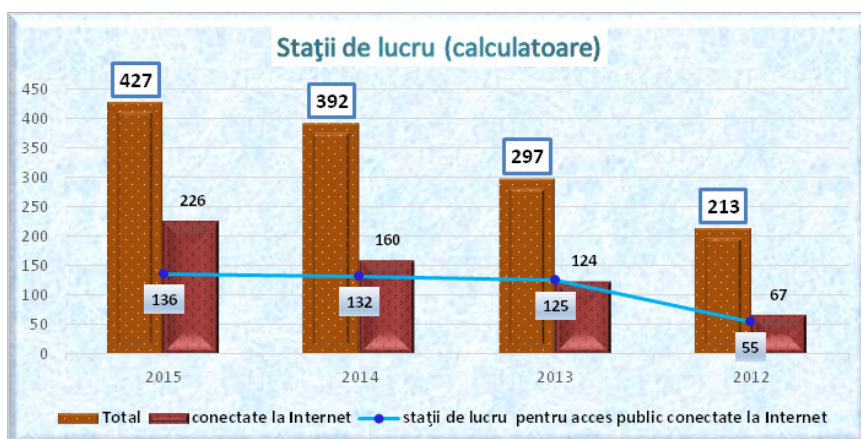

UTILIZARE ȘI UTILIZATORI

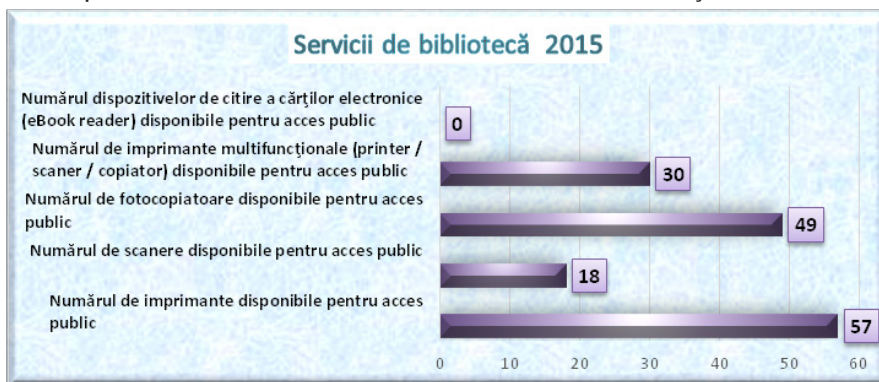
În bibliotecile școlare din Republica Moldova sînt înscrși **349 460** de elevi și învățători, care în anul 2015 au intrat de **4 428 933** ori în biblioteca școlii și au împru-mutat **8 168 220** documente. Fiecare utilizator a avut o frecvență medie de **12,7** și a împrumut în medie **23,4** cărți, cu precădere manuale.

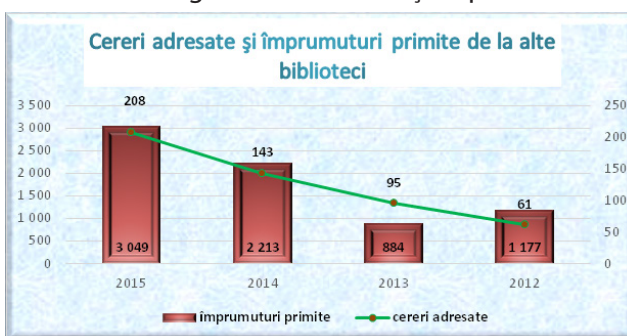
Către anul 2015 bibliotecile școlare s-a dublat numărul de calculatoare - 427 față de 213 în anul 2012, a crescut numărul celor conectate la Internet - 226 față de 67 în 2012.

57 de imprimante, 49 fotocopiatoare, 18 scanere, 30 de imprimante multifuncționale în acces public – aceasta este dotarea tehnică a bibliotecilor școlare din R. Moldova.

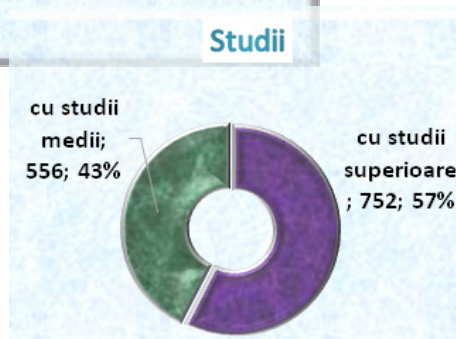

Bibliotecarii școlari beneficiază de împrumuturi interbibliotecare pentru utilizatori săi, în anul 2015 au fost înregistrate 208 cereri și împrumutate 3 049 documente.

PERSONALUL BIBLIOTECAR

Astăzi în bibliotecile școlare își onorează funcțiile 1 309 bibliotecari, 396 ori numai 30 % din ei fiind deținători ai categoriilor de calificare, cu studii superioare fiind 57%, cu studii medii – 43 %.

REFERINȚĂ PRIVIND EVALUAREA BIBLIOTECILOR ȘCOLILOR PROFESIONALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

REFERENCE ON LIBRARIES EVALUATION OF VOCATIONAL SCHOOLS IN MOLDOVA

Elena HARCONIȚA

Abstract: According to Order of Ministry of Education.NO. 563 from December 28, 2015, 11 librarians from Library Science Centers: Scientific Library of Alecu Russo Balti State University and Scientific Library of Ion Creanga State Pedagogical University from Chisinau, during the period 11 January to 18 February 2016 visited 45 vocational schools, including two Centers of Excellence in order to assess their libraries.

Keywords: Ministry of Education, library centers, vocational schools, libraries, evaluation

Referința este întocmită în baza Programului electronic de acumulare a datelor din Fișa de evaluare, elaborat de bibliotecarul principal Tatiana Prian, monitorizat de Elena Stratan, șef serviciu și subsemnata, Elena Harconita, directoarea BȘ USARB.

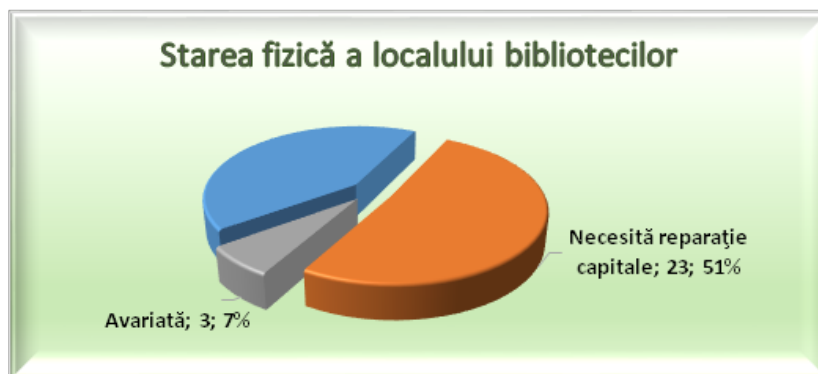
Colectarea datelor din Zona Centrală și de Sud a fost coordonată de Ecaterina Scherlet, directoarea BȘ UPSIC.

Monitorizarea procedurii de aprobare a Fișei de Evaluare, de emitere a Dispoziției și realizarea procesului îi aparține lui Ana Plămădeală, consultant în Direcția e-transformare și informatizare a Ministerului Educației al Republicii Moldova.

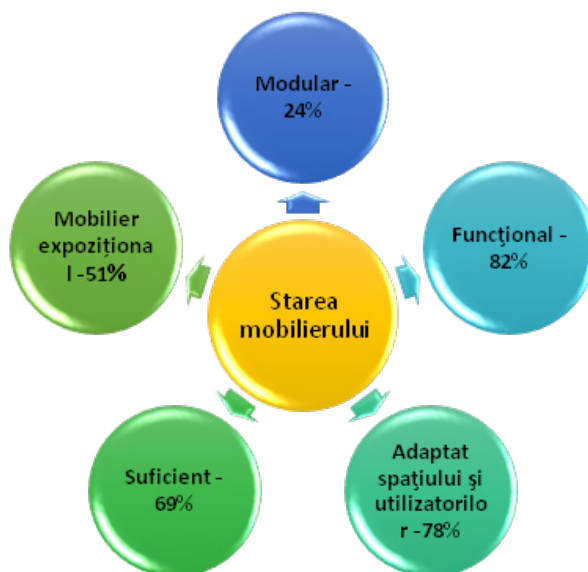
Conform Dispoziției Ministerului Educației nr. 563 din 28 decembrie 2015, 11 bibliotecari ai Centrelor Biblioteconomice: Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți și Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, în perioada 11 ianuarie – 18 februarie 2016, au vizitat 45 de școli profesionale, inclusiv 2 Centre de excelență în vederea evaluării bibliotecilor lor.

Din discuțiile cu Directorii Școlilor Profesionale și din cele văzute la fața locului se poate concluziona că Dumnealor sînt preocupați de starea Bibliotecii, apreciază rolul Bibliotecii în procesul de instruire și fac posibilul ca să creeze condiții bune atît pentru bibliotecar cît și pentru elevii instituției.

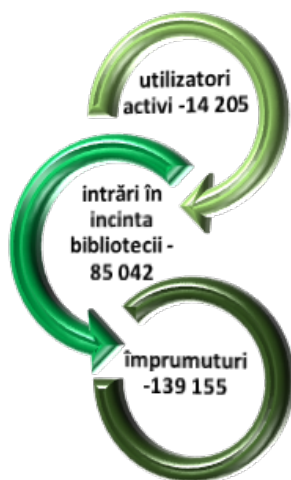
Dar, majoritatea bibliotecilor se află cu precădere în localuri reamenajate, adaptate acestor structuri, 3 din ele fiind în stare avariată, iar 23 necesită reparație curentă.

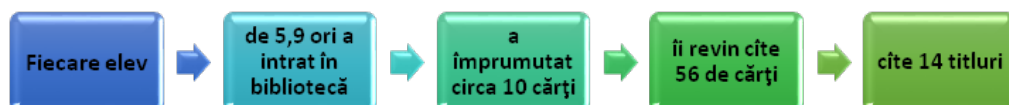
Toate bibliotecile ocupă o suprafață de circa 4 450 m², în medie cîte 99 m² pentru fiecare, dar, de fapt, diferențele de spațiu sînt foarte mari: de la 55 m² pînă la 360 m² în unele instituții după comasare.

Mobilierul este modular în 11 instituții, funcțional în 37, adaptat în 35, suficient în 31, mobilier expozițional în doar 23.

În toate bibliotecile sînt 929 locuri de lucru pentru cei 14 205 de utilizatori, care au intrat în anul 2015 de 85 042 ori în spațiile bibliotecare și au împrumutat 139 155 de documente.

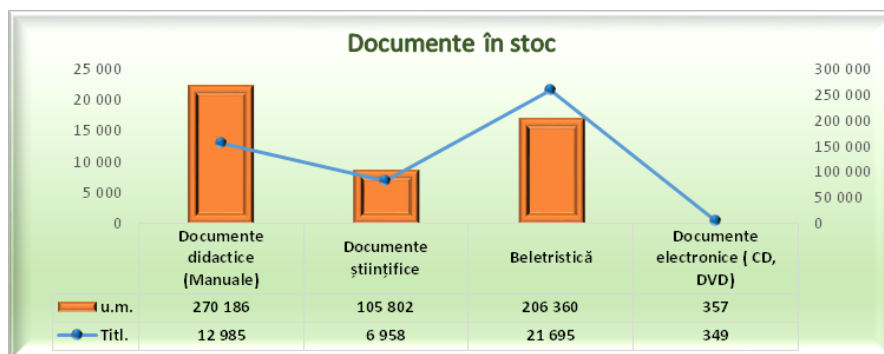

Indicatorii medii ar fi următorii: 15 elevi la 1 loc în sala de lectură; de 5,9 ori a intrat în bibliotecă fiecare elev, care a împrumutat circa 10 cărți în anul trecut. Fiecărui elev îi revin cite 56 de cărți și 14 titluri din colecțiile ce numără 798 990 unități materiale în 198 531 titluri depășite atît moral cît și fizic.

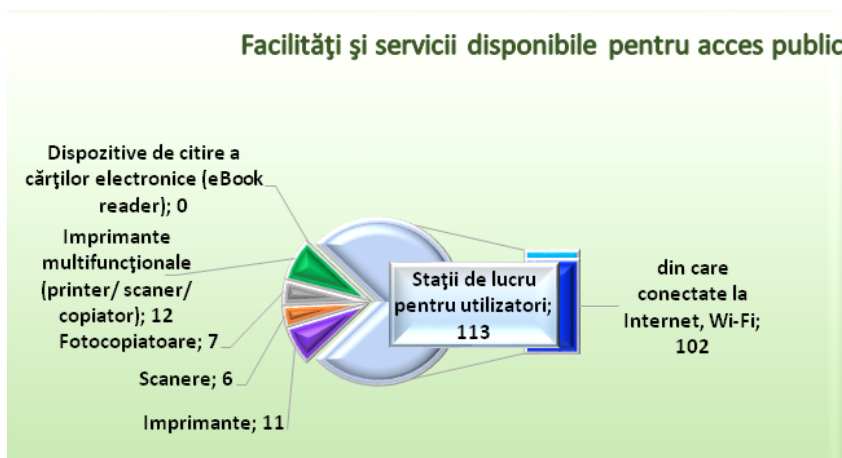
Chiar dacă bibliotecarii din toate instituțiile au indicat în total un buget anual de 235 760 lei, ar fi, în mediu, câte 5 000 lei, pentru fiecare, operatorii în teren, au constatat, cu precădere lipsa achizițiilor în ultimii ani. Pe rafturile bibliotecilor este adunată cartea veche, în grafie chirilică, pe care nu o mai citește nimeni.

Cele 10 cărți împrumutate de fiecare elev se referă, cu precădere la manuale și mai puțin la beletristică, cărțile științifice ori revistele, care fiind abonate în număr de 403 titluri, în majoritatea cazurilor se află în cancelarie sau în birourile conducătorilor instituției.

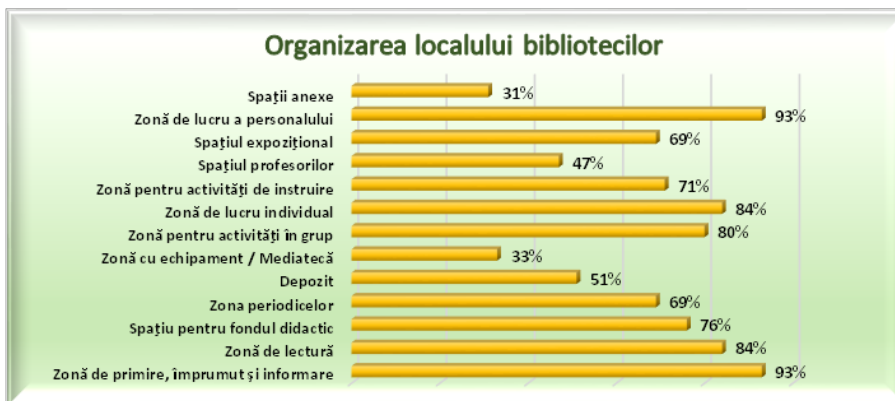

Dacă statisticile furnizate sînt corecte, atunci fiecărui elev îi revine câte 0,9 titluri de manuale (titluri total – 12 985) și 19 manuale (270 186 exemplare în total); câte 1,5 titluri de beletristică din cele 21 695 titluri în 206 360 exemplare. Asigurarea cu manuale este foarte precară, manualele școlare, în caz de necesitate, sînt împrumutate de la școlile generale. Este necesar un studiu detaliat al necesităților didactice a fiecărei școli profesionale în vederea soluționării acoperirii informaționale a proceselor de învățămînt.

Sînt lăudabile unele experiențe de utilizare a bazelor de date și a manualelor în format electronic pentru procesul de instruire interactivă, cu atît mai mult că s-au constatat și 357 de documente electronice în colecțiile acestor biblioteci.

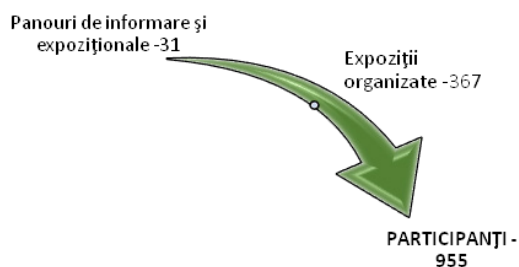

Dotarea tehnică: 116 computere și laptopuri, 96 conectate la Internet, pentru utilizatori – 113 PC, 102 conectate la Internet; 11 imprimante și 12 imprimante multifuncționale, 6 scanere, 7 fotocopiatoare; 10 televizoare; 12 – videoproiectoare; 12 ecrane de proiecție; 8 camere video, 12 aparate foto digitale, 9 combine muzicale – toate acestea pot fi folosite de bibliotecari în organizarea activităților, unele chiar aflându-se în înzestrarea deplină a bibliotecilor. 15 biblioteci se pot lăuda cu existența Mediatecii.

Spațiile bibliotecilor din Cupcin (director Mihail Bilevschi (sp1_cupcini@mail.ru)). (4 săli, 2 zone de împrumut și sală de lectură, 2 săli de mediatecă) sînt amplasate în nemijlocita apropiere a blocului de studiu, la nivelul întîii al blocului cu 5 etaje, sînt spațioase, îngrijite, dotate cu mobilier modular, functional și adaptat bibliotecii (mese pentru calculatoare, scaune moi, perete, dulapuri etc.). Localul bibliotecii mai conține un depozit de documente pentru doc.eliminate, spațiu anexă etc. Biblioteca este dotată cu 18 calculatoare performante, conectate la Internet, acces Wi-Fi, 2 copiatoare multifuncționale, care oferă servicii de printare, copiere, scanare, 28 de CD-uri în ajutorul procesului de studiu. În sălile de Mediatecă este dusă o evidență aparte a vizitelor, accesărilor. Recomandăm să se ducă evidența furnizării electronice a documentelor, cu atît mai mult cît în forma nouă a Raportului statistic 6c este specificat acest împrumut.

Chiar dacă nu în toate bibliotecile există mobilier expozițional, panouri speciale – toți bibliotecarii organizează anual 367 de expoziții informative și tematice, ore de instruire în cultura informației la care participă circa 955 de elevi.

În cele 45 de biblioteci lucrează 45 de bibliotecari cu normă întreagă - 34 uni-tăți. Studii superioare dețin 31 de salariați, 7 din ei fiind personal profesional. Studii medii – 13, din care 5 cu studii medii profesionale. Categorie de calificare dețin doar 6 bibliotecari. Vechimea în muncă este diferită – de la un an și numai ce angajat pînă la 40 de ani.

Cu părere de rău majoritatea personalului nu numai că nu posedă studii în do-meniu, dar nici cunoștințe necesare pentru a-și onora Fișa de post, care s-a constatat în doar 31 de instituții.

Planurile existente, Rapoartele, Registrele de evidență, Registrul de Mișcare a Fondului , Registrul Inventar, Registrul de Evidență a Manualelor , Tabelele CZU , Tabelele de autori și alte instrumente și documente de evidență și reglementare, sînt utilizate ori parțial ori lipsesc cu desăvîrșire. Se simte nu numai o izolare a acestor bibliotecari de comunitatea profesională, dar și marginalizarea lor instituțională ceea ce trebuie corectat în cel mai scurt timp.

Acte de evidență	
Acte de reglementare	<ul style="list-style-type: none"> •RMF - Registrul de Mișcare a Fondului -22 •RI - Registrul Inventar -36 •REM - Registrul de Evidență a Manualelor -25 •RAB - Registrul de Evidență a Activității Bibliotecii -22 •FEPP - Fisierul de Evidență a Publicațiilor Periodice -19 •Registrul de evidență a documentelor pierdute și recuperate de către utilizatori -23 •Registrul de evidență a manualelor eliberate în clase -21 •Bonuri de achiziționare a publicațiilor -37 •Actul de preluare a gestiunii. Inventarierea bibliotecii -30 •Acte de eliminare -31
<ul style="list-style-type: none"> •Plan de activitate -36 •Raport de activitate -30 •Regulament de organizare și funcționare al Bibliotecii -23 •Regulament de ordine internă -21 •Regulament de utilizare a serviciilor -9 •Acte ce vizează activitatea bibliotecii -29 •Fisa Postului aprobată de directorul instituției -31 •Portofoliul bibliotecarului -30 	Elemente de semnalare <ul style="list-style-type: none"> •Clasificarea zecimală universală (CZU) -10 •Tabele de autori -11 •Indicatoare de raft -11 •Separatoare -3 •4Cataloage și fișiere -6 •Fișele cititorilor -43 •Proiecte didactice la cursul optional „Inițierea în cultura informației” -7 •Proiecte și procese verbale ale activităților culturale- 29 •Îndrumări metodice. Ordine -23 •Informații -29

Propuneri:

- 1) Organizarea cursurilor de formare profesională Bazele Biblioteconomiei și științelor informării dedicat special bibliotecarilor din școlile profesionale.
- 2) Efectuarea reparațiilor capitale și curente în spațiile avariate.
- 3) Dotarea cu mobilier special.
- 4) Eliminarea documentelor depășite fizic și moral din colecțiile „îmbătrânite”
- 5) ale școlilor profesionale conform actelor de reglementare în vigoare.
- 6) Stabilirea unui anumit procent din bugetele școlilor profesionale pentru achiziția anuală a manualelor, literaturii metodice, a cărților de referință și a beletristicii.
- 7) Abonarea revistelor și ziarelor pentru tineret.
- 8) Dotarea bibliotecilor cu PC conectate la Internet și alt echipament tehnic modern.
- 9) Stabilirea zilei de muncă de 7 ore, a concediilor suplimentare plătite și a sporului pentru munca în condiții nocive în conformitate cu Hotărârile Guvernului în vigoare pentru personalul bibliotecar.

LOUIS PIERRE BLANC
(1860 - 1903)

Radu MOȚOC

Abstract: *The author refers to the book LOUIS PIERRE BLANC written by Oana Marinache and Cristian Gache, published by History of Art Publishing House in Bucharest in 2014 in Unforgettable Architects collection. Pierre Louis Blanc was born on December 31, 1860, in Geneva. He attended classes at Zürich Polytechnic. Swiss architect comes in Bucharest in early 1884 advised by Ion Mincu, his Romanian colleague. Among the main projects undertaken by architect Louis Pierre Blanc can be listed as follows: Botanical Institute in Bucharest; University of Iași; Faculty of Medicine in Bucharest etc.*

Keywords: *Pierre Louis Blanc, architecture, Swiss architect, monumental works*

Gestul de a pune în valoare o personalitate de origine elvețiană, care a lăsat o amprentă importantă în arhitectura de sfârșitul secolului al XIX-lea din România, merită a fi semnalat și apreciat ca o contribuție generoasă și profund științifică.

Autorii acestei monografii, care prefațează o serie intitulată „Arhitecți de neuitat” sunt: **Oana Marinache** și **Cristian Gache**¹.

Lucrarea apărută la *Editura Istoria Artei* din București în anul 2014 este intitulată: „Louis **Pierre Blanc...o planșetă elvețiană în serviciul României**”.

O fericită colaborare științifică cu personalități din străinătate și din țară a fost posibilă datorită relațiilor umane de bună calitate a celor doi autori, care au găsit aceste surse printr-o activitate susținută de participare la diverse evenimente științifice de specialitate. Trebuie semnalate aceste colaborări, care apar în prefața volumului cu titlul de „Mulțumiri” și care fac cinste autorilor:

- Narcis Ispas, de la Arhivele naționale ale României.
- Gabriel Badea-Păun, cu doctorat la Sorbona în critică de artă, care prin cercetările efectuate la Școala de Belle Arte din Paris a oferit importante informații și imagini de epocă.
- Franca Stahl, de la Arhiva orașului Geneva
- Monica Bussmann, de la Arhiva Politehnicii din Zürich
- Emmanuel Schwartz, cercetător-conservator la Școala de Belle Arte din Paris
- Radu Negrescu-Suțu, autorul unei remarcabile lucrări consacrată familiei Suțu „Livre d’Or de la Famille Soutzo” apărută la Paris în 2005
- Emanuel Bădescu de la Biblioteca Academiei Române
- Cezar Petre Buiumaci, colecționar de cărți poștale cu vechiul București.

O importantă susținere morală și financiară a fost acordată de Ambasada Elveției prin Exceleța Sa, Jean-Hubert Lebet, ambasadorul Elveției în România.

Acest studiu monografic inaugurează o colecție de albume cu biografii ale unor arhitecți importanți, dar care în cele mai multe cazuri au fost uitați. Autorii acestui studiu oferă o explicație pentru această uitare: „Originea lor străină, dar și a legăturilor cu boierii și Casa Regală, jucând un rol important în făurirea capitalei noului regat al lui Carol I”².

¹ Oana Marinache, Cristian Gache, *Louis Pierre Blanc*, Editura Istoria Artei, București, 2014

² *Ibidem*, pag. 6.

Născut la Geneva în 31 decembrie 1860, Louis Pierre Blanc urmează studiile politehnice la Zürich (1877-1879), după care studiază la prestigioasa instituție: l'Ecole des Beaux-Arts din Paris (1880-1883). Interesant este faptul că tatăl lui s-a ocupat de montarea cutiilor pentru celebrele ceasornice elvețiene, iar bunicul lui a fost tâmplar. Au locuit pe rue du Marché, la nr. 16, în Geneva³.

Sfătuit de colegul lui român, Ion Mincu (1852-1912), vine în București la începutul anului 1884, unde a sperat să se afirmare profesional.

Arhitectul elvețian se remarcase deja în Franța, câștigând premiul *Edmond Labarre* cu un proiect al unui *Palat de Comerț la Paris* și un alt premiu *Jean Leclaire*. Diploma de arhitect obținută în 26 dec. 1883 a fost un proiect pentru un orfelinat dintr-un oraș de provincie. În anul 1884, era deja membru al *Societății Arhitecților Diplomați ai Guvernului Francez*. Cu o asemenea performanță de specialitate, Ion Mincu a intuit corect succesul de care se putea bucura arhitectul Blanc la București. Sosit în Capitală este angajat imediat ca arhitect al guvernului în Ministerul Cultelor și Instrucțiunilor Publice.⁴

Arhitectul elvețian se încadrează rapid în societatea bucureșteană, „vorbind românește cu un accent personal”⁵. Se căsătorește cu nepoata Domnitorului Mihai II Suțu, Elena Suțu (1852-1890), în anul 1888. Decesul acesteia surveni la nașterea celei de-a treia fete, numită Madeleine, și a produs o grea suferință arhitectului, care se va recăsători numai după patru ani, în 1894, cu Irina Berindei (1873-1954). Irina era verișoară primară a arh. Ion D. Berindei (1851-1919). Căsătoria a fost oficiată de primarul capitalei, Nicolae Filipescu, iar martori au fost ing. Scarlat Vârnăv și arhitectul francez Andre Lecomte de Nouÿ.⁶

Printre principalele proiectele realizate de arhitectul Louis Pierre Blanc pot fi enumerate următoarele :

- Institutul Botanic din București
- Reședința Ion Lahovary din București
- Universitatea din Iași
- Vila Mauriciu Blank din București
- Vila Blanc-Brâncoveanu din București
- Facultatea de Medicină din București
- Ministerul Agriculturii și Domeniilor din București
- Stațiunea balneară Lacul Sărat din jud. Brăila
- Extinderea Casei Take Ionescu
- Vila G. D. Mirea de pe șoseaua Kiseleff din București
- Vila Herman Spayer din București⁷

Spiritul profesional care lega pe arhitecți l-a determinat pe Blanc să colaboreze la diferite proiecte alături de arhitecții Paul Gottereau, Albert Galeron, Ion Mincu, Grigore P. Cerkez, sculptorii Ștefan Ionescu-Valbudea și Wladimir Hegel, pictorii Jean-Jules-Antoine Lecomte du Nouÿ, G. D. Mirea, Juan Alpar.

Merită a fi evidențiată lucrarea complexă a Universității din Iași a cărei pietre fundamentale s-a depus la 23 mai 1893 în prezența Casei Regale. Aula universitară va fi împodobită cu portretele Regelui Carol I și al Reginei Elisabeta, realizate de Jean-Jules-Antoine Lecomte du Nouÿ, care vor rezista până în anul 1948, când vor fi înlocuite cu personalități universitare din Iași. Inaugurarea Palatului Universitar de la Copou s-a oficiat la 21 oct 1897 în prezența regelui Carol I, a primului ministru Dimitrie A. Sturza

3 *Ibidem*, pag. 17

4 *Ibidem*, pag. 23

5 *Ibidem*. pag. 40.

6 *Ibidem*, pag. 43, 45

7 *Ibidem*, pag. 65 -167

și a Ministrului Instrucțiunii Publice și Cultelor Spiru Haret.

Faptul că arhitectul Louis Pierre Blanc nu este pomenit în dicționarul enciclopedic „Le Larousse pour tous” în două volume, editat în anul 1907 la Paris, nu trebuie să ne determine să tragem concluzia că el a fost total ignorat. Faptul că decesul a survenit cu numai patru ani înainte de apariția volumelor enciclopedice poate constitui o explicație.

Dicționarul enciclopedic român, apărut în anul 1962, amintește de personalitatea arhitectului elvețian Louis Pierre Blanc (1860-1903) stabilit în România: „Printre lucrările executate după planurile sale se numără: Facultatea de medicină, Institutul *Victor Babeș*, Ministerul Agriculturii, toate din București și Universitatea din Iași. Lucrările lui s-au inspirat din arhitectura Renașterii franceze”⁸.

Acest studiu remarcabil, bine documentat și bogat ilustrat, constituie un bun exemplu de loialitate față de personalitățile din străinătate, care au pus suflet și multă competență în realizarea unor obiective care au dăinuit peste veacuri. Noi cititori acestor monumentale lucrări, trebuie să le descoperim și să identificăm aceste clădiri cu toate detaliile și ornamentele care fac frumusețea lor.

8 *Dicționarul enciclopedic român*, Editura Politică, București, 1962, vol.I, pag. 373

MONUMENTUL SFÂNTULUI FRANCISC DIN GALAȚI

SAINT FRANCIS MONUMENT FROM GALAȚI

Radu MOȚOC

Abstract: *The author relates the commemoration of the 700th anniversary of the death of St. Francis of Assisi in 1926. Several events were organized worldwide on this occasion. Sir R. Storrs Governor of Jerusalem, during the event decided that one of the streets of Jerusalem will carry his name. In Romania was published a work, *The Life of St. Francis of Assisi*". In Galati was erected a monument IN HONOR of St. Francis, the initiative of this event belongs to Vicar Uldelico Cipollone*

Keywords: *St. Francis monument, remembrance, religion, church*

Comemorarea a 700 de ani de la moartea **Sf. Francisc de Assisi** în 1926, a fost un bun prilej de manifestare pe plan mondial, cu precădere în mediul religios catolic, cu diferite modalități de manifestare:

- Guvernatorul din Ierusalim, Sir R. Storrs, cu ocazia acestui eveniment a decis ca o stradă din Ierusalim să-i poarte numele¹.
- Papa de la Roma a emis o enciclopică (circulară papală adresată tuturor catolicilor, cuprinzând directive oficiale în probleme religioase, etice sau social-politice) cu această ocazie, în care „Preamărind opera acestui mare prieten al omenirii, invită toată creștinătatea la schimbarea obiceiurilor și la întoarcerea pe calea virtuții și a evlaviei”².
- În România a fost editată o lucrare intitulată „**Viața Sfântului Francisc din Assisi**”, redactată de parohul de Adjudeni, jud. Roman - C. S Felix Raffaeli, din Ordinul Franciscan. Cartea putea fi cumpărată de la Seminarul Franciscan din Hălăucești, jud. Roman, dar și de la redacția *Curierului* din Galați³.

A fost o excelentă inițiativă pentru cunoașterea în profunzime a personalității acestui sfânt.

„Sf. Francisc s-a născut în Assisi, foarte aproape de Perugia și de celebrul centru de ceramică din Deruta, la 16 septembrie 1182, având drept părinții: Petru Bernardone și dona Pica de Bourlemont din Provența.

Deștept, nobil la suflet, îi plăceau petrecerile curate. În anul 1207, se leapădă însă de toate și începe o viață pocăită și săracă.

Luminat de Dumnezeu, întemeiază la Rivortorto, la 16 aprilie 1209, *Ordinul Fraților Minori*. După trei ani, la 19 martie, fondează împreună cu Sf. Clara *Ordinul Doamnelor sărace* numite și *Clarise*, iar în 1221, *Ordinul III de Pocăință* cu Fericitul Luchiesiu.

În anul 1224, la 14 septembrie, a primit sfintele Stigmatate pe muntele Alverniei, iar la 4 octombrie 1226 își încheie viața serafică cu o moarte glorioasă.

A fost canonizat la 16 iulie 1228 și trupul său a fost transportat în mareața

1 „CURIERUL” Parohiei Catolice din Galați, Anul II, iunie 1926, nr. 1 (13), pag. 18

2 *Ibidem*, Nr. 2 din iulie 1826, pag. 38

3 *Ibidem*, pag. 36

biserică a *Fraților Minori Conventuali*, în 1230".⁴

Sunt doar câteva exemple din nenumăratele acțiuni care au marcat acest eveniment pe plan mondial, scos în evidență de „Curierul” Parohiei Catolice din Galați, care apărea lunar, începând cu anul 1925.

Sărbătorirea celor 700 de ani de la moartea Sf. Francisc din Assisi a fost un bun prilej pentru comunitatea catolică din Galați, și nu numai, să marcheze acest eveniment prin ridicarea unui monument, care să-l reprezinte pe acest sfânt. Inițiativa acestui eveniment aparține **Parohului Uldelico Cipolloni**, organizatorul care, cu mult timp înainte de ziua planificată pentru dezvelirea monumentului, a prevăzut mai multe acțiuni, inclusiv colectarea unor sume importante de bani, care să acopere cheltuielile prin donații publice. Acest lucru este reflectat prin publicarea listelor cu numele donatorilor, care au apărut chiar din primele numere ale *Curierului* din Galați în anul 1925.

Dacă în iunie 1926 lista cuprinde 16 donatori cu o valoare totală de 11.000 lei, sumele donate anterior ajunseră deja la un totală de 70.680 lei. Donatorii erau atât din țară cât și din străinătate, dar marea majoritate erau din Galați. În aceste liste apare și un donator discret din Galați, care este consemnat numai cu inițialele lui, N. N. Interesant este și faptul că acest gălățean, cu siguranță nu era un om bogat, pentru că dona sume lunare, care în final au ajuns la importanta sumă de 9.510 lei, reprezintă 5,5 % din totalul de 174.470 lei indicați ca fiind colectați în final, până în luna februarie 1927.

Evenimentul care avea ca principal obiectiv dezvelirea monumentului consacrat Sf. Francisc din Assisi, în data de 3 octombrie, a fost precedat de mai multe acțiuni:

- În zilele de 1 și 2 octombrie a fost împodobită curtea bisericii cu sute de steaguri și cu verdeață, oferind un aspect impunător și o priveliște încântătoare. În vârful turnurilor bisericii, fâlfâiau două mari steaguri naționale.
- Curtea bisericii era iluminată de 250 becuri electrice și 700 becuri în interiorul bisericii.
- Începând cu ziua de 23 septembrie, au început **9 Conferințe** la orele 6 după amiază în Biserica Catolică din Galați, care aveau ca scop prezentarea vieții Sf. Francisc din Assisi, urmate de o ceremonie, care pregătea evenimentul. Cel care ținea aceste conferințe era **Dominic Niculaeș**, rectorul Seminarului Franciscan din Hălăucești. Verva lui oratorică și posedarea perfectă a limbii române au constituit succesul deplin al acestei acțiuni de informare⁵.

Cu o seară înainte, pe 2 octombrie, a sosit de la Iași episcopul catolic, Monseniorul Mihai Robu, însoțit de un eminent profesor de muzică la Seminarul Episcopal din Iași, Bronislaw Falewski.

Lista celor care au onorat această importantă manifestare conține și alte personalități precum:

- Superiorul franciscanilor din Moldova, Pr. Bonaventura Morariu
- Parohul din Fărăoani, Pr. Mihai Bejan
- Vicarul Parohiei de Bacău, Pr. Bonaventura Romilă
- Parohul de Tulcea Pr. Luigi di Benedetto
- Parohul din Prăjești, jud. Bacău, Pr. Vicențiu Vella.

Nu au lipsit reprezentanți ai satelor din diferite parohii catolice din Moldova, în costume naționale.

Din partea oficialităților străine acreditate în țară, dar și oficialităților locale, trebuie semnalate următoarele:

- Consulul General al Italiei, Belgiei și Franței

⁴ *Ibidem*, nr. 6-7 din noiembrie-decembrie 1926, pag. 108

⁵ *Ibidem*, pag. 87

- Prefectul Poliției și Siguranței Statului
- Superioara Institutului Notre Dame de Sion
- Prefectul de Galați, Oprișanu
- Secretarul Comisiunii Europene⁶.

În ziua de **3 octombrie 1926**, cu toată vremea posomorâtă, o mulțime de gălățeni îmbrăcați de sărbătoare au umplut Biserica Catolică, dovedită total neîncăpătoare pentru un asemenea eveniment. La orele 9 dimineața, Î. P. S. Monseniorul Mihai Robu începe Pontificala solemnă, asistat de mai mulți preoți franciscani. Corul Bisericii Parohiale din Galați, sub conducerea cucernicului părinte Egidiu Vidoni, fiind acompaniat la orgă de profesorul Bronislau Falewski din Iași, a executat o Liturghie pe trei voci, solistă fiind doamna Restani, care a impresionat asistența. După efectuarea acestei slujbe, asistența a ieșit din biserică, înconjurând monumentul, care urma să fie dezvelit.

În spatele monumentului a fost amplasat Corul Bisericii și Orchestra Militară a Regimentului 11 Siret din Galați. Cel care a luat primul cuvântul a fost parohul care a inițiat acest eveniment, **Uldelico Cipolloni**. Din acest discurs semnalăm un fragment: „...În cinstea Sfântului Francisc s-a ridicat acest măreț Monument, care va fi gloria nu numai acestei Biserici, a Comitetului ei, a tuturor catolicilor din Galați, ci și a întregului oraș... Sf. Francisc din Assisi este vrednic de a fi onorat de toată suflarea omenească... Acest Monument este ridicat cu ofrandele generoase ale catolicilor din Galați; deși și din alte părți a venit ajutorul, totuși enoriașii mei gălățeni au dat cel mai larg concurs și de aceea către ei să meargă azi mulțumirea mea cea plină de recunoștință pentru această operă, de care ei se vor putea fali”⁷.

Cel care a conceput cum să arate și din ce material să fie realizat monumentul este **Antonio di Nocera**. Dar sculptorul care a făcut din marmură pe Sf. Francisc din Assisi este **Felice Ruta**, care este menționat pe ultima treaptă a monumentului.

La invitația parohului, după terminarea discursului, cel mai mic copil din Școala Parohială Catolică din Galați, **Weiss Ladislau**, a tras sfoară și astfel a descoperit Monumentul, moment în care au sunat clopotele bisericii și orchestra Regimentului 11 Siret a intonat un marș triumfal. Momentul solemn a hipnotizat mulțimea și nu puține lacrimi s-au văzut, curgând din ochii asistenței.

În momentul dezvelirii Monumentului, cerul, care până atunci era posomorât și chiar câteva picături de ploaie începuseră să cadă, s-a luminat, iar soarele, ca prin minune, s-a arătat. A fost un fenomen?, o simplă întâmplare?, o minune?, cert este că toată lumea a constatat faptul că toată ziua în continuare a fost superb de frumoasă.

Episcopul catolic sfințește Monumentul, stropindu-l cu agheasmă. A urmat un erudit discurs pronunțat de superiorul franciscanilor, **Pr. Bonaventura Morariu**, care a fost axat pe activitatea fiilor Sfântului Francisc⁸.

Au urmat mai multe discursuri, precum cel al consulului general al Italiei, **Cav. Luigi Arduini**, care a vorbit în limba italiană.

Dar, în mesajul rostit de secretarul Comitetului parohial, **Constantin Mattiato**, merită a fi evidențiat un paragraf interesant: „...Chipul smerit al sărăcuțului din Assisi, concretizează sacrificiile și suferințele ce de-a lungul veacurilor au pregătit triumful mării familii franciscane, ce a avut menirea de a propovădui nobilele sentimente de pietate și dragoste către aproape, de care a fost însuflețit întemeietorul ei, Sfântului Francisc din Assisi.

Părăsind Italia în anul 1218, s-au îndreptat spre Scitia, Dobrogea românească de astăzi, primii misionari franciscani, care au început a propaga învățăturile marelui lor

6 *Ibidem*, pag. 88-89

7 *Ibidem*, pag. 91-93

8 *Ibidem*, pag. 93-95

maestru, înfruntând cu bărbăție toate privațiunile la care erau supuși, numai pentru triumful misiunii lor... Tot către dânsul îndreptăm gândurile noastre, rugându-l să patroneze acest oraș și să vegheze scumpa persoană a M. S. Regele Ferdinand, dându-i putere să cârmuiască iubita lui țară cu înțelepciune, în vremuri tot mai înălțătoare⁹.

La finele discursului, Orchestra Militară a Regimentului 11 Siret a intonat Imnul Regal, iar asistența oficială s-a ridicat în picioare.

Strălucita festivitate s-a încheiat în biserică, unde asistența a putut asculta un concert religios de excepție, atât prin interpretare cât și prin programul muzical. Concertul a început la orele 5 p.m. și a fost susținut de Corul Bisericii Catolice din Brăila și din Craiova, sub conducerea vicarului Parohiei Catolice din Brăila, Pr. Niculae Mahaci, acompaniat la orgă de Pr. Bronislau Falewski.

Concertul a cuprins un program în care au fost interpretate practic toate genurile muzicale până la acea dată începând cu:

- *Cântecul melodic* din secolele II-IX, care a cuprins opt partituri printre care și un *Te Deum* (Imnul ambrosian).
- *Polifonia* din secolele X-XVI. Din cele 6 partituri cântate, semnalăm: *Principiile muzicii*, de Josquin de Près (1440); *Lauda Sion*, de Palestrina Pierluigi, care a înființat Școala Romană (1524-1594); și evident o compoziție a lui I. S. Bach, *O Haupt voll Blut*.
- *Armonia* din secolele XVII-XVIII, care pune în valoare orga și orchestra. Sunt interpretate la orgă celebra *Toccată și Fuga în Re minor* de Bach.
- *Clasicismul* din secolele XIX-XX este reprezentat în concert de o arie de Haydn și *Ave Verum* de Mozart¹⁰.

După acest rafinat concert, în care s-au cântat 22 partituri muzicale, fațada bisericii a fost iluminată cu cele 250 de becuri electrice, iar Orchestra Militară a Regimentului 11 Siret „a cântat cele mai alese bucăți până la orele 11 noaptea”

Și pentru că Sf. Francisc din Assisi a decedat în ziua de 4 octombrie, întreg clerul și o parte din credincioși au intrat în Biserică pentru a săvârși *Liturghia solemnă* cu permisiunea Papei Piu al XI-lea, fiind acompaniată de corul bisericesc. Întreaga ceremonie s-a terminat la orele 2 noaptea, lăsând în sufletele credincioșilor o amintire plăcută și frumoasă prin diversitatea și amploarea manifestărilor, care au fost organizate cu foarte multă grijă.

Sf. Francisc din Assisi a fost un inovator în religie. Fire contemplativă, calmă, adânc înțelegătoare a sufletului omenesc, rămâne departe de patima frământată, de exaltarea tragică a *Flafelanților*, ori de sălbăticia crudă a anahoreților, care umpleau văgăunile Apeninilor din Umbria ori din Abruzzi. Cu toate că și el – băiatul neguțătorului Bernardone din Assisi - și-a împărțit averea la săraci, a îmbrăcat ciliciul de șiac, s-a încins cu funia umilinței și a proslăvit *sărăcia* cea mai desăvârșită a trupului¹¹.

Radu Moțoc, 6 septembrie 2016, Făgăraș

9 *Ibidem*, pag. 96-97

10 *Ibidem*, pag. 98-99

11 *Ibidem*, nr. 5, din octombrie 1926, pag. 76

MARIA CANTACUZINO

(1817 – 1898)

Radu MOȚOC

Abstract: *The author presents the chronic of Cantacuzino family with aristocratic military traditions. Maria Cantacuzino was part of a branch of Cantacuzino- Măgureanu -Deleanu of Moldova. Equipped with a special charm, she obtained a special education being directed by her father, who was a man of superior culture. In Chassériau studio in 1856, Maria Cantacuzino knew the painter Puvis de Chavannes who had to exhibit the great painting Saint Genevieve, the Patron Saint of Paris at Salon in 1876., which today decorate the Pantheon. The painting Saint Genevieve reproduce Maria Cantacuzino features.*

Keywords: *Maria Cantacuzino, Puvis de Chavannes, painting, the Patron Saint of Paris*

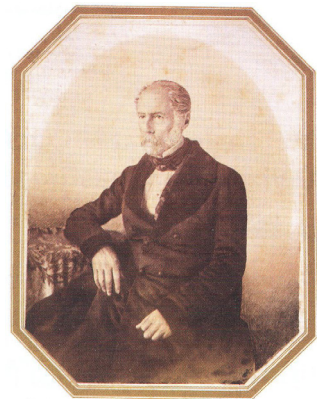
Cronica familiei Cantacuzino pomenește de o vechime milenară a unei tradiții aristocratice militare. Alexios Comnen, care a preluat puterea în anul 1081, în calitate de împărat *uzurpator*, a dorit trezirea unui imperiu în decădere militară. În aceste condiții apare și numele familiei Cantacuzino.

Ana Comnena, fiica împăratului Alexios I, avea să scrie o lucrare istorică, *Alexiada*, în perioada anilor 1137-1148, în care pomenește de un comandant militar Cantacuzino, care a obținut mai multe victorii asupra celor care atacau imperiul grecesc¹.

În anul 1187 a avut loc prima confruntare între un Cantacuzin și valahi, iar după 120 ani, devenit împărat între timp, Ioan VI Cantacuzino va lua de nevastă pe Irina Asan, nepoata împăratului valaho-bulgar, iar după alte cinci secole, Cantacuzinii vor deveni ei înșiși valahi și domnitori în Țările Române².

Maria Cantacuzino făcea parte dintr-o ramură a Cantacuzinilor-Măgureanu-Deleanu din Moldova. Tatăl ei era Nicolae Cantacuzino, zis Nicolae Canta (1790-1857), mare-logofăt al Moldovei sub Mihail Sturdza³. Mama ei era Pulcheria Sturdza, fiica lui Dimitrie Sturdza de la Miclăușeni de lângă Roman.

El deținea moșia de la Horodniceni, aflată la limita Moldovei cu Bucovina în județul Suceava. În curtea bisericii din Horodniceni, pe niște stâlpi din piatră, stau atârnat clopotele. Din inscripția de pe un clopot rezultă faptul că la 1567 clopotul a fost donat de Alexandru Lăpușeanu, iar la 1640 s-a reînnoit de vistiernicul lordache Cantacuzino, devenit proprietar, printr-o moștenire de la marele vistiernic Gavrilaş Matiaș. În altarul bisericii, pe pristol, este o cruce mare de argint, pe care stă scris: „Pomenește Doamne pe robii tăi Nicolai Cantacuzino și pe Pulheria soția

Marele logofăt Nicolae Canta

Fig. 1 Nicolae Canta

1 Ion Mihai Cantacuzino, *O mie de ani în Balcani*, Editura Albatros, București, 1996, pag.16

2 *Ibidem*, pag. 34.

3 *Casa Universitară din Iași*, strada Carol (Copou) a aparținut logofătului Nicolae Canta

sa, 1832, April 8^{ua}.

Astfel că spătarul Nicolae Cantacuzino, ginerele logofătului Dimitrie Sturza, își avea gospodăria și interesele legate de Horodniceni.

Din cei optsprezece copii pe care i-au avut, au trăit numai șapte fete și cinci băieți. Conform unui vechi obicei, o parte din fete erau trimise la mănăstire, precum cele trei surori mai mari ale Mariei: Agata, Elisabeta și Veniamina au fost călugărite la Agapia și Văratec⁵.

Maria, cea mai mică dintre surori, s-a născut la Horodniceni la 20 iulie 1817⁶ și a fost remarcată de tatăl său, marele logofăt, cu o inteligență vie, suflet pătimăș și dotată cu un farmec deosebit. Se pare că a obținut și o educație deosebită, fiind dirijată de tatăl ei, care era un om de spirit cu o cultură superioară, fiind cunoscător al literaturii clasice grecești și franceze.

Acest instruit logofăt avea să trimită patru din fiii săi la studii în Elveția, la Academia din Lausanne. Dar dacă aruncăm o privire asupra descendenței acestei familii din care făcea parte Maria Cantacuzino, vom putea constata faptul că:

- Un nepot de frate, Matei Cantacuzino, era cunoscutul profesor de la Facultatea de Drept din Iași și fost ministru în guvernul Averescu.
- Al doilea nepot de frate a fost ministru plenipotențiar la Paris, Neculai Cantacuzino, care a scris și interesante memorii intitulate "Vieux temps, vieilles figures".
- Fiul acestui nepot era arhitectul Gheorghe Cantacuzino.
- Un strănepot era arhitectul Ghika-Budești și pictorul Pallady.

Viața culturală la Iași era marcată de o activitate teatrală intensă, fiind organizată pentru societatea boierească de Gheorghe Asaki. La reprezentațiile date de tineretul ieșean în perioada 1834-1838, apare și numele Mariei Cantacuzino alături de ale Hermionei Asaki și Aristiei Ghica⁷.

Fig. 2 Maria Cantacuzino

Ca să nu urmeze soarta sursorilor, s-a lăsat măritată la numai optsprezece ani cu **George Stratulat**, în anul 1835, de care divorțează însă după scurt timp.

Se recăsătorește la Horodniceni, în 5 noiembrie 1839, cu cneazul Alexandru Cantacuzino (1813?-1884), provenit dintr-o ramură a familiei rusificate, unde tatăl său Alexandru (1781-1841) devenise un cneaz rus eterist.

Alexandru Cantacuzino, al doilea soț al Mariei, a fost un activ colaborator al revistei *România Literară*, dar și un bun prieten al lui Vasile Alecsandri, care i-a dedicat drama sa *Despot Vodă*. Sub Alexandru Ion Cuza a fost Ministru Cultelor și al Finanțelor, pe care domnitorul l-a delegat în 1865 cu o misiune confidențială la Napoleon al III-lea⁸.

Aflată încă la Iași, Maria Cantacuzino era implicată în viața socială, pentru că o

4 Mihai Dim. Sturdza, *Familiiile boierești din Moldova și Țara Românească*. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică, Vol. III, Familia Cantacuzino, București, Ed. Simetria, 2014, pag. 421

5 Ion Mihai Cantacuzino, *op.,cit.*, pag. 285

6 Mihai Dim. Sturdza, *op.,cit.*, pag. 36

7 Elena Rădulescu-Pogoneanu, *Maria Cantacuzino*, Convorbiri Literare, anul LXXVI, ianuarie 1943, pag. 50. Autoarea acestui articol indică ca dată a nașterii Mariei un an aproximativ: „pe la 1822”

8 Elena Rădulescu-Pogoneanu, *op.,cit.*, pag.51.

vom găsi pe lungă listă de subscripții pentru *Societatea Studenților Români din Paris*, la poziția 42, cu suma de 25 franci pe lună, începând cu aprilie 1846⁹.

Din cauza unor suferințe fizice, Maria Cantacuzino decide să se stabilească în Franța pentru tratamentele necesare unei boli de piept recent depistate.

O mărturie a deciziei luate o avem de la Alecsandri, care în noiembrie 1850 scria din Cernăuți lui Ion Ghica: „Am venit până aici spre a însoți pe frate-meu Iancu, care se întoarce la Paris și pe Doamna Maria Cantacuzino, care se va stabili acolo pentru totdeauna”¹⁰.

Și Nicolae Bălcescu scria din Paris, tot lui Ion Ghica, în 17 dec. 1850, confirmând faptul că Maria Cantacuzino era la Paris¹¹.

Este vizitată de soțul ei, Alexandru Cantacuzino, cu care frecventează împreună înalta societate pariziană, fiind invitați și la Curtea împăratului Napoleon al III-lea.

În casa lor din Avenue de Villiers, primesc o societate de mari artiști și scriitori printre care: Michelet, Edgar Quinet, Renan, Théodore Chassériau, Théophile Gautier¹².

Calitățile sufletești ale Mariei Cantacuzino îl determină pe Vasile Alecsandri să scrie versurile memorabile intitulate *Mărioara Florioara*, pe care le dedică acestei prințese¹³.

În anul 1854, îl cunoaște la Paris pe pictorul Chassériau, care îi face portretul sub trăsăturile *Sfintei Maria Egipteanca* din Biserica Saint-Merri din Paris.

O legătură sentimentală de scurtă durată a avut loc între cei doi. Acest pictor talentat avea să moară la scurt timp, atunci când avea numai 37 ani.

Prezentă la funeralii, avea să fie recunoscută și consemnată de Léonce Benedite, biograful artistului: „La sfârșitul slujbei celebrate la Biserica Notre-Dame de Lorette, familia, prietenii și mulțimea invitaților defilau în fața sicriului spre a-l stropi cu apă sfințită, o femeie tânără, înveșmântată în negru, cu fața acoperită cu un văl cernit, se apropie de catafalc.

Prosternându-se la pământ, ea luă draperia mortuară și o sărută.

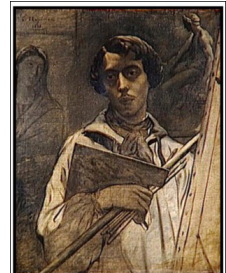
Cei la curent cu viața lui Chassériau și-au dat seama că acest comportament pasionat și cu totul oriental nu putea fi decât acel al prințesei Cantacuzino”¹⁴.

În atelierul lui Chassériau, în anul 1856, Maria Cantacuzino îl va cunoaște pe pictorul **Puvis de Chavannes**, specializat în pictura murală modernă, care cu un tablou *Pieta* avea să debuteze la Salonul din anul 1850.

Acest pictor s-a remarcat și cu un caracter frumos, sincer, și un dezinteres remarcabil, calități prețuite de Maria, care l-a susținut nelimitat.

Locul ocupat de această prințesă din Moldova în gândirea și opera acestui pictor este unic¹⁵.

Puvis de Chavannes este autorul unor celebre tablouri murale precum: *Pacea, Războiul, Munca, Odihna, Iarna, Vara*, care puteau fi admirate în muzeele din Amiens,

**Fig. 3 Chassériau –
Autoportret
din 1838**

9 Anul 1848 în Principatele Române, Acte și Documente, Tomul I, 1821 - 20 iunie 1848, București, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl”, 1902, pag. 81

10 *Ibidem*, pag. 52.

11 Ion Ghica, *Amintiri din pribegie după 1848*, București, Socec, 1890, pag. 570

12 Elena Rădulescu-Pogoneanu, *op.,cit.*, pag. 57

13 *Ibidem*, pag. 54

14 Léonce Benedite, biograful pictorului *Théodore Chassériau. Sa vie, son œuvre*, 2 vol., Paris, 1931, pag. 519

15 Elena Rădulescu-Pogoneanu, *op.,cit.*, pag. 58

Lyon, Rouen, Marsilia și primăria din Poitiers.

La Paris, lucrările lui împodobesc amfiteatrul Sorbonei, pereții Primăriei și zidurile Panteonului, iar la Boston a decorat pereții bibliotecii¹⁶.

Cu sinceritate, detașat de orgoliu și mândria unui celebru artist apreciat de critica artistică neiertătoare, avea să mărturisească atunci când se referă la Maria Cantacuzino: „Tot ce sunt, tot ce am produs, ei îi datorez”¹⁷.

Pentru a înțelege influența atât de puternică pe care a avut-o prințesa Cantacuzino asupra pictorului, este semnificativă percepția biografului acestui pictor, Marius Vachon, care, din studiile făcute, a sintetizat această legătură sufletească și profund culturală într-o frază convingătoare: „Înalta ei inteligență, instrucțiunea ei superioară, intuiția artistică, care prin studiul operelor marilor maeștri în cursul călătoriilor se dezvoltase în adevărată știință și mai presus de toate aplecarea instinctivă și iubirea pentru frumosul pe care-l întrupa ea însăși, făceau din ea confidenta unică pentru artistul așa de profund original și de independent. El, care discuta aprig cu prietenii orice sfat, orice sugestie ce venea de la dâșii, numai de la ea accepta, fără a le discuta, toate sfaturile, criticele, indicațiile..., atât de absolută era încrederea ce avea în ea, în siguranța judecății, în finețea observațiilor, în sinceritatea părerii ei”¹⁸.

Puvis de Chavannes avea să expună la Salonul de pictură din 1876 marea compoziție intitulată *Sfânta Geneveva*, ocrotitoarea Parisului, care astăzi decorează Panteonul.

Reprezentarea *Sfintei* reproduce trăsăturile Mariei Cantacuzino.

Fig. 4 Maria Cantacuzino. Desen de Chassériau în 1855

Fig. 5 Maria Cantacuzino prezentată ca model pentru Sainte Geneviève din Panthéon

Dar, ca un omagiu adus muzei, pe care datorită spiritul său, prin seninătate și generozitate, prin delicatețea ei sufletească, pictorul o va înfățișa din nou într-o altă

16 *Ibidem*, pag. 59

17 Henry Roujon, *Les peintres illustres, Puvis de Chavannes*, Paris, Pierre Lafitte, pag. 27

18 Marius Vachon, *Puvis de Chavannes*, Societe d'édition artistique, 1900, pag. 29

ipostază a *Sfintei Genoveva*, de veghe asupra Parisului adormit¹⁹.

În atelierul unde pictorul a lucra timp de patruzeci de ani, la Neuilly, la marginea Parisului, Maria Cantacuzino venea aproape zilnic și stătea într-un colț al atelierului, cu o carte sau un lucru de mână.

Pictorul de regulă îi cerea părerea și cuvântul ei era hotărâtor. Se poate spune că multe din atitudinile și gesturile ei frumoase și grave s-au reflectat în creațiile pictorului.

În celebra pânză cu subiect istoric *Sfânta Radegonda dă azil poeților*, care înobilează scara monumentală de la Primăria din Poitiers (1873), este reprezentată și Maria Cantacuzino în postura *Sfintei Agnès*²⁰.

În anul 1883, Puvis de Chavannes a făcut portretul în ulei al Mariei Cantacuzino, cu aceeași atitudine, având mâinile așezate una peste alta, ca și în desenul din 1855 al lui Chassériau.

Tabloul a fost expus la Salonul din 1883 de la Paris și în anul 1943 era expus la Muzeul din Lyon, orașul în care s-a născut Puvis de Chavannes²¹.

Dar pictorul o va surprinde în atelierul lui pe prințesă într-o schiță în creion al ultimilor ei ani din viață, într-o zi friguroasă, așezată pe un scaun, acoperită cu o manta, care îi acoperă și capul cu un capișon.

Cu o ținută dreaptă plină de o grație sobră, cu trăsăturile feței estompate, ea apare învăluită în mister. Acest desen se afla în anul 1943 la *Muzeul Toma Stelian* din București, prin grija criticul de artă George Oprescu, care era directorul acestui important muzeu, desființat după anul 1948 și care, contrar testamentului semnat de donator, a devenit în prezent sediul partidului PSD²².

În anul 1896, Maria Cantacuzino, bolnavă, cu un curaj eroic, vrednic de dânsa, ascunzându-și boala, avea să se căsătorească cu pictorul Puvis de Chavannes, ca o împlinire a unei prietenii, care a durat peste patruzeci de ani. Ultimul ei soț, Alexandru Cantacuzino, murise la Atena cu mulți ani înainte, în 1884.

Atunci când a fost doborâtă de boală și obligată să stea în pat, artistul a venit cu șevaletul în camera sa pentru a desena pentru ultima dată *figura ocrotitoarei Parisului*, care avea să moară în august 1898.

Două luni după decesul soției sale, la 24 octombrie 1898, avea să moară și artistul Puvis de Chavannes²³.

Fig. 6 Maria Cantacuzino. Desen de Puvis de Chavannes

*Marie Cantacuzine născută
Cantacuzine*

Marie Cantacuzène născută Cantacuzène

Fig. 7 Semnătura Mariei Cantacuzino

- 19 Mihai Dim. Sturdza, *op., cit.*, pag. 430.
20 Camille Mauclair, *Les maitres de l'Art, Puvis de Chavannes*, Paris, 1928, pag. 58
21 Elena Rădulescu- Pogoneanu, *op., cit.*, pag. 61
22 *Ibidem*, pag. 62.
23 *Ibidem*, pag. 61

Funeraliile pictorului s-au efectuat cu onoruri militare, pentru că era comandor al *Legiunii de onoare*.

Au fost prezenți, pe lângă oficialități, și reprezentanți ai comunității române din Paris și rude precum: Eugen Ghika, Jean Pallade, Nicolae Miclescu, Ion Cantacuzino, prințul Alexandru Moruzzi, Alexandru Aslan etc.

Înhumarea a avut loc la cimitirul din Neuilly în 20 oct. 1898, iar ferparul de deces a fost publicat în *L'Indépendance Roumaine*²⁴.

Maria Cantacuzino l-a inspirat și pe sculptorul francez Paul Landowski (1875-1961) de origine poloneză.

Acest sculptor avea să finalizeze în anul 1928 o statuie intitulată „Sfânta Geneveva protejând Parisul”, având drept model tot pe Maria Cantacuzino, Parisul fiind reprezentat printr-un copil amplasat în fața Sfintei.

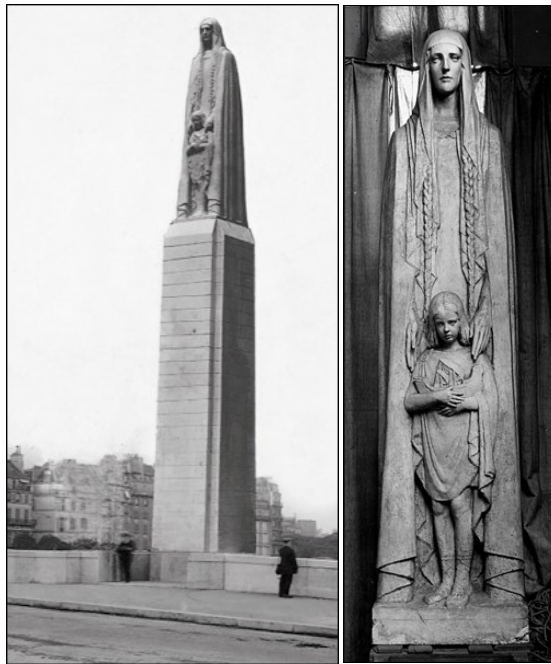

Fig.8 Statuia Sfânta Geneveva protejând Parisul în atelierul artistului și pe pod

Statuia este amplasată pe podul *La Tournelle* de peste Sena, având o înălțime de 5,4 m. fiind așezată pe un postament de 14 m²⁵.

Monumentul este înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO din anul 1991.

Radu Moțoc

23 septembrie 2015

²⁴ Mihai Dim. Sturdza, *op.,cit.*, pag. 431

²⁵ Imaginile de la figurile: 5 și 8 și datele referitoare la sculptorul Paul Landowski, provin prin amabilitatea domnului Adrian Șoldea, căruia îi mulțumim pe această cale

CASTELUL DE LA RUGINOASA

THE CASTLE OF RUGINOASA

Radu MOȚOC

Abstract: *The author tells about the Castle of Ruginoasa, that is actually a museum and belongs to the Moldova National Museum Complex in Iasi. Ruginoasa estate belonged to Sturdza Sandulache, the schancellor, who built a palace, a park and a stone church. Rebuilt in neo-Gothic style the castle from Ruginoasa was among the few buildings of this size and preciousness in Moldova. The history and events of this castle are described in the book „Ruginoasa” written by Theodor Rășcanu published by the Publishing House „Weather” in October 1938*

Keywords: *Castle of Ruginoasa, museum, Moldova, Iași touristic attraction*

Alegerea ca obiectiv turistic a Castelului de la Ruginoasa, a fost agreată cu plăcere anul acesta de colegii mei de liceu, la aniversarea celor 56 de ani de la absolvirea liceului Roman Vodă.

Recent restaurat și mobilat, liceul a meritat din plin această vizită. Regretul nostru a fost absența unor explicații pe care le așteptam de la distinsa muzeografa Simona Ionescu, care nu a putut fi prezentă în ziua când am poposit la Ruginoasa.

Întâmplarea face să primesc recent un cadou de la un anticar suflerist din Galați, Florențiu Tanascov, care are legătură cu acest castel. Cartea se întitulează „**Ruginoasa**” și este scrisă de Theodor Rășcanu, la Buhăiești-Vaslui, în octombrie 1938. A fost publicată la editura „Vremea”, care edita mai multe volume pentru a constitui *Biblioteca Vremea*, la un preț modic de 15 lei.

Această carte oferă foarte multe informații utile pentru a înțelege mai bine istoria și evenimentele petrecute în acest castel, devenit în final un muzeu, care aparține în prezent Complexului Muzeistic Moldova din Iași.

Fig. 1 Palatul Cuza de la Ruginoasa

Moșia Ruginoasa aparținea **logofătului Săndulache Sturdza**, care cuprindea codri străvechi, mori pe Siret, heleștee și iazuri cu pești, hanuri la drumul mare, care duceau spre Iași, Roman sau Botoșani. Cea mai mare parte din moșie era acoperită cu păduri.

Logofătul și-a ales ca loc de temeinică așezare pentru bătrânețe, Ruginoasa: „În locul curților vechi, din bătrâni, cu pereți de vălătuci, cum se făceau odată, cu cerdac

din lemn și cu acoperiș din șindrilă, logofătul ridică un măreț palat, cu două rânduri, ca în târgul Iașului, după planurile unor meșteri străini”¹.

În jurul acestui palat au fost sădiți tot felul de copaci ornamentali, dar și brazi aduși din pădure. Parcul de la Ruginoasa a fost conceput cu alei și un iaz mare în care au fost aduși pești, totul împrejmuit cu un zid gros din piatră, iar din loc în loc au fost ridicate metereze pentru apărare în caz de un eventual atac.

După un vechi obicei boieresc lângă reședință, logofătul a zidit o biserică din piatră, unde intuia că va fi înmormântat. Pisania bisericii avea să amintească de ctitor: "...iubitorul de Dumnezeu, boier, Dumnealui Sandul Sturdza, mare Vistiernic, și soția sa Domnița Ecaterina, fiica răposatului domn, Dimitrie Moruz, Voevod, cu fiii lor Zmaranda și soțul său Alexandru Balș, biv-vel Vistiernic și Constantin Sturdza, biv-vel Vornic, cu soția sa Elena Cantacuzin și spre veșnică pomenire răposaiților întru fericirea părinților dumisale Ștefan Sturdza, ce au fost mare logofăt, și a soției sale

Fig. 2 Biserica de la Ruginoasa

Luxandra Mamona și a tot neamul la anii de la Hristos 1811”². O inscripție asemănătoare a fost scrisă și pe clopotul mare pentru pomenire, care a fost datat 30 iunie 1817.

Fig. 3 Pisania și clopotul bisericii de la Ruginoasa

1 Din scrierile acestui autor –Theodor Rășcanu- au mai apărut următoarele lucrări: *Pagini intime* (versuri), Iași, 1905

Spre Sofia cu Regimentul 8 Artilerie, Iași, 1914

Răfuiala cea mare (1914-1916), Iași, 1916

Problema pământului în România, (Studiu istoric-social al chestiunii agrare), București, 1922

Răzvrătitul Toderiță (roman), (Zbuciumata viață a unui boier moldovean sub domnia lui Mihail Sturdza)

2 Theodor Rășcanu, *Ruginoasa*, Editura Vreamea, 1938, pag. 6

Construit în stil gotic, castelul de la Ruginoasa era printre puținele clădiri de o asemenea dimensiune și prețiozitate în Moldova. Trebuie să amintim totuși castelul Sturdzeștilor de la Miclăușeni, din ținutul Romanului, cel de la Stânca a familiei Roznovanu și castelul familiei Ghika de la Comănești, care rivalizau cu acesta.

După decesul ctitorului Săndulache Sturdza, moșia și castelul au fost moștenite de fiul său **Costache**, care era biv-vel vornic, dar care locuia la Iași unde avea case părintești în Copou. După ce a fost însurat cu Elenco Cantacuzin, cu care a avut trei feciori și o fată care a fost măritată cu Alecu Sturdza-Miclăușeni, rămas văduv, s-a recăsătorit la o vârstă înaintată cu frumoasa **Marghiolița Ghyka-Comănești**, care divorțase de feciorul lui Ion Sandu Sturdza, plecând din Constantinopol. Această frumoasă moldoveancă, inteligentă și de o cultură aleasă, era fiica logofătului Dumitrache Ghyka-Comănești, care deținea două sute de mii de fălci în ținutul Bacăului³.

Sosită la Iași, asistă la invazia rusească și la arestarea domnitorului Ioniță Sturdza, pe care l-au expediat prizonier în Rusia. Cunoscută ca rusofilă, a fost curtată de ofițerii ruși și nu a lipsit mult ca să se mărite cu prințul Muhanov, cu care a și fost logodită.

Alegerea fina⁴ a fost făcută cu un anumit interes, în niciun caz nu a fost vorba de dragoste. **Costache Sturdza**, fiul logofătului Săndulache Sturdza, a fost pretendentul ales cu care s-a măritat, chiar dacă era bătrân, văduv cu copii mari, dar foarte bogat. Aceasta nu a împiedicat-o să întrețină o relație nu prea discretă cu Nicolae Roznovanu, un boier foarte bogat, care cunoscând-o iubitoare de lux îi făcea toate plăcerile. Pentru a o îndepărta de boierul Roznovanu, Costache Sturdza a decis să plece din Iași la Odesa, unde a închiriat un apartament la un hotel de lux. Insistența cu care Roznovanu o urmărea pe frumoasa Marghiolița, l-a determinat să vină și el la Odesa, unde s-a instalat la același hotel. Situația devenise publică și evident soții au fost obligați să plece la Kiev, unde au fost secondanți de același insistent boier Roznovanu. De la Kiev au urmat un traseu dificil prin Moscova, Varșovia, Petersburg, fiind urmăriți cu insistență de Roznovanu, călătorie care l-au ruinat pe Costache Sturdza.

Revenit la Iași, unde se împacă cu vărul lui domnitorului Mihail Sturdza, primește de la acesta președinția Consiliului de miniștri, fiind numit și Mare logofăt. Având această situație favorabilă, își aduce din străinătate pe cei trei feciori:

- Săndulache, care își luase doctoratul în drept, fiind primul doctor în drept din Moldova

- Alecu, care studiasse științele politice, și

- Iorgu, care terminase o Academie militară în străinătate.

La toți trei, Mihail Sturdza le-a oferit dregătorii însemnate și diverse alte favoruri. Nu a fost neglijat nici Nicolae Roznovanu, reîntors și el în Moldova, care a fost numit Mare vistiernic⁵.

Astfel, domnitorul, care era la curent cu acest conflict între cei doi boieri, a reușit cu multă diplomație să liniștească aparent această luptă, care devenise publică și periculoasă.

La Ruginoasa, de când se însurase cu Marghiolița, Costache Sturdza nu a mai fost niciodată, pentru că frumoasei lui nevaste nu-i plăcea viața la țară. Moșia a fost arendată unui unгур, lancik, dar fără castel și parc, cu speranța că vor petrece clipe liniștite în răcorosul castel.

Din acest motiv, Ruginoasa fiind părăsită și nelocuită de la moartea logofătului

3 *Ibidem*, pag. 11

4

5 *Ibidem*, pag. 31

Săndulache Sturdza, a căzut în paragină⁶.

Intenția Marghioliței de a se retrage vara la Ruginoasa a surprins pe toată lumea. Curiozitatea de a vedea castelul era puțin probabilă. Se pare că a dorit să se retragă pentru două luni la Ruginoasa, pentru că se simțea obosită de obligațiile mondene.

Realitatea este intuită de Iorgu Sturdza, fiul mai mic al logofătului, care în prezența lui George Sion, aflat în vizită la familia Sturdza, mărturisește: „Coana Marghiolița își închipuie că ne poate amăgi pe toți cum îl amăgește pe bietul *papa*. Se prefacă că nu-l poate suferi pe Roznovanu, pe când în realitate ea însăși îi provoacă vizitele *plictisitoare* și nu poate trăi fără ele”⁷.

S-a convenit ca Marghiolița să fie însoțită la Ruginoasa de Săndulache, fiul mai mare al logofătului, care în liniștea de la țară îi oferea posibilitatea să „termine niște studii juridice la care lucra”.

Arendașul Iancik, avertizat de această vizită importantă, a făcut tot posibilul să aducă castelul într-o stare cât mai bună pentru a fi locuit. Au fost aduși zece plăieși de la o moșia logofătului, pentru paza castelului. Alți zece arnăuți de gardă la hotarul moșiei dinspre Iași urmau să escorteze caleașca boierească până la curte⁸.

Pentru a impresiona pe stăpâna castelului, care venea pentru prima dată la Ruginoasa, argatul adunase vreo trei sute de țărani și țărănci în curtea castelului, pentru ca să-i ureze bun sos. Caleașca trasă de 12 cai a sosit în plină noapte și au fost primiți cu tradiționala pâine și sare pe o tavă de argint⁹.

Nu a trecut decât o săptămână și un curier a sosit cu o scrisoare cu sigiliu de ceară având blazonul cu floarea în ghiveci și coroana princiară deasupra scutului, care reprezenta stema familiei Rosetti-Roznovanu. În scrisoare, Nicolae Roznovanu „o întreabă de sănătate și totodată o veste că peste trei zile va veni la Ruginoasa ca să-i prezinte respectuoasele lui omagii”¹⁰.

Diplomată Marghiolița, cere sfatul lui Săndulache, ce să facă? Au convenit împreună ca să răspundă prin același curier: „Eu nu primesc pe nimeni și să nu se mai ostenească până aici”. Pentru a se apăra de o eventuală descindere nepoftită, argatul Iancik a chemat bulibașa țiganilor, care a primit poruncă să adune imediat o sută de vlăjgani din cei mai voinici și mai bătauși, care au primit câte doi sorcoveți și câteva vedre de vin și rachiu. Au fost înarmați cu ciomege și măciuci și sub comanda vătafului au primit poruncă să oprească pe Roznovanu la hotarul moșiei dinspre Iași. Dacă acțiunea va avea succes, vor primi cinci buți cu vin.

Ca rezervă pentru apărarea curții, Săndulache Sturdza avea la dispoziție zece arnăuți pe care tatăl său i-a trimis la Ruginoasa pentru paza Marghioliței. Au fost înarmați alți 50 de plăieși cu flinte, și au fost instalați pe meterezele zidului ce înconjura curtea¹¹.

Se punea întrebarea dacă va încerca Roznovanu să forțeze porțile de stejar legate în fier? De ce să le forțeze, dacă știe că Marghiolița nu vrea să-l vadă?

Săndulache a preluat comanda și a poruncit arnăuților să apere poarta, iar plăieșilor de pe metereze să deschidă focul asupra celor care ar forța intrarea. Roznovanu, bine informat de poștașul pe care l-a trimis cu scrisoarea, știa efectivul de apărare de la Ruginoasa. Din acest motiv, al luat cu el 50 de feciori boierești călări și înarmați cu flinte, și zece arnăuți plătiți împărătește.

6 *Ibidem*, pag. 35

7 *Ibidem*, pag. 40

8 *Ibidem*, pag. 43

9 *Ibidem*, pag. 45

10 *Ibidem*, pag. 47

11 *Ibidem*, pag. 49,50

Întâlnirea cu țigani a fost ușor rezolvată pentru că trupa înarmată cu flinte a lui Roznovanu a tras în țigani, care imediat s-au risipit și vătaful a fost legat de un copac ca să nu poată fugi¹².

Ajunși la Ruginoasa, au început să distrugă poarta cu topoarele și au intrat în curte. Plăieșii s-au dovedit ineficienți și arnăuții albanezi au refuzat să tragă în conașionalii lor. Acest gest nobil de solidaritate națională a fost plătit anticipat de Roznovanu cu o sută de galbeni prin intermediul arnăuților veniți cu el.

Oamenii lui Roznovanu au năvălit în castel pe ușa principală. Hotărât să apere cu orice preț onoarea casei tatălui său și pe Marghiolița, Săndulache Sturdza, cu pistolul în mână, instalat pe scara principală care duce la etaj, a strigat: „Nu veți trece decât peste cadavrul meu, mișeilor!”. A tras în primul arnăut, care a urcat scările, dar un alt arnăut i-a înfipt un hanger în piept, care l-a ucis pe loc. Roznovanu a sosit imediat și a răpit-o pe Marghiolița, cu care a plecat la reședința lui de la Stâncă.¹³ Era anul 1847 când s-a întâmplat această tragedie.

După aceasta, logofătul Costache Sturdza nu a mai călcat pe la Ruginoasa, refuzând să vină chiar la înmormântarea fiului său Săndulache, în biserica ctitorită de bunicul său. Ruginoasa a intrat din nou „în conservare”, cu ferestrele închise, ușile zăvorâte, porțile încuiate, castelul gotic încremenise în nepăsătoarea curgere a vremii.¹⁴

După o scurtă reîntoarcere la căminul conjugal, Marghiolița l-a părăsit definitiv pe logofăt, plecând la conacul de la Stâncă a familiei Roznovanu, după care s-au refugiat la Cernauca, moșia Hurmuzăcheștilor din Bucovina, unde s-au și căsătorit. Această a doua lovitură dată logofătului Costache Sturdza l-a scos din minți și domnitorul Mihail Sturdza a fost nevoit să-l demită din funcție, punând în locul lui pe Ștefan Catargiu. După doisprezece ani de la răpirea Marghioliței, a decedat logofătul Costache Sturdza în anul 1859, fiind înmormântat la Ruginoasa, alături de tatăl și de fiul său.¹⁵ Cei doi fi și o fiică din prima căsătorie ai logofătului nu s-au mai interesat de Ruginoasa.

Iorgu, care făcuse la Paris studii de științe politice, a fost numit de Mihail Sturdza ministru de externe, din respect pentru tatăl său.

Alecu, militar de carieră, nu iubea viața la țară și în niciun caz nu avea resursele necesare pentru a investi în reabilitarea castelului de la Ruginoasa.

Zoe a fost măritată tot cu un Sturdza (Miclăușeni).

Eliza era fiica logofătului pe care a avut-o cu Marghiolița, care a fost măritată cu un consul al Greciei din Iași, Sakellarides.¹⁶

Acești moștenitori au fost nevoiți să vândă Ruginoasa, pentru a putea achita datoriile acumulate în ultima perioadă, vânzare dificilă din cauza degradării profunde a castelului. Au fost necesari trei ani de la decesul logofătului Costache Sturdza, pentru a se găsi un cumpărător în anul 1862.

Însuși domnitorul **Alexandru Ioan Cuza** a cumpărat Ruginoasa, posibil influențat de soția sa Elena, care era înrudită cu familia Sturdza prin mama ei, Catinca Rosetti, născută Sturdza.¹⁷

Noul proprietar a demarat restaurarea castelului gotic. Au fost aduși grădinari din Viena pentru amenajarea curții cu alei noi, sădirea de copaci ornamentali și flori, amplasarea unor bănci, astfel încât acest spațiu devenise un rai binecuvântat. Doamna Elena Cuza, care iubea florile, a supravegheat lucrările după gustul ei, astfel încât a

12 *Ibidem*, pag. 53

13 *Ibidem*, pag. 55

14 *Ibidem*, pag. 57

15 *Ibidem*, pag. 58

16 *Ibidem*, pag. 60

17 *Ibidem*, pag. 62

pus o pecete pe această amenajare la fel cum a făcut și cu mobilierul de lux din palat adus din Franța, confecționat și amplasat după schițele și planurile desenate de ea. Această reabilitare a domeniului de la Ruginoasa a fost efectuată în perioada anilor 1862-1864.¹⁸

În primăvara anului 1864, odată cu finalizarea restaurării domeniului Ruginoasa, acesta a fost inaugurat festiv de Sărbătorile pascale. Vodă Cuza și Elena Doamna au venit însoțiți de la București de prieteni și musafiri, printre care Zizin Cantacuzino, aghiotantul domnesc colonelul Pisoschi, secretarul particular al domnitorului, Baligot de Beyne, lordache Lambrino, prieten din copilărie al lui Cuza, dar și cumnat cu el pentru că era însurat cu Zoe, sora Elenei Doamna.

În ziua inaugurării, țărani din Ruginoasa s-au adunat în număr mare în curtea palatului devenit domnesc, aducând buchete cu flori pentru Domnitor, care în perioada respectivă se străduia cu împrumutarea țăranilor. Nu a lipsit nici un sobor de preoți din satele învecinate, care au făcut sfeștania domeniului. Domnitorul le-a mulțumit sătenilor, invitându-i la mesele instalate în curte pentru a se ospăta cum se cuvine. În palatul domnesc, musafirii au fost invitați în sufragerie la un ospăț după datina moldovenească. Domnitorul a coborât în curte, unde se încinse o horă la care Cuza a participat, înconjurat de țărani.

Actul de împrumutare, semnat la 14 iulie 1864,¹⁹ a fost un bun prilej pentru Elena Cuza să primească nenumărate scrisori și telegrame de felicitare și recunoștință la Ruginoasa, unde a rămas pe timpul verii.

Domnitorul a revenit la Ruginoasa, după ce a asistat la Galați la înmormântarea mamei sale Sultana Cuza, decedată la 20 mai 1865.

El însuși, suferind de inimă, a fost greu recunoscut de sătenii din Ruginoasa, pentru că slăbise și arăta îmbătrânit.²⁰

Elena Doamna a fost cea care l-a convins să plece în străinătate pentru a se trata, fiind însoțit de lordache Lambrino, Zizin Cantacuzino și Pisoski. La întoarcere în țară, s-a oprit la Ruginoasa, fără să bănuiască că era ultima vizită pe acest domeniu, pe care l-a părăsit în ziua de 22 august 1865, când s-a îndreptat spre București.

Chiar dacă era preocupat de aducerea unei dinastii străine, considera că încă nu era momentul oportun pentru abdicare. Bunele intenții ale Domnitorului au fost reflectate și în scrisoarea pe care a expediat-o împăratului Napoleon al III-lea: „Mă voi întoarce fericit la viața privată, părăsind un tron ce nu l-am visat, nu l-am cerut, pe care nu l-am dorit decât datorită stimei compatrioților mei... Nu-mi rămâne nimic de dorit, Sire, dacă retragerea mea poate întări independența României, dacă poate da garanții reale de propășire și poate asigura stima Majestății Voastre.”²¹

Adopția celor doi copii născuți de Maria Obrenovici a trezit multe suspiciuni privind paternitatea acestora, dar și o eventuală intenție a domnitorului de a consolida tronul printr-o posibilă proclamare a unei dinastii Cuza, ereditară.²² Alexandru Ioan Cuza a fost silit să abdice în noapte de 10 spre 11 februarie 1866.

Elena Doamna, mama adoptivă a celor doi băieți, s-a întors la Ruginoasa,

18 *Ibidem*, pag. 64

19 Legea privind **reforma agrară** din 14 iulie 1864 a desființat claca și unele servituiți feudale: Au fost împrumutăriți 515.422 țărani cu 2.440.000 ha, suprafață cultivabilă care reprezenta 30% din întreaga suprafață

20 *Ibidem*, pag. 94

21 *Ibidem*, 105

22 Mult timp s-a vehiculat convingerea că cei doi copii născuți de Maria Obrenovici au fost făcuți cu Alexandru Ioan Cuza. Recenta publicare a memoriilor Sabine Brătianu vine cu o altă variantă....

venind de la Paris în luna iunie 1867. Imediat după sosire, noul domnitor, Principele Carol I de Hohenzollern, a venit special la Ruginoasa să o viziteze pe fosta Principesă domnițoare, care l-a întâmpinat cu următoarele cuvinte: „Vă rog, Alteță, să fiu iertată dacă Vă primesc singură...”

Înțelegând aluzia, Principele Carol I a răspuns sincer și pe un ton amical: „Sunt cel dintâi care regretă aceasta, dar cred că nu este încă momentul potrivit ca Principele să se întoarcă. Totuși, nădăjduiesc că în curând voi avea plăcerea să-l salut în țară.”²³

După 15 august 1867, Ruginoasa reintră în liniștea conservării pentru o bună perioadă de timp. Familia Cuza se mută de la Paris la Döbling, lângă Viena, unde au cumpărat o vilă, de unde călătoreau pentru tratamente la Rechenhall, Baden și la Biarritz. Pentru o scurtă perioadă, mai mult în trecere, Elena Doamna a sosit la Ruginoasa în primăvara anului 1869, venind de la Solești, unde a asistat la înmormântarea mamei sale Catinca Rosetti.²⁴

Arendașul Ruginoasei, Docan, care era vărul lui Cuza, dar care rămânea permanent în urmă cu plata, practic jefuia moșia profitând de lipsa proprietarului, pricinuind mari dificultăți financiare familiei Cuza. Din acest motiv, Elena Doamna a revenit la Ruginoasa în iarna anului 1871 împreună cu cei doi copii, pentru a redresa starea financiară a familiei.²⁵

Decesul lui Alexandru Ioan Cuza la Heideberg în anul 1873 a produs o mare agitație la Ruginoasa. Elena Cuza a venit cu două zile înainte să pornească vagonul mortuar din Heidelberg, ca să pregătească înmormântarea. Mesajele de condoleanță veneau de pretutindeni. Regele Italiei telegrafiasse: „Vodă Cuza a fost un om mare; patriotismul și dezinteresarea lui au fost fără margini.” De la Mircești a venit Vasile Alecsandri, de la Târgul Ocna a sosit Costache Negri. Elena Cuza le-a telegrafiat încă de la Heidelberg despre decesul lui Cuza: „Ați fost cei mai vechi și cei mai dragi amici ai prea iubitului meu soț. Ați împărtășit sincer ideile sale și ați fost colaboratorii cei mai devotați ale marilor sale acte. Doresc să fiți printre cei dintâi la înmormântarea celui care v-a purtat toată stima și prietenia sa.”²⁶

Fig. 4 Mormântul lui Al. I. Cuza și Dimitrie Cuza

Elena Cuza a refuzat orice concurs din partea guvernului, totuși Principele Carol I, cu multă delicatețe a transmis o telegramă de condoleanțe, și un reprezentant al Prințului a depus o coroană de flori.

Alexandru Ioan Cuza a fost înmormântat îmbrăcat civil, iar la picioare au fost depuse două săbii primite în dar de la două județe. Garda de onoare de lângă catafalc, la solicitarea Elenei Cuza, a fost alcătuită numai din țărani din Ruginoasa și Bărboși, îmbrăcați în costume naționale. La inițiativa Comitetului Național din Iași, sicriul a fost acoperit cu un tricolor pe care au fost înscrise marile lui realizări: Unirea, emanciparea

23 *Ibidem*, pag. 109-110. Era o aluzie la faptul că fostului domnitor nu i s-a permis revenirea în țară

24 *Ibidem*, pag. 110

25 *Ibidem*, pag. 113

26 *Ibidem*, pag. 118

țaranilor, Universitatea, Pinacoteca, independența bisericii și secularizarea averilor mănăstirești. În mormântarea a fost oficiată de Mitropolitul Moldovei și un sobor de preoți, iar sicriul a fost depus într-o criptă din biserică din curtea interioară a Castelului de la Ruginoasa.²⁷

După două luni de la înmormântare, în trecere prin Iași, Principele Carol I a sosit la Ruginoasa pentru a exprima personal Principesei Elena condoleanțele sale. Acest gest plin de delicatețe și de tact a emoționat-o profund pe văduva lui Cuza Vodă.

Ruginoasa a reînviat în cei doi ani cât a stat Elena Cuza după decesul soțului, spre admirația murașilor veniți la castel. Cei doi copii adoptați se bucurau de partidele de canotaj și de pescuit în iazul cel mare din parc, iar partidele de călărie și vânătoare erau deosebit de apreciate.²⁸

În toamna anului 1875, Elena Cuza a decis să plece la Paris, pentru a oferi copiilor o educație aleasă. Cu siguranță că războiul de Independență din 1877 a împiedicat revenirea sa la Ruginoasa, unde fuseseră comandate multe delicatețe precum șerbeturile de trandafiri preferate de feciorul cel mai mare Alexandru. Verile anilor 1880-1884 la Ruginoasa au fost o binecuvântare pentru sănătatea copiilor, care sufereau de diferite boli.

În anul 1885, Alexandru avea 23 de ani și Dimitrie 22, și cu siguranță aveau personalități bine definite, dar deosebit de capricioase. Pentru a-i putea stăpâni, Elena Cuza a apelat la o prietenă din Galați, Ana Ghika, cu care a încercat să-i sfătuiască numai de bine. Vizitele la Iași, unde pierdeau nopțile la jocul de cărți și nenumărate chefuri, au degradat sănătatea tinerilor, dar au și risipit o bună parte din avere. Dimitrie Cuza nu se putea adapta monotoniei vieții de la țară și venea în conflict cu mama adoptivă și Ana Ghika. Era conștient de boala de piept pe care o avea și voia să trăiască din plin orice clipă.

Ducea și dorul Parisului, unde lăsase o prietenă dragă cu care corespundea. Fiind major, moștenea prin testament, împreună cu fratele său mai mare Alexandru întreaga avere lăsată de Cuza Vodă. În 1886, a decis să plece la Paris. Alexandru a fost lăsat de Elena Cuza să plece la Paris după Dimitrie ca să-l supravegheze, atât cât se va putea. Pericolul era să nu se căsătorească cu acea franțuzoaică despre care auzise că este o persoană de condiție socială proastă și interesată de numele și averea lui Dimitrie. Revenirea pentru scurt timp la Ruginoasa, nu a rezolvat situația încordată dintre Dimitrie și Elena Cuza. Discuțiile au degenerat în final și într-un moment de disperare, în septembrie 1888, Dimitrie se sinucide cu un pistol la Ruginoasa. Coincidența face ca la Iași în aceeași perioadă să moară și nonagenara Marghiolița Roznovanu.²⁹

După decesul lui Dimitrie Cuza, singurul moștenitor al moșiilor de la Ruginoasa, Bărboși și Hoceni din Fălciu, care au aparținut lui Alexandru Ioan Cuza, au rămas fratelui mai mare Alexandru. Dar viața dezordonată și nopțile pierdute la jocurile de cărți i-au agravat sănătatea și lui Alexandru, pe fondul unei suferințe mai vechi de plămâni. Cu toate că era grav bolnav, s-a logodit cu fiica beizadelei Alecu Moruzzi, care avea moșii la Pechea din județul Covurlui. Această logodnă se pare că a fost motivată de dorința ca arborele Cuzeștilor să fie continuat cu moștenitori.

Căsătoria lui Alexandru Cuza cu Maria Moruzzi aducea aminte de faptul că Vodă Constantin Moruzzi tăiașe capul lui Ioniță Cuza, străbunicul lui. Cunoscând boala de care suferea ginerele, Adela Moruzzi, mama miresei, a pus o condiție acestei căsătorii: toată averea pe care o deținea mirele să o lase prin testament Mariei Moruzzi. Această condiție a fost acceptată, dar la care a mai fost adăugată o altă prevedere prin care întreaga avere după decesul Mariei să revină spitalului *Caritatea* din Iași, o mai veche

27 *Ibidem*, pag. 122

28 *Ibidem*, pag. 128

29 *Ibidem*, pag. 139

dorință exprimată chiar în testament de Domnitorul Cuza.

Căsătoria a avut loc în toamna anului 1889, după care tinerii căsătoriți au plecat într-o lungă călătorie în străinătate. Decesul prințului Alexandru a survenit în primăvara anului 1890, la Madrid. Această lovitură a primit-o Elena Doamna la Ruginoasa, unde a și fost înmormântat, alături de Domnitorul Cuza.³⁰

Fig. 5 Mormântul prințului Alexandru Cuza

Ruginoasa a devenit proprietatea Mariei, care acum se numea și Cuza. Castelul și parcul unde a pus atâta suflet Elena Doamna era acum administrat de Adela Moruzzi

împreună cu fiii ei: Sebastian și Dimitrie. Este ușor de intuit suferința Elenei Cuza, care a decis să nu mai calce în castelul din Ruginoasa.

Dar în cavoul din biserica de la Ruginoasa era înmormântată și Ecaterina, soția lui Sandu Sturza, care era fiica lui Dimitrie Moruzi Vodă. Maria Cuza era deci a doua din neamul Moruzeștilor care stăpânea Ruginoasa.³¹ Domnița Maria trăia retrasă împreună cu mama și frații ei la Ruginoasa, care era întreținută ca pe vremea Elenei Doamnei, dar rămânea ca un loc sfânt unde a fost înmormântat primul Domnitor al României.

Întâmplare face ca în perioada respectivă să sosească un tânăr inginer, absolvent la Politehnicii din Paris, care făcea practică pe șantierul feroviar de pe linia Pașcani-Iași. Tânărul Brătianu era fiul pașoptistului Ion C. Brătianu, inteligent, cultivat, nu era însurat și pe deasupra era și bărbat frumos. Ospitalitatea moldovenească și-a spus cuvântul și tânărul Brătianu a fost găzduit la castelul de la Ruginoasa, unde vocea lui catifelată și privirea languoasă constituiau un farmec irezistibil pentru sensibilitatea feminină.³²

În acest climat de confort, musafirul a fost alintat și răsfățat de ambele domnițe, astfel încât s-a înfiripat repede o ambianță de simpatie între cei doi tineri, Maria și Ionel. Plimbările, pe aleile umbroase de la Ruginoasa în nopțile cu lună, se continuau în conversații prelungite pe balconul castelului. O iubire frumoasă în castelul gotic care a fost bântuit de blesteme, aceasta era un capitol nou.

La nouă luni după ce tânărul Brătianu a fost nevoit să părăsească Ruginoasa, pentru că stagiul de practică se terminase, se năștea un băiețel. În această situație, sub amenințarea violentă a prințului Sebastian Moruzi, Ionel Brătianu a fost obligat să se căsătorească cu Maria în capela castelului, cei doi divorțând în aceeași zi. Copilul lor va purta numele de George Brătianu. După această căsătorie formală, Maria își reia numele de fată, Moruzi și părăsește definitiv Ruginoasa, care a fost cedată, împreună cu superbul parc, conform testamentului lui Alexandru Ioan Cuza, spitalului „Caritatea” din Iași, cu scopul de a-l transforma în spital pentru copii.

Doamna Elena Cuza a revenit la Ruginoasa în anul 1907, după ce a restaurat biserica, numai pentru a dezgropa osemintele Domnitorului și ale lui Dimitrie Cuza, pe care le-a depus în interiorul bisericii.³³

De la gara din Ruginoasa, unde era garat vagonul-salon care-i servise drept

30 *Ibidem*, pag. 144

31 *Ibidem*, pag. 149

32 *Ibidem*, pag. 156

33 *Ibidem*, pag. 164

locuință, octogenara Elena Cuza a coborât fără să fie ajutată de cineva, a fost însoțită de singurul frate care mai era în viață, Theodor Rosetti, și de câțiva prieteni. Tot satul o aștepta la biserică, unde osemintele lui Cuza Vodă fuseseră dezgropate din ajun. Doamna Elena a trecut prin fața castelului fără să intre și s-a îndreptat direct către biserică. După terminarea slujbei religioase, a spălat cu mâinile ei, în fața țăranilor adunați, osemintele dezgropate ale lui Cuza Vodă, pe care le-a așezat într-o cutie de argint și le-a predat preotului să le așeze în cripta din biserică. A plecat îndurerată, lăsând în urmă candela aprinsă și versurile lui Vasile Alecsandri, scrise la moartea lui Cuza.³⁴

Când a fost restaurată biserica din curtea castelului de la Ruginoasa, în anul 1907, Doamna Elena a acoperit cu o placă de marmură cavoul Sturdzeștilor, pe care a așternut o inscripție: „**Crescere, florescere uttoque pulchrum. Familia Sturdza**”.³⁵

Elena Doamna nu a mai revenit nici după moarte la Ruginoasa. În anul 1909, când a decedat, a fost înmormântată la Solești, alături de mormântul mamei sale, așa cum a dorit din timpul vieții.

Fig. 6 Fațada Palatului Cuza

Ruginoasa, care a fost curte boierească și domnească, după ce Epiropia spitalului „Caritatea” nu a mai putut întreține cele patruzeci de paturi pentru copiii bolnavi, a fost cedată Regiei Autonome C.F.R, care la nivelul anului 1938 l-a transformat într-un sanatoriu pentru ceferiștii tuberculoși.³⁶

În prezent, acest domeniu a fost restaurat și deschis vizitatorilor în anul 20.... Parcul este în mare parte abandonat și așteaptă o reamenajare, pentru a pune în valoare acest spațiu generos înconjurat de zidurile originale.

Radu Moțoc, Făgăraș, 15 iulie 2016

34 *Ibidem*, pag.165

35 *Ibidem*, pag. 166

36 *Ibidem*, pag. 167

UNELE ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA SOCIETĂȚII „FRĂȚIMEA” PROFESORILOR DE RELIGIE DIN BASARABIA

SOME ASPECTS OF THE ASSOCIATION ACTIVITY BROTHERLINESS TEACHERS
OF RELIGION FROM BASSARABIA

Vasile SECRIERU

Abstract: *BROTHERLINESS Teachers of Religion Society in Bessarabia was founded in 1910 in Chisinau. House priesthood aim: uniting all religion teachers from secondary schools and environments to help each other in achieving her duties by the Church and School.*

Keywords: *BROTHERLINESS Teachers of Religion Society from Bessarabia, religious education, school, family, society, religion*

„Religia și orele de educație religioasă trebuie să fie pentru copil momente de sărbătoare, de o înaltă și frumoasă încordare, în cari dificultățile spirituale să nu fie ocolite, pe care copilul să le aștepte cu bucurie anticipată și chiar cu pregătire sufletească anticipată”
Vasile Băncilă

Această societate a fost înființată în anul 1910, pe baza ordinului sinodal de la 31 august 1910 și recunoscut juridic de către Tribunalul din Chișinău, la data de 24 ianuarie 1921. [1]. Astfel, protoiereul Leon Trofimov, în anul 1924, arăta că situația Religiei în școlile secundare și medii din Basarabia „a fost până mai dăunăzi, mai mult sau mai puțin multămitoare. Fiind asigurați, atât în drepturile sale juridice și materiale, cât și în atingerea scopurilor înalte ce le urmărește Religia în școală, ca obiect de predare și ca un element puternic educativ, profesorii de Religie cheltuiau multă muncă și sârguință pentru dezvoltarea principiilor și metodei învățământului religios-moral, potrivit cerințelor pedagogiei de azi” [2].

Tot în același an, 1924, atât la Sfântul Sinod de la București cât și la Consistoriul Superior Bisericesc, parvenise mai multe reclamații și proteste, din partea Bisericilor provinciale, împotriva măsurilor luate de către Ministerul Instrucțiunii Publice de a se reduce numărul de ore al învățământului religios, de a interzice preoților promovarea orelor de religie în școlile primare și de a „se ridica dreptul P. P. S. S. Chiriarhi de a controla acest învățământ” [3].

Societatea Frățimea profesorilor de Religie din Basarabia, cu sediul în Chișinău, Casa preoțimii, avea drept scop: unirea tuturor profesorilor de religie din școlile secundare și medii pentru a se ajuta reciproc în realizarea îndatoririlor ce au ei către Biserică și Școală; să colaboreze la organizarea predării Religiei și educației religioase-morale a elevilor; susținerea de conferințe moral-religioase; să dezvolte la elevi dragostea de a citi literatura religios-morală; recomandarea unei asemenea literaturi în școală, familie și societate; să apere drepturile juridice și materiale ale profesorilor de Religie și să organizeze, cu ajutorul Chiriarhului, Congrese în aceste scopuri.

Această societate a studiat programele analitice de Religie pentru școlile primare, secundare și medii; a îndrumat la alcătuirea de noi manuale de Religie; a apărat însemnătatea și necesitatea obiectului de studiu – Religia; a rugat și s-a realizat mereu

ca elevii ortodocși din toate școlile să se mărturisească și împărtășească în Postul Mare și a ținut ca nici o numire de profesor de Religie să nu se facă fără consimțământul Arhiepiscopului.

În anul 1922, Societatea pregătea studii asupra programelor analitice de Religie, care erau propuse Congresului tuturor profesorilor și urmarea unificarea acestui învățământ în Țară, dar în așa fel ca Religia să ocupe locul întâi, ce i se cuvenea, fiind predată în toate școlile primare, secundare, medii, tehnice și de orice specialitate, câte 2 ore pe săptămână la fiecare clasă.

Societatea era alcătuită din toți profesorii de Religie de la licee și școlile medii din Basarabia, în total 67, iar cei de la școlile primare participau benevol. Conducerea asociației (societății) o exercita Sfatul Frățimii, care era compus din 9 preoți: iconom stavrofor Gavriil Zlatov, Liceul 2 băieți, președinte; Protoiereu Evdochim Lesnic, Școala eparhială de fete, secretar; protoiereu Leon Trofimov, Seminarul Teologic și Liceul Real; protoiereu Ioan Bivol, Școala Comercială; protoiereu Ilie Filatov, Școala Normală de băieți; iconom stavrofor Autonom Vâlcov, profesor la Liceul „Dadiani”; protoiereu Vasile Doncilă, Liceul numărul 3 de băieți; iconom stavrofor Ștefan Hondru, Liceul numărul 1 de băieți și preotul Mihail Bocunovschi de la Liceul numărul 1 de fete, casier; ocrotitor și președinte de onoare era Arhiepiscopul Iurie Grosu al Basarabiei.[4].

Frățimea profesorilor de Religie nu s-a „putut ocupa cu chestiuni despre cea mai bună predare a Religiei în școală. Toate puterile și toată activitatea sa în cei doi-trei ani de pe urmă, ea le îndrepta spre a susține situația Religiei ca a unui obiect de predare și a dovedi că ea e necesară atât pentru școală, cât și pentru societate”. Ținând cont de faptul că preotul din școala primară a fost îndepărtat și influența Religiei astfel influențată, Congresul profesorilor de Religie, convocat în ianuarie 1921, a „ridicat glasul său” în apărarea drepturilor Bisericii ortodoxe basarabene, consfințite de un veac, de a preda poporului nostru moldovean, în școala lui primară, învățătura lui Hristos prin preot. Având în vedere faptul că odată cu unificarea învățământului în școlile secundare și medii, s-au redus orele de Religie la una în clasele II-VI, iar în cele superioare, Religia, nu se mai preda de loc. Tot, acest Congres a mijlocit prin Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului, pe lângă autoritățile abilitate, ca Religia în aceste școli să-și păstreze situația sa din trecut. „Glasul” Congresului profesorilor de Religie s-a făcut auzit atât la Directoratul General al învățământului public din Basarabia cât și de Ministrul Instrucției Publice. Acest Congres a hotărât următoarele: 1. În școlile primare, Religia să fie predată de către preot; 2. În școlile secundare și medii, Religia să se preda de 2 ori pe săptămână; 3. Chiriarhului i s-a lăsat dreptul de a verifica și supraveghea învățământul religios în școlile medii și secundare, dreptul de ași da acordul său la numirea profesorilor. Congresul s-a „ingrijit” și despre lămurirea drepturilor juridice și materiale ale profesorilor de Religie. Astfel, dascălii de Religie erau remunerați cu 80-60% din salariul profesorilor celorlalte discipline, pentru 8 lecții pe săptămână ei primeau 200 lei lunar” [5].

Astăzi, în opinia noastră, este necesară și oportună reînființarea Frățimii sau Asociației profesorilor de Religie. Această organizație ar putea veni cu mai multe soluții și propuneri, intervenind pe lângă diverse instituții ale Statului, în vederea îmbunătățirii procesului educativ-religios în școală. Unii preoți, care întrunesc toate condițiile de a promova Religia în școală, găsesc numeroase motive și refuză aceste ore. Ei uită de faptul că copiii sunt viitorii enoriași ai parohiei pe care o păstorește.

Astfel, profesorul Constantin Minculescu arăta că preotul are obligația să lumineze pe păstoriții săi asupra tuturor datoriilor ce ei au de îndeplinit către Dumnezeu, aproapele și către ei înșiși și să-i facă să le onoreze cu punctualitate, adică să facă din toți buni creștini și buni cetățeni. Mântuitorul Iisus Hristos îl aseamănă pe preot cu „lumina” pusă pe vârful de munte, ca să lumineze tuturor, și cu „sarea” care dă gust mâncării”. [6]

Marele povestitor Ion Creangă pleda mereu pentru o strânsă colaborare între Școală și Biserică: „Iată, copii, Școala și Sfânta Biserică, izvoarele mângâierii și ale fericirii sufletești; folosiți-vă de ele și vă luminați și pre Domnul lăutați!”

Referințe bibliografice:

1. *Anuarul Eparhiei Chișinăului și Hotinului (Basarabia)*. Chișinău : Tipografia Eparhială, 1922, pp. XIX-XX.
2. *Biserica Ortodoxă Română. București*, 1924, ian., nr. 1 (514), p. 7
3. *Biserica Ortodoxă Română. București*. 1924, martie, nr. 3 (516), p. 167
4. *Anuarul Eparhiei Chișinăului și Hotinului (Basarabia)*. Chișinău : Tipografia Eparhială, 1922, pp. XIX-XX.
5. *Biserica Ortodoxă Română. București*. 1924, ian., nr. 1 (514), p. 8
6. MINCULESCU, Constantin. *Morala creștină pentru clasa a VI-a secundară*. București: Ed. Cugetarea – Georgescu Delafras – S. A., 1947, p. 120

**COLECȚIA DE PUBLICAȚII PERIODICE RARE A BȘ USARB (III)
REVISTE ȘTIINȚIFICE DIN DOMENIUL RELIGIEI ȘI TEOLOGIEI**

LIBRARY RARE SCIENTIFIC MAGAZINES IN THE FIELD
OF THEOLOGY AND RELIGIOUS PERIODICALS COLLECTION USARB

**Elena CRISTIAN
Svetlana CECAN**

Moto:

„Cultura este un mijloc, credința este un scop.
Cine se urcă pe scara vieții avînd într-o mînă flacăra culturii,
iar în cealaltă, văpaia credinței devine om desăvîrșit și pentru lume, și pentru cer.”
(**Arhimandritul** Nicodim Sachelarie)

Abstract: *Scientific Library keeps rare collection of theological, moral and religious periodicals, mostly donated from Vasile Ioan Nicorici, inhabitant of mun. Balti. The donation amount 750 documents in 694 titles, including 86 periodicals in 8 titles. Through this work we aimed to achieve a description of religious and theological periodicals, which is of great scientific value both for students and teachers and for various researchers.*

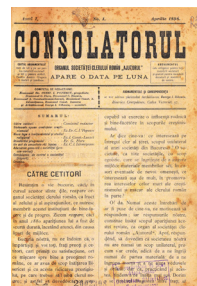
Keywords: *periodicals, theological magazines, religion, religious book, church history*

Biblioteca Științifică USARB în prezent este o bibliotecă modernă, și ofera acces la peste 160 000 de publicații periodice, care acoperă toate domeniile de interes, studii și cercetare științifică. Colecțiile bibliotecii sînt specializate pe disciplinele umaniste, economice, tehnice și artă, și oferă posibilitatea de a consulta de rînd cu cărțile și documentele în serie.

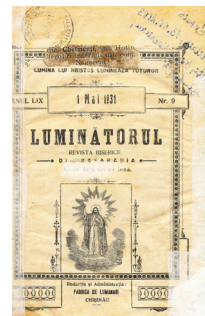
Lucrarea dată este o continuare de prezentare a publicațiilor periodice din colecția de documente rare a BȘ USARB. În partea a treia ne vom strădui să prezentăm unele reviste din domeniul religiei și teologiei. După cum se știe, ziarele și revistele păstrate în colecția de documente rare sînt o moștenire lăsată de predecesorii noștri, de gestionarea și păstrarea cărora răspundem noi, bibliotecarii de azi. Majoritatea revistelor din acest domeniu au provenit din donația locuitorului mun. Bălți, cadru didactic universitar, Ioan Vasile Nicorici. În anul 2010 în Bibliotecă a fost creată colecția de carte religioasă – „Colecția Ioan Nicorici”, care a aparținut regretatului preot și cărturar Gheorghe Armașu, din satul Petreni, raionul Drochia, omorît mișelește de niște bestii în 1992, în propria-i casă. Colecția însumă – 750 documente în 694 titluri, inclusiv 86 publicații periodice în 8 titluri. Biblioteca și-a îmbogățit permanent colecția cu carte religioasă, deținem mai multe exemplare fiind scrise, în original. Aceste documente servesc drept suport didactic pentru beneficiarii implicați în abordarea tematicii religioase, primesc răspunsuri la diverse întrebări: cineva își găsește calea către Biserică, cineva efectuează cercetări în domeniul social și religios, cineva pătrunde în esența scrierilor Sfinților Părinți, cineva reușește să depășească problemele de familie etc. Misiunea ortodoxă în rîndul tinerilor este o necesitate în societatea contemporană, cu atît mai mult, cu cît fenomenul migrației îi vizează cel mai mult. Prin organizarea unor expoziții de cărți religioase, în timpul marilor sărbători creștine, încercăm să prezentăm viața sfinților ca un model demn de urmat pentru tineri. Istoria se face și prin Biserică. Obligația noastră este aceea de a asigura integritatea, accesul și relevanța acestor publicații periodice pentru generațiile viitoare.

Prezentăm revistele cu conținut religios și teologic din colecția de carte rară Consolatorul. Organul Societății clerului ortodox român „Ajutorul”. Avem ocazia de a consulta chiar primul număr al acestei reviste, din aprilie 1898, dar și alte numere din perioada 1898-1904. Din anul 1904 a apărut sub titlul „Amvonul” (1904-1916). Apărea la București, o singură dată în lună. Abonamentul era obligatoriu pentru toți membrii societății și gratuit pentru membrii donatori și membrii de onoare. Revista era redactată de un comitet, din care făceau parte cei mai distinși preoți bucureșteni din acel timp: președinte - C.I. Popescu, membrii: I. Constantinescu-Lucaci, C. Enescu, G. Floru, G.I. Ghibescu, C.I. Ialomițeanu și C. Ionescu. Abonamentele și corespondența se vor adresa părintelui Arhidiacon George I. Gibescu, Biserica Cretzulescu, Calea Victoriei, 57. În paginile revistei erau abordate o serie de probleme cu caracter religios, moral și administrativ-bisericesc. Este o sursă nesecată de informații pentru cei interesați de trecutul Bisericii Ortodoxe Române. Format 16x25 cm.

Luminătorul. Revista bisericii din Basarabia (1908–1918). Apare la Chișinău, de 2 ori pe lună din anul 1908. *Luminătorul* este prima **revistă** în limba română din Basarabia sub ocupație țaristă, ulterior dovedindu-se un reper sigur în procesul de constituire a presei naționale. Apariția revistei o datorăm curentului cultural-religios din rîndul clericilor basarabeni care și-au manifestat activismul lor social prin inițierea unor acțiuni culturale în interesul neamului românesc din Basarabia. În articolul-program al primului număr se evidențiază interesul episcopului Vladimir pentru luminaria poporului basarabean în limba sa maternă, după care urmează versurile-program, Spre lumină. Revista a contribuit la menținerea spiritului treaz de românităte în Basarabia. A reflectat, în paginile sale, îndeosebi, viața bisericească a basarabenilor. *Luminătorul* a fost căutat și citit atât de cler cât și de către mireni. Partea neoficială a *Luminătorului*, destinată atât preoților, cât și enoriașilor, însera materiale cu caracter popularizator și culturalizator. Numeroase articole cu privire la organizarea bisericească, predici, vieți ale sfinților, pilde moral-religioase, povestiri, articole cu caracter apologetic și dogmatic – toate, în cele mai multe cazuri, traduse din rusește – formează partea principală a fiecărui număr. Revista devine izvorul de inspirație al preoților, suport sigur pentru „o vie a lor comunicare cu poporarii”. Revista a apărut și s-a menținut datorită unor personalități ca: Gurie Grosu, Constantin Popovici, Serghie Bejan, Constantin N. Tomescu, Ilie Tocan și mulți alții. Format 16x25 cm. În bibliotecă, se păstrează revista An.59, nr.9, 1931, care deține autograful lui Vasile Secieru „Ex meis libris, 13.06.2003, Bălți, Vasile Secieru”.

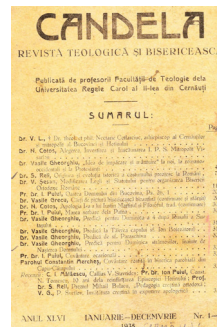
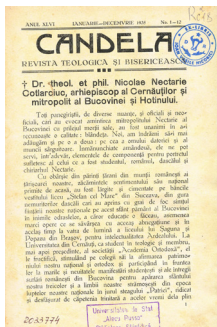
Episcopia Hotinului : Foai eparhială oficială. A fost o publicație bisericească locală. Pe paginile revistei au publicat: Gh. Armașu, S. Varzaru, At. Necula, L. Iftodi, V. Grigoriu ș.a., cuprinde viața și activitatea liturgică, pastorală și misionară a episcopiei Hotinului. S-a editat în anul 1924, fiind un buletin informativ al Episcopiei. Publicația apare cu străduința Episcopului Visarion Puiu și a profesorului Constantin Tomescu. Deținem în bibliotecă revista din Anul X. Nr.2 Bălți, 15 ianuarie 1936 dedicată Bisericii Basarabene (Bălți), Episcopia Hotinului. Oficial nr. 945. Parohiei Căinari Vechi, Oficiul Dumbrăveni, jud. Soroca. Redactor : G. Arghiropol.

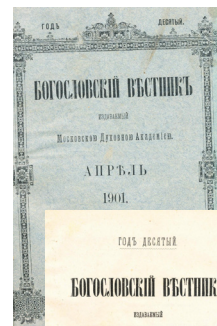

Tipografia Eparhială la Bălți. Din sumar: Clișeul săvârșirii Bobotezei la catedrala din Bălți, Jurnalul privitor la executarea lucrărilor în cancelaria Consiliului eparhial (Episcop Tit); Consiliul eparhial plenar; Regulamentele pentru ocuparea locurilor vacante de preoți din eparhie (Protoireu: Ioan Levițchi), Parohii vacante pentru preoți, pentru cîntăreți. Format 16x24 cm.

Candela. Revista teologică și bisericească. Publicată de profesorii de Teologie de la Universitatea Regele Carol al II-lea din Cernăuți. Director și redactor: Prof. Dr. V. Gheorghiu. Administrator: Dr. Valerian Șesan. Redacția și administrația: Cernăuți, Facultatea de Teologie. La îndemnul Mitropolitului Silvestru Morariu Andrievici a apărut „Candela” de la Cernăuți, revistă teologică scoasă de profesorii Facultății de Teologie (1882-1946). Revista apare o dată pe lună, cuprinzînd diferite articole de Teologie și de istorie bisericească. Din sumarul general se rețin articolele: Dr. Vasile Gheorghiu, Observațiuni critice relative la textul evangelistului Mateiu 19, 16 s.; Dr. Vasile Grecu, Cărți de pictură bisericească bizantină; De. I. Zugrav, Biserica în Franța, etc.. Ioan Zugrav, preot și profesor de teologie român, a publicat mai multe articole cu caracter liturgic, pastoral sau istoric, biografiile unor cărturari bucovineni, recenzii, în revistele „Candela” – Cernăuți. De asemenea, profesorul Simeon Reli a scris articole și studii, de istorie bisericească (îndeosebi privind Bucovina), de pedagogie, lucrări literare. Lucrările sale tratează în mod special istoria bisericească a Bucovinei, el studiind documente inedite aflate în arhivele din Viena și Cernăuți. Deținem în Bibliotecă numerele : nr.7 (1886), nr. 1-12 (1934), nr. 1-12 (1935), nr. 1-12 (1937). Format 16x23 cm.

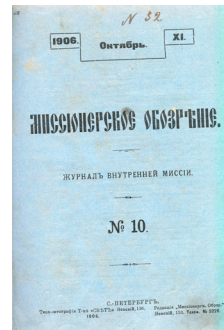

„Богословский вестник” Издаваемый Московскою Духовною Академією. Свято-Троицкая Сергеева Лавра. Apare la Moscova, lunar. Istoria revistei, este împărțită în două perioade: pre-revoluționară (1892-1918) și contemporană (1993 – prezent). Înainte de revoluție, un sfert de secol revista apărea lunar, timp în care au fost publicate 287 de cărți (321 numere în 85 de volume). În această revistă s-au publicat un număr considerabil de reprezentanți ai științei academice, ca: Г.А. Воскресенский. Изъ церковной жизни православныхъ славянь; А.С. Павлов. Брачное право православной церкви; В.А. Соколова. Папа Левъ XIII Очеркъ его жизни и деятельности; С.С. Глаголева. Безсмертіе прошедшаго. (Принципъ сохранения явленій); П.В. Тихомирова. Библиографія. Посobie къ изученію древнейшей греческой философіи; А.П. Голубцова. Обь особенностяхъ архіейскаго служенія литургіи съ точки зренія древне-церковнаго обряда, ect. În bibliotecă deținem numerele din anii 1901-1903. Format 16x25 cm.

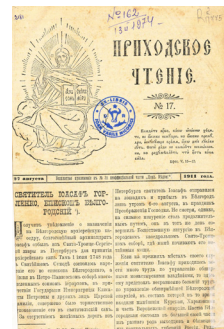
Миссіонерское обозрѣніе. Журнал внутренней миссии. Apare la С.-Петербургъ, lunar (1901-1916), din 1903 apare cu subtitlul Двухнедельный полемико-апологетический журнал; din 1904 — Духовный полемико-апологетический журнал; din 1905 — Журнал внутренней миссии. Editori: В.М. Скворцов; А.И. Платонов 1905; В.Ф. Смирнов 1909—1911; Н.М. Гринякин 1909—1910; Н. М. Сырнев 1913. Revista este o publicație oficială a misiunii interne sinodală stabilită în prima jumătate a secolului al XIX-lea, pentru lupta împotriva sectarismului și a credințioșilor vechi. Revista apare lunar în volum de 8—10 pagini imprimare (în 2 părți publicate separat). Prima parte a servit ca un organism de coordonare special pentru misionari, conține și informații despre biserică și cadru civil legalizat privind articole sectare și metodologia misionară, materiale despre starea actuală a sectarismului și credințioșilor vechi.

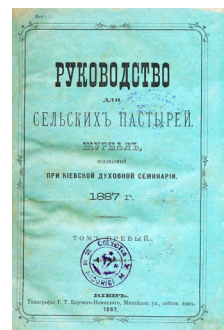
Partea a doua include un articol care prezintă învățătura patristică, în care a fost acordată o atenție deosebită domeniului, sau sînt tratate direcțiile diferite ale sectanților. De asemenea, conține toate aplicațiile unei reviste: învățătura, interviuri și oferte speciale. Colaborează cu articole: Епарх. Мисс. Тих. Третьяковъ, Минскій епарх. Миссон.свѣщ.Констант. Поповъ, Діаконъ І. Смолинъ.

În Bibliotecă deținem numerele din anii 1904; 1906. Format 15x24 cm.

Приходское чтение. Бесплатное приложение къ неофициальной части «Церк. Въдомю.» 1911-1914. Apare la С.-Петербургъ. Сунодальная типография. Редактор професоръ, М. Остроумовъ. Revista conține texte de teologie, religie și muzică tipărită: Первый канонъ на рождество христово; Слово на святую пасху; Избранные псалмы для пения; Се Женихъ грядетъ въ полунощи. Кіевскаго роспева; Ирмосы канона въ Великою Субботу. Простаго напева; Кондакъ или песнь на Святую Пасху. Твореніе святаго Романа Сладкопевца; Избранные псалмы для пения, etc. În Bibliotecă deținem numărul 17 din anul 1911. Format 17x26 cm.

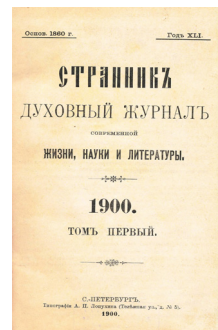
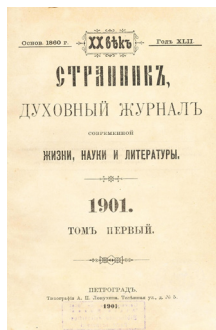

Руководство для сельскихъ пастырей. Журналъ, издаваемый при Кіевской духовной семинари. Apare la Kiev săptămînal (1860-1917). 1902. Redactor: Ректоры Киевск. дух. семин. разновременно: Константин, архим., 1901; И.И. Балабушевич 1901; Феодосий, архим., 1901—1903; Г.О. Булашев, препод., 1903—1905; Кирилл, архим., 1904—1906; Н.Н. Пальмов, препод., 1906; Амвросий, архим., 1906—1916. Din suprisul revistei: Святаго Григорія Великаго о пастырскомъ служеніи; Типы духовныхъ лицъ въ свѣтской литературѣ; Прибавленіе къ Правилу Пастырскому; Поучене къ новокрещенной изъ евреевъ; Братскія пожеланія пастырямъ на Новый годъ; Воззваніе къ пастырямъ о лучшемъ домашнемъ воспитаніи своихъ детей, etc. Editura: Киевская духовная семинария. În bibliotecă deținem numere din anii 1872; 1887; 1902. Format 16x25.

Странник. Духовный журнал современной жизни, науки и литературы. O revistă rusă pentru preoțime. Apare lunar, la С.-Петербургъ (1860 – 1917), sub redacția lui protoiereul Vasilii Griculevici, ulterior Episcopul de Moghilev Vitalii. Sfântul Ignatie (Bryanchaninov) în 1864, a criticat revista pentru "castă", menționând că este dăunător pentru preoțime, deoarece separă de oamenii din castă, și nu numai îi descurajează, dar fac să apară ura de la o castă la alta. Pentru ovine, armele sînt lupi, iar ovinele au cucerit lupii prin dragoste și blîndețe, dar în cazul în care au mers dinții, atunci ovinele nu rezistă, în special cu răcirea față de religie, dar cu atât mai mult pentru preoțime. Publică articole: А.Л. Павловичъ. Вопросъ о счастья при свѣтъ библейской мудрости; М. Тукмачевъ. Служение духовенства среди инородцевъ; Н. Соловьевъ. Старые корни и новая вѣтви (Повесть изъ быта духовенства). În Biblioteca deținem numere din anii: 1870; 1897; 1898; 1900-1901. Format 14x22.

Христианское чтение, издаваемое при С.-петербургской Духовной Академии. Apare lunar, este prima revista rusă teologică editată în pereții instituției spirituale și educaționale (cu excepția revistei de mînă "Seminar Bulletin" Vladimir DS în 1810-1815), rector de bază a fost arhimandritul Grigorii (Postnikov, ulterior Mitropolit al Novgorodului și Sankt-Petersburgului). Revista a avut cea mai mare periodicitate de timp în Rusia (1821-1917), în 1875-1916 apare bienal un supliment de instruire „Церковный вестник”. Profesorul А.Р. Lopuhin caracterizează revista, Христианское чтение, că este un organ universal al Creștinismului în toată lățimea ei. Chiar și formele de termeni religioși ai bisericii noastre - "ortodoxie" și "ortodox" se vor face mai tîrziu motto-ul multora dintre revistele noastre spirituale. Avînd în vedere faptul că revista, Христианское чтение, a fost singura revistă în Rusia la începutul secolului al XIX-lea, se poate presupune că avea un mare succes. Și într-adevăr, primii ani de existență, au arătat o cerere foarte mare în societate. Potrivit unor cercetări ale jurnaliștilor cantitatea de abonați în primul an a ajuns la un număr record – 300 017 exemplare. Primul număr s-a început cu un articol introductiv vast în care editorul a prezentat programul său. Scopul acestei reviste a fost promovarea unei educații cultural-creștine și viața creștină, care se bazează mai întîi de toate, în Sfintele Pisanii. În biblioteca deținem numere din anii 1838; 1859; 1874; 1884-1885; 1892; 1895; 1999; 1901-1903; 1905. Format 14x22.

Publicațiile periodice cu semnificație religioasă și teologică servesc drept suport didactic pentru beneficiarii implicați în abordarea istoriei creștinizmului, în special a celei creștin-ortodoxe.

Referințe bibliografice:

1. HANGIU, I. *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*. București : Ed. Inst. Cultural Român, 2004. 915 p. ISBN 973-577-050-4
2. *Literatura română. Dicționar – antologie de istorie și teorie literară*. Ch. : Ed. Museum, 2000. 524 p. ISBN 9975-905-62-6
3. *Publicațiile periodice românești (ziare, gazete, reviste). Tom. II. Catalog alfabetic: 1907-1918. Supliment: 1790-1906*. București : Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1969. 868 p.
4. КАРПУК, Д. *Периодические издания Санкт-Петербургской Духовной Академии (1821–1917) К 190-летию журнала „Христианское чтение“* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: <http://christian-reading.info/data/2011/06/2011-06-02.pdf>
5. *Странник. Духовный журнал современной жизни, науки и литературы* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: <http://www.4tets.ru/index.php/books/strannik-duhovnyj-zhurnal-sovremennoj-zhizni-nauki-i-literatury-godovoj-1903-komplekt-v-treh-knigah.html>
6. ШЛЕНОВ, Дионисий. *Богословский Вестник (1892-2006) история и современность* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: <http://www.mpda.ru/bv/>
7. ХВАЛИН, Андрей. *Церковные и духовные издания Российской Империи синодального периода* [on-line] [citat 15-18 martie 2016]. Disponibil: http://ruskline.ru/analitika/2011/03/28/cerkovnye_i_duhovnye_izdaniya_rossijskoj_imperii_sinodalnogo_perioda/

MONUMENTUL – TRADIȚIE ȘI VIITOR
Ediția a XVIII-a din 6-9 octombrie 2016 - Iași

TRADITIONS AND FUTURE, A MONUMENT, THE INTERNATIONAL SYMPOSIUM
XVIII edition from 6 to 9 October 2016 - Iași

Radu MOȚOC

Abstract: *MONUMENT symposium existed for 18 years in Iasi and is coordinated with professionalism by dr. Aurica Ichim, who also is the head of the Union Museum in Iasi. It is sponsored by cultural institutions in the country, Moldova and Ukraine: the Ministry of Culture of Romania, the Moldova National Museum Complex in Iasi - Union Museum, Metropolitan of Moldova and Bucovina, the National Union of Restorers of Historic Monuments, Academy of Sciences of Moldova, Romanian Cultural Centre „Eudoxiu Hurmuzachi” from Chernivtsi.*

Keywords: *MONUMENT Symposium, Iasi, Republic of Moldova, Ukraine, sections, communications*

Simpozionul **MONUMENTUL** din Iași are o vechime de 18 ani, cu o continuitate neîntreruptă. Patronată de instituții culturale din țară, Republica Moldova și Ucraina, printre care menționăm:

- Ministerul Culturii din România
- Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași – Muzeul Unirii
- Mitropolia Moldovei și Bucovinei
- Uniunea Națională a Restauratorilor de Monumente Istorice
- Academia de Științe a Moldovei
- Centrul Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi” Cernăuți.

Deschiderea oficială a lucrărilor Simpozionului a avut loc în sala *Baptisteriu* a Muzeului Mitropolitan din Iași, cu binecuvântarea ÎPS Teofan, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. Nu au lipsit mesajele de salut din partea organizatorilor principali și diplome de merit pentru activitatea depusă, care au fost acordate unor personalități cu merite deosebite.

Cele două volume „Monumentul XVII”, care cuprind 40 de comunicări susținute la simpozionul în anul 2015, au fost prezentate de distinsul genealogist Mihai Dim. Sturdza.

Conform unui bun obicei, a urmat **prezentarea unor cărți de specialitate:**

- Oana Marinache, „Familia Bibescu-Basarab Brâncoveanu: între Paris și București”
- Ruxandra Beldiman, „Domeniul lui Ion Ghica de la Ghergani”.
- Maria Șlapac (academician din Rep. Moldova) - „Cetăți bastionare din Moldova (sfârșitul sec. XVII-mijlocul sec. XIX)”.
- O atenție deosebită a fost acordată de către organizatori unui studiu prosopografic, care a constituit și tema unei teze de doctorat a tânărului istoric Mihai-Bogdan

Atanasiu din Iași. Lucrarea intitulată „Din lumea cronicarului Ion Neculce” face parte din colecția *Historica*. Coordonatorul tezei de doctorat și *părintele spiritual*, cum este denumit de autor în prefață, este distinsul genealogist, Ștefan S. Gorovei. Acest lexicon prosopografic tratează 104 familii boierești din Moldova, la care autorul a adăugat și tabele genealogice a 32 de familii.

Au fost vernisate mai multe **expoziții** precum:

- „Monumente și eroi. Memoria Marelui Război”. Prezentat de dr. Florentina Udrea
- „Memoria Monumentelor: strada Ștefan cel Mare”. Curatori: dr. Aurica Ichim, dr. Sorin Iftimi.
- „Restauratori români: arhitectul Ștefan Balș (1902-1994)”. Curatori: arhitect Anca Filip și arhitect Iosef Kovacs.
- „Restaurarea monumentelor istorice: realizări actuale și premise pentru viitor”. Prezentat de dr. Daniel Sabău.

Au fost susținute în plen un număr de 7 comunicări, din care semnalăm:

- Dan Dumitru Iacob, *Informații despre monumentele din orașul Iași și din împrejurimile acestuia pe o hartă austriacă inedită din 1855.*
- Călin Hoinărescu, *Mănăstirea Măxineni jud. Brăila. Tehnici și tehnologii de restaurare.* Mănăstirea a fost ridicată de Matei Basarab în anul 1636.
- Paolo Tomasella (Italia), *Victor Asquini (1892-1969), un arhitect italian la București.*
- Ovidiu Boldura, *Extragerea picturilor murale*

Următoarele comunicările au fost susținute pe mai multe secțiuni, în prima zi la Muzeul Mitropolitan și a doua zi la Muzeul Unirii, fiind moderate de personalități de specialitate precum: Alexandra Chiliman Juvara, Ion Opreș, Aurica Ichim, Ioan Aurel Botez, Sorin Iftimi, Iosef Kovacs, Ruxandra Nemțeanu, Liliana Condricova, Marius Chelcu, Manole Brihuneț, Daniela Mihai:

I. Secțiunea Tehnici și tehnologii de restaurare

- Mihai Bradu, Alexandra Chiliman Juvara, *Biserica din satul Mălăiești, comuna Vutcani, jud. Vaslui.*
- Cozmin Bratu, *Consolidarea Turnului Lăpușneanu al Bisericii Sf. Dumitru din Suceava – turn înclinat și rotit.*

Referitor la Biserica din localitatea **Aroneanu**, în apropiere de Iași, pe care organizatorii au inclus-o în programul de vizitate, au fost prezentate trei comunicări deosebit de interesante. Biserica a fost ctitoria lui Alexandru Lăpușneanu și refăcută de către Aron Vodă în anul 1594:

- Stela Cheptea, Bobi Apăvăloaie, *Biserica Sf. Nicolae Aroneanu: ultimele cercetări arheologice.*
- Gheorghe Baean, *Biserica Aroneanu Iași.*
- Lucian Soveja, Sebastian Todică, *Restaurarea structurală a Bisericii Sf. Nicolae-Aroneanu din Iași.* Această comunicare a prezentat soluția de restaurare structurală a bisericii prin metoda izolării seismice a bazei, utilizând izolatori seismici sferici cu coeficient de frecare limitat.

II. Secțiunea Viața monumentelor laice – istorie, arhitectură

- Acad. Mariana Șlapac, *Noi considerații privind cea mai enigmatică placă comemorativă de la Cetatea Albă.*
- Aurelia Trifan, *Conacul Manuc Bei de la Hâncești (Rep. Moldova)*

- Narcis Dorin Ion, *Reședințele familiei Rosetti din Moldova.*
- Laurențiu Chiriac, *Conacul Rosetti-Solescu din Solești, jud. Vaslui.*
- Cristian Căldăraru, *Proiecte edilitare în orașul Galați (1834-1901)*
- Marius Mitrof, *Căminul studenților covurluieni din Iași.*
- Leonid Dumitrașcu, *Arhitectura Basarabiei în perioada interbelică.*
- Liliana Condraticova, *Feroneria artistică a clădirii fostei Judecătorii de district din Chișinău.*
- Radu Moțoc, *Maria Cantacuzino (1817-1898)*

III. Secțiunea Viața monumentelor religioase – istorie, arhitectură.

- Mihai Mârza, *Documentele Mitropoliei Moldovei și Sucevei. Istoria fascinantă a unei arhive risipite și o încercare de reconstituire virtuală a acesteia*
- Ștefan S. Gorovei, *Ansamluri pierdute: necropolele familiare ale Moldovei medievale.*
- Vitalie Iașuc, *Arhitectura de cult în orașul Soroca.*
- Sorin Iftimi, *Biserica Bărboi din Iași – un monument reevaluat.*
- Pr. Manole Brihuneț (Chișinău), *Despre unele biserici cu plan triconc din Basarabia de la începutul secolului al XIX-lea.*

IV. Secțiunea Arhitectul Ștefan Balș (1902-1994)

- Anca Filip, *Arh. Ștefan Balș – o viață dedicată monumentelor istorice.*
- Oana Marinache, *Eliza Brătianu și arhitectii Balș: o colaborare necunoscută.*
- Liviu Brătuleanu, *Ștefan Balș – restauratorul Mănăstirii Neamț.*
- Aurica Ichim, *Implicarea arhitectului Ștefan Balș în restaurarea Palatului A. I. Cuza din Iași.*
- Sidonia Teodorescu, Ion I. Berindei, un nume uitat al arhitecturii românești.

Programul simpozionului *Monumentul* a inclus și participarea la un spectacol de excepție la Opera Națională Română din Iași, regizat de Andrei Șerban: **Les Indes galantes**, de Jean-Philippe Rameau.

Conform unei vechi tradiții, simpozionul a inclus și o vizită de studiu, de data asta la obiective restaurate și în prezent funcționale, precum: Conacul Polizu (Maxut) și Conacul Miclescu din Călinești.

Acest simpozion **MONUMENTUL**, considerat de specialiști ca fiind cel mai complex și cu o tradiție neîntreruptă de 18 ani, a fost coordonat cu mult profesionalism dar și cu mult suflet de către doamna dr. Aurica Ichim, care conduce și Muzeul Unirii din Iași.

Considerăm o datorie de onoare să mulțumim întregului colectiv, care a organizat acest simpozion și sponsorilor care au oferit condiții excelente de desfășurarea a simpozionului ieșean.

Radu Moțoc

17 octombrie 2016

LUCRĂRI PUBLICATE DE BIBLIOTECARIII USARB ÎN ANUL 2015

WORKS PUBLISHED BY USARB LIBRARIANS

Anișoara NAGHERNEAC

Abstract: *The article highlights the works published by the Scientific Library USARB in 2015: bibliographies, catalogs, dictionaries. The works recorded achievements and professional performance today's Library staff with brief information about the time evolution of the Scientific Library USARB, inform about their activities within the Branch Libraries of Education in the North (LEN) ALRM and Librarianship Center in 2007 -2015 period. The bibliographies published in Bibliographia Universitas collection is a pious homage to Bălți superior institution which has celebrated 70 years of existence in 2015. Three of published works were awarded at the contest The Best Works in the Field of Library and Information Science in 2015.*

Keywords: *70 years of Alecu Russo Balti State University, educational process, professional partnership, the economic education in Bălți, university librarian, autographed book, professional meetings, Branch LEN, works representative*

Aparițiile editoriale ale anului 2015 semnate de bibliotecarii Bibliotecii Științifice USARB au inclus o gama larga de lucrări: bibliografii, cataloage, dicționare, resurse electronice. Setul de lucrări elaborate constituie un pios omagiu instituției superioare bălțene care și-a celebrat în 2015 - 70 de ani de existență. Lucrările în cauză conțin informații succinte despre evoluția în timp a Universității de Stat „Alecu Russo”, a Bibliotecii Științifice, consemnează realizările și performanțele profesionale ale personalului Bibliotecii și activitățile acestora în cadrul Filialei Bibliotecilor de învățământ din Nord (BIN) a ABRM și a Centrului Biblioteconomic în perioada 2007-2015. 6 lucrări au fost menționate la prestigioase concursuri: Concursul Național de specialitate „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științe ale informării” organizat de ABRM, Concursul Lucrărilor Științifice USARB. **Premiul Bibliotecii Naționale a RM pentru Biblioteca Științifică USARB.** În cadrul Salonului Internațional de Carte, ediția a XXIV-a, consacrată scriitorului, bibliologului și filosofului Alexe RĂU, Bibliotecii Științifice USARB i-a fost acordată Diploma Premiul Bibliotecii Naționale a RM, editurii Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți pentru *Colecția Personalități Universitare Bălțene*.

Urmează o prezentare mai detaliată a setului de publicații în cauză.

Bibliografiile constituie suportul de bază al procesului de instruire și cercetare

1. **Universitatea de Stat „Alecu Russo” – 70 de ani** : ind. bibliogr. (1945-2015) / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alecu Russo” din Bălți ; alcăt.: Elena Scurtu, Maria Fotescu, Anna Nagherneac ; red. resp.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța ; desing/cop.: Silvia Ciobanu. – Bălți, 2015. – 334 p. – (Bibliographia Universitas, ISBN 978-9975-50-154-5). – ISBN 978-9975-50-155-2.

Bibliografia ne informează despre documentele apărute mai bine de șapte decenii și reflectă itinerarul de constituire a instituției superioare bălțene de după 1945 încoace. În cei 70 de ani de existență, USARB și-a dobândit un solid prestigiu național și internațional în formarea specialiștilor și în cercetarea științifică. Sînt propuse în jur de 2250 înregistrări bibliografice care desemnează realizările didactice, de cercetare științifică, cultural-sportive ale Universității prezentate la întruniri științifice naționale și internaționale, publicate în lucrări științifice și mass-media.

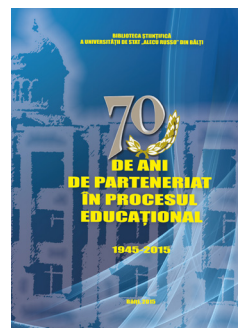
În cadrul concursului universitar al *Lucrărilor Științifice pentru anul 2015 bibliografia a fost apreciată cu Diplomă de gradul II*

2. **70 de ani de parteneriat în procesul educațional** / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alecu Russo” din Bălți ; alcăt.: Maria Fotescu, Elena Scurtu, Anna Nagherneac, Natalia Culicov ; red. resp.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța ; design/cop.: Silvia Ciobanu. – Bălți, 2015. – 318 p. – (Bibliographia Universitas, ISBN 978-9975-50-154-5). – ISBN 978-9975-50-153-8.

Volumul înregistrează în jur de 2220 titluri bibliografice care pun în lumină activitatea editorială, contribuțiile științifice și bibliografice ale Bibliotecii, referințele despre Instituția respectivă și salariații ei reflectate în presa tradițională și sursele electronice din 1945 pînă în anul 2015.

Diplomă de gradul III în cadrul concursului Lucrărilor Științifice pentru anul 2015 USARB

O bibliotecă universitară este responsabilă de fixarea informației în timp despre patrimoniul documentar elaborat de către cadrele didactice.

Contribuții științifice ale profesorilor și colaboratorilor

: Anuar : Bibliogr. selectivă / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alecu Russo” din Bălți ; alcăt.: Anna Nagherneac, Natalia Culicov ; red. resp.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța ; cop., tehored.: Silvia Ciobanu. – Bălți : [S.n.], 2015. – (Bibliographia universitas, ISBN 978-9975-50-154-5). – ISBN 978-9975-50-036-4
2014. – 2015. – 131 p. – ISBN 978-9975-50-156-9.

În 2015 Colecția *Bibliographia Universitas* găzduiește un nou anuar bibliografic cu informație despre contribuțiile științifico-didactice ale universitarilor și bibliotecarilor bălțeni din anul 2014, care include peste 1040 titluri: monografii, manuale, cursuri universitare, programe didactice, articole și comunicări, prezentate la manifestări științifice naționale și internaționale. Prin publicarea acestei lucrări se urmărește oglindirea segmentului de activitate științifică și didactică al profesorilor, bibliotecarilor de la *Alma-Mater* bălțeană.

3. **Învățământul economic universitar bălțean - 20 de ani** / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: Elena Scurtu, Maria Fotescu, Anna Nagherneac ; red. resp.: Elena Harconița ; red. bibliogr.: Lina Mihaluța ; design/cop.: Silvia Ciobanu. – Bălți : [S. n.], 2015. – 157 p. – (*Bibliographia Universitas*).

Bibliografia Învățământul economic universitar bălțean – 20 de ani se dorește a fi un instrument de informare util pentru cei ce intenționează să se documenteze asupra preocupărilor științifice ale universitarilor bălțeni în domeniul economic. Bibliografia semnaleză peste 800 de înregistrări bibliografice: monografii, studii, manuale, materiale didactice, articole, teze de master care pun în evidență contribuțiile valoroase ale savanților-economiști bălțeni în edificarea învățământului economic național.

Lucrarea bibliografică construită după toate rigorile și standardele de specialitate, exprimă respectul și omagiul bibliotecarilor pentru Profesorii care își consacră viața creșterii și educării viitorilor specialiști în domeniul economic.

4. **Mihaluța, Lina.** Carte cu autograf și dedicații : catalog / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; Lina Mihaluța, Elena Cristian, Svetlana Cegan : red. resp.: E. Harconița ; red. bibliogr.: L. Mihaluța ; design/cop.: S. Ciobanu ; machetare/tehored.: S. Ciobanu, A. Antonova. – Bălți, 2015. – ISBN 978-9975-50-151-4. Vol. 2. – 2015 – 312 p. : il. – ISBN 978-9975-50-152-1.

Prezenta lucrare constituie o continuare a catalogului „Carte cu autograf și dedicații” editat în anul 2010. Acest volum cuprinde cărțile cu autograf și dedicații, pe care le-a primit ca donație BȘ USARB din anul 2010 pînă în prezent. Au fost incluse și unele documente, care la momentul întocmirii primului catalog au fost omise din motiv că se aflau în circulație. Lucrarea se constituie într-o pledoarie dintre secretele trecutului și urzelile prezentului, cei doi piloni ai relațiilor dintre oamenii din trecut și prezent. Textul dedicațiilor reprezintă transcrierea însemnărilor manuscrise ale autorilor, donatorilor, persoanelor care au fost posesoare ale acestor cărți.

Diplomă de gradul I în cadrul concursului Lucrărilor Științifice pentru anul 2015 USARB; Premiul III, Secțiunea lucrări bibliografice (Concursul Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științe ale informării” ale anului 2015)

5. **Harconița, Elena.** Catalogul lucrărilor editate de bibliotecarii universității bălțene / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” Bălți ; Elena Harconița, Lina Mihaluța, Elena Stratan ; red. bibliogr.: L. Mihaluța ; ind.: Adella Cucu, V. Ganea design/tehored.: S. Ciobanu. – Ed. a 2-a rev. și compl. – Bălți, 2015. – 192 p. – Aut. sînt indicați pe vs. f. de tit. – ISBN 978-9975-50-150-7.

Aflat la a 2-a ediție, revizuit și completat, catalogul a apărut cu prilejul aniversării a 70 de ani de la fondarea Bibliotecii. (Prima ediție - 2010 în colecția Biblioteca Științifică - 65). Lucrarea conține noi titluri și este structurată în 6 capitole: Lucrări monografice; Lucrări bibliografice; Lucrări didactice; Publicații în serie; Materiale promoționale; Resurse electronice. Astfel, este păstrată o structură similară celei inițiale și preluat deplin conceptul de bază. Catalogul introduce în circuitul public produsul științific realizat de bibliotecarii BȘ USARB pînă în anul 2015 și însumează peste 600 de înregistrări bibliografice, respectînd standardul interstatal 7.1-2003 Descrierea bibliografică a documentelor. Conține o succintă adnotare și copertile digitizate. Catalogul este însoțit de indexuri auxiliari: (nume, titluri, colecții).

6. **Manifestări științifice organizate în Biblioteca Științifică USARB în anii 2005-2015** / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: Elena Harconița (resp. de ed.), E. Stratan, Gh. Palii ; design/cop./machtetare/tehored.: S. Ciobanu. – Bălți, 2015. – 116 p. – ISBN 978-9975-50-147-7.

Lucrarea include contribuțiile științifice ale bibliotecarilor în evoluția biblioteconomiei naționale. Activitatea cercetătorilor Bibliotecii, parte integrantă a științei USARB, inclusă în planul și raportul USARB, integrată în programele cumulative ale Sistemului Național de Biblioteci de Biblioteca Națională a Republicii Moldova se desfășoară pe cîteva direcții prioritare: Management participativ: principii și practici. Integrare și formare profesională continuă, comunicare profesională; Biblioteca modernă pentru utilizatorii secolului XXI; Dezvoltarea resurselor informaționale: politici, particularități, experiențe/efecte.

Volumul cuprinde următoarele capitole: Conferințe științifice; Colloquia Professorum Tradiție și inovare în cercetarea științifică; Colloquia Bibliothecariorum *In memoriam* Faina Tlehuci; Ateliere profesionale.

7. **Întruniri profesionale în Filiala BIN (Biblioteci de Învățămînt din Nord) a ABRM : 2007-2015** / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: E. Stratan, M. Staver, T. Prian ; red. resp.: E. Harconița ; design/cop./machtetare: S. Ciobanu ; tehored.: M. Staver. – Bălți, 2015. – 128 p. : fot. – ISBN 978-9975-50-157-6.

Lucrarea conține informații despre activitățile profesionale în cadrul Filialei Bibliotecilor de învățămînt din Nord (BIN) a ABRM și a Centrului Biblioteconomic în perioada 2007-2015. În această perioadă la întrunirile profesionale (ședințe, ateliere, training-uri) au fost invitați metodiștii coordonatori ai activității bibliotecilor școlare din Direcțiile de Educație, bibliotecarii din instituțiile preuniversitare (licee/școli, colegii, școli profesionale) de învățămînt din Zona de Nord a RM, 15 raioane și mun. Bălți, pentru

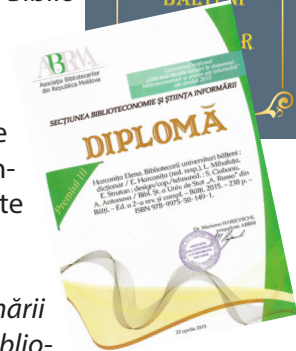

care Biblioteca universitară deține și realizează funcțiile de Centru Biblioteconomic.

8. **Harconița, Elena. Bibliotecarii universitari bălțeni** : dicționar / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alecu Russo” din Bălți ; E. Harconița (red. resp.), L. Mihaluța, E. Stratan ; design /cop. /tehored.: S. Ciobanu, A. Antonova. – Ed. a 2- a rev. și compl. – Bălți, 2015. – 236 p. – ISBN 978-9975-50-149-1.

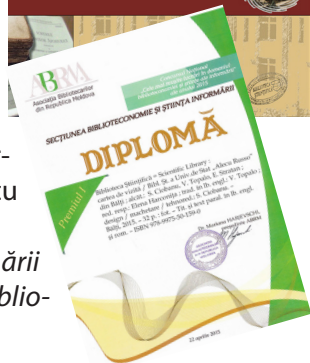
A doua ediție a Dicționarului Bibliotecarii universitari bălțeni, conține informații despre realizările și performanțele de azi ale personalului Bibliotecii. Aprecieri și recunoașterea profesională; Laureați ai Concursului Național ABRM Cele mai reușite lucrări în domeniul Biblioteconomiei și științelor informării și Cel mai Bun Bibliotecar al anului; Concursul USARB: Secțiunea Biblioteconomie; Personalul Bibliotecii: Centrul Managerial; Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare; Organizarea și conservarea colecțiilor; Comunicarea colecțiilor; Informare și cercetare bibliografică; Cercetare. Asistență de specialitate; Centrul Informaticizare și activități în rețea; Centrul Marketing. Activitate editorială etc. sînt capitole ce structurează volumul.

Premiul III, Secțiunea Biblioteconomie și știința informării (Concursul Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științe ale informării” ale anului 2015)

9. **Biblioteca Științifică = Scientific Library : cartea de vizită 1945-2015** / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alecu Russo” din Bălți ; alcăt.: S. Ciobanu (design/machetare/tehored.), V. Topalo, E. Stratan ; red. resp. Elena Harconița ; trad. în lb. engl.: V. – Bălți, 2015. – 32 p. : fot. – Tit., text paral.: lb. rom., engl. – ISBN 978-9975-50-159-0.

Cartea de vizită a Bibliotecii Științifice USARB, instrument necesar pentru toți utilizatorii ei prezenți și viitori, cu informații succinte despre evoluția în timp a Bibliotecii Științifice USARB, organigrama actuală și serviciile oferite. Informațiile textuale (în limbile română și engleză) sînt ilustrate cu imagini fotografice.

Premiul I, Secțiunea Biblioteconomie și știința informării (Concursul Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științe ale informării” ale anului 2015)

10. **Steaua de joi. Poemele mamei** : catalog de artă plastică și arta cusutului : [a Ecaterinei și Ludmila Costin] / Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți ; alcăt.: Silvia Ciobanu ; ed. îngr. de Elena Harconița. – Bălți : Biblioteca Științifică a Univ. de Stat „Alec Russo”, 2015. – 36 ; 8 p. – Pag. var. – Carte-valet (inversă).

Catalogul inserează un șir de lucrări reprezentative executate în acuarelă, pastel, ulei, grafică semnate de regretata și talentata Ecaterina Costin. Fermecată de lumină, culori și vise a încercat să redea frumusețea lumii înconjurătoare și să vadă adevărul. A plecat prematur din mijlocul nostru, dar ne-a lăsat valori deosebite materializate în pastel și acuarelă cu tehnici diferite, predominând stilul clasic. Catalogul propune și lucrări ce țin de arta cusutului executate de mama Ecaterinei, dna Ludmila Costin, adevărate mesaje de arta manuală *scrise nopți în șir cu vârful acului pe pânză*, deplîngînd fiica care ar fi putut crea și bucura încă multe generații de iubitori ai frumosului.

Premiul I, Secțiunea Alte domenii (Concursul Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științe ale informării” ale anului 2015)

O viața pe *portativul* rafturilor cu cărți

Elena Țurcan – model de perseverență, responsabilitate și devotament profesional

S-a născut la 30 ianuarie 1966 în s. Baraboi, Dondușeni, Republica Moldova, în familia lui Leonid și Alexandra Țurcan. În anul 1987 absolvește Universitatea de Stat din Moldova, facultatea Biblioteconomie și bibliografie din Chișinău fiind repartizată printre primii 2 din cei 100 la Biblioteca Științifică USARB. Legătura benefică cu Biblioteca bălțeană începe încă de la primul stagiul de practică, din anul 1986, care a determinat-o să aleagă, fără echivoc, activitatea în această prestigioasă instituție și care i-a marcat, totalmente, destinul profesional și spiritual.

Activează cu succes în funcțiile de bibliotecar superior, serviciu Comunicarea Colecțiilor, s11 - Științe Filologice, șef Oficiu Săli de lectură, șef Oficiu Ediții Muzicale și Partituri, șef Oficiu Catalogare și Clasificare, șef Secție Comunicarea Colecțiilor, șef Oficiu Documente Muzicale. În acest segment de activitate realizează cu o neobosită energie și creativitate, cu un înalt profesionalism, deschidere și farmec personal misiunea nobilă de valorificare a cărții, documentelor muzicale în susținerea utilizatorilor, cadrelor, facultăților USARB.

Fire animatoare, împătimită de carte, cu deosebită dragoste de meseria aleasă stabilește, dezvoltă și este mereu în căutarea unor relații și contacte colegiale, de parteneriat adecvate și fructuoase.

„Ceii ce profesează muzica la Universitatea bălțeană au avut noroc de un profesionist fidel, slujitor al unei cauze nobile: să ajute doritorii să pătrundă în tainele muzicii”. Dirijînd timp de 18 ani Oficiul Documente Muzicale, Elena Țurcan și-a adus, cu desăvîrșire, un aport considerabil la realizarea procesului de „muzicalizare” a miilor de persoane care au îndrăgit muzica și care și-au ales s-o „oficieze”. Îi considerăm colegi, parteneri și prieteni, deoarece ei înșiși își au inimile deschise spre muzică, devenind cu timpul împătimitii ei”, menționează Ion Gagim în articolul „Cartea – un alt instrument al muzicianului” în revista *Confluente bibliologice*, nr.3, 2006.

Bibliotecar de formație, elaborează și promovează, cu multă inspirație, începînd din anul 1998 Cursul Bazele Culturii Informației, teme: Catalogul alfabetic (Алфавитный каталог), Catalogul sistematic (Систематический каталог), Cataloge Clasice și Electronic, Sisteme informaționale: structuri, servicii, resurse. Structura sistemului instituțiilor informaționale din Moldova, Genuri de documente, Produse de informare modernă, Documente tradiționale, Repere din istoria cărții naționale și universale. Documente electronice. Baze de date. Documente pe suport multimedia”.

Studiile științifice inserează peste 60 de lucrări, articole publicate în culegeri și reviste de specialitate: *Confluente bibliologice*, Bibliouniversitas@abrm.md, www.slideshare.net, inclusiv monografii, dicționare, cataloage, colocvii, 20 expoziții online, participînd la 55 de reuniuni profesionale instituționale, naționale și internaționale cu 25 de comunicări.

Lucrările publicate relevă câteva arii tematice constante: *Baza de date Opere muzicale în MP3: dezvoltare, oportunități pentru utilizatori, facilități pentru bibliotecari; personalități în domeniul muzicii; cercetări bibliometrice a colecției documente muzicale; studii scientometrice ale cercetărilor membrilor catedrelor Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte; CZU - un limbaj de indexare întotdeauna actual etc.*

În anul 2012 Comisia de Atestare Republicană apreciază înalt competențele profesionale conferindu-I gradul de calificare superior.

Deține implicații manageriale în 7 grupe și comisii de profil: Fișare analitică; Vedete de subiect; Cultura informației; Bibliotecar Responsabil de Relațiile cu Facultatea; Retroconversie; Monitorizarea publicațiilor periodice; Formare profesională. Este formator în cadrul ABRM, Filialei BIN, Bălți - Bibliotecă de Învățământ din Nord, dirijează Salonul Muzical al Bibliotecii, ținând la curent atât bibliotecarii cât și studenții cu toate noutățile muzicale.

Activitatea neobosită, talentul și dedicarea / consacrarea pasionată a doamnei Elena Țurcan și-au atins culmile performanței și împlinirilor profesionale, fiind apreciate cu 19 premii și diplome ale ABRM, Senatului și Rectorului USARB, Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, directorului Bibliotecii Științifice: Scrisoare de mulțumire din partea Centrului de promovare a culturii „Urania” din mun. Bălți și a Catedrei de Arte și Educație Artistică, Diploma pentru promovarea exemplară a resurselor informaționale, Diploma *Cel mai eficient/relevant* autor de expoziții tematice on-line, Diploma de mențiune a Asociației Bibliotecarilor din RM pentru fidelitate profesiei, activitate de aleasă dăruire, desfășurată de-a lungul anilor, conferind prestanță, prestigiu și noblețe muncii în bibliotecă; Diploma Cea mai bine organizată și gestionată colecție uzuală a Bibliotecii.

Împreună cu alți colegi deține Premiul Mare, I, II, III în Concursul Național *Cele mai reușite lucrări din domeniul Biblioteconomiei și științele informării*, în anii 2011-2014. Este coautor al lucrării Margarita Tetelea: In honorem, premiată cu 2 diplome în Cadrul Concursurilor Naționale și USARB.

„Întreg sistemul de beneficii prestate de oficiul muzical nu ar fi eficient dacă nu ar fi dirijat de Doamna Elena Țurcan a cărei muncă rodnică face să fie binemeritată prezența acestui nume în istoria Bibliotecii”. (T. Bularga).

Echipa Bibliotecii Vă aduce multe felicitări cu prilejul zilei de naștere și sărbătorirea unei vârste frumoase și onorabile! Dacă e să ne gândim mai bine, vârsta ca atare nu există – există doar un Timp care a trecut prin noi și, în dependență de toate faptele noastre, ne-a lăsat urme pe chipuri și în suflete. Se vede că amprentele din ochii vieții Dvs sînt pline de sens, căci, iată, după ani și ani, Tinerețea, prin generala ei semnificație, Vă mai dă tîrcoale, iar în suflet încă mai înflorească florile așteptării. Timpul își urmează cursul, deci, mai sînt lucruri de realizat, bucurii de care să Vă bucurați, poate mai mult ca pînă acum și infinite clipe – ecouri ale veșniciei - pe care, indubitabil, trebuie să le trăiți inedit.

Fie ca în această zi în sufletul Dvs să se trezească o dorință arzătoare de a trăi și mai frumos, de a crea lucruri deosebite și de a realiza cele mai tainuite visuri. Fie ca soarele să Vă ofere căldura și lumina, ploaia curată – liniște sufletească, zîmbetul oamenilor – încredere în sine, zilele anului – prieteni, visele de azi să devină realitate, speranțele de mîine împliniri, orice cădere – un pas înainte, iar fericirea să Vă însoțească mereu.

LA MULȚI ANI!

Cu drag colegii - bibliotecari USARB

Maria Fotescu - 70

UN MODEL DE FIDELITATE ȘI CONSECVENȚĂ PROFESIONALĂ

Născută în com. Soloneț, Soroca, la 9 iulie 1946. În anul 1968 absolvește Facultatea Fizică și Matematică la Institutul Pedagogic de Stat „Alecă Russo” din Bălți. În anul 1973 s-a angajat la cea mai renumită Bibliotecă universitară din Nordul Republicii, cu care și-a contopit destinul profesional, activînd cu succes în cea mai laborioasă și importantă subdiviziune Informare și cercetare bibliografică.

Parcursul profesional raportează realizări de anvergură în peste 43 de ani de activitate în funcție de bibliograf: cercetării științifico-bibliografice, bibliometrice; crearea bazei de date analitice; bibliografii tematice și personalizate la solicitare; acoperirea informațională a temelor de cercetare științifică în regim DSI și SDC, realizarea funcției de agenție bibliografică; elaborarea și completarea Fișierului de autoritate în format electronic etc.

Este fondatoarea primelor lecții de informare bibliografică, predînd cunoștințe bibliotecar-bibliografice, cursuri Informina studenților, începînd cu anul 1966 pînă la promovarea actuală a cursului „Bazele culturii informației” în 2003. Actualmente continuă această activitate neobosită în cadrul Zilelor Informării, Catedrei, Zilelor bibliografiei, Lunarului licențiatului/ masterandului, Salonului editorial UNIVERSITĂȚA.

Autor, coautor la peste 50 de lucrări (bibliografii, biobibliografii, cataloage, dicționare, anuare, resurse electronice) în colecțiile: Bibliographia Universitas, Facultas Biography – USARB, Vestigia semper adora, Doctori Honoris Causa, IN HONOREM, Personalități universitare bălțene, Universitari bălțeni, Promotori ai culturii. În 2015 Colecția Personalități universitare bălțene a fost premiată cu Diploma Bibliotecii Naționale a RM în cadrul Salonului Internațional de Carte, ediția a XXI^V-a, consacrată scriitorului, bibliologului și filosofului Alexe RĂU.

Lucrările bibliografice: Deținători ai titlului de Doctor Honoris Causa. Membrii de Onoare ai Senatului; Contribuții științifice ale profesorilor și colaboratorilor USB „Alecă Russo”; Universitatea de Stat „Alecă Russo” – 70 de ani : ind. bibliogr. (1945-2015); 70 de ani de parteneriat în procesul educațional; Învățămîntul economic universitar bălțean – 20 de ani; Universitari bălțeni : Dicționar Biobibliografic și-au căpătat pe bună dreptate un loc binemeritat în istoria culturii și științei naționale.

Aici se înscriu și renumitele Biobibliografii bălțene dedicate unor personalități distincte din comunitatea academică (rectori, savanți, profesori, cercetători) și națională: Academicianul Nicolae Filîp; Pavel TOPALĂ In Honorem – 55; Academicianul Silviu Berejan; Alexandru Budișteanu : Omagiu la 80 de ani : biobibliografie; Gheorghe Duca etc. Aceste capodopere bibliografice sînt expresia unui talent unic și a dedicațiilor profesionale a doamnei Maria Fotescu, model de inteligență, conduită, responsabilitate și profesionalism bibliotecar. Fiecare lucrare poartă o părțică din sufletul, frumusețea, delicatețea și hărnicia doamnei Mariei Fotescu, nume binecunoscut oricărui cadru didactic, cercetător universitar.

Activitatea științifică integrează comunicări în domeniul biblioteconomiei și științei informării; articole științifice / studii publicate în culegeri și reviste de specialitate: Confluente bibliologice, Buletinul ABRM, Bibliouniversitas@abrm.md inclusiv pe Internet www.slideshare.net pe domenii de activitate: Aplicarea indicilor scientobibliometrici în estimarea valorii cercetătorilor; Parteneriat: Bibliotecă – Facultate - Catedră - Cadru didactic; Bibliografii etnografice - forme noi și tradiționale de prezentare ș.a.

În anii 2006 - 2014 Comisia de Atestare Republicană apreciază înalt competențele profesionale și competitivitatea, conferindu-i categoria de calificare înții.

Contribuțiile remarcabile în domeniul informării și cercetării bibliografice, valorificării tezaurului științific și didactic al universitarilor bălțeni, îmbogățirii patrimoniului național au fost apreciate cu diplome și premii naționale și internaționale: Diploma Ministerului Educației (1978), Diploma ABRM (2008); Premiul Mare, I, II, III, în Concursul Național Cele mai reușite lucrări din domeniul Biblioteconomiei și științele informării (2005-2014), Diploma Rectorului pentru profesionalism, receptivitate la nou, abnegație și corectitudine, simț de răspundere, perseverență, disciplină și fidelitate (2002); Diploma Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți pentru promovarea patrimoniului științific universitar prin elaborarea lucrărilor bibliografice și cu prilejul aniversării a 65-a de la fondare (2010); Diploma BȘ USARB pentru Promovarea imaginii Bibliotecii și Bibliotecarului prin elaborarea publicațiilor științifice și bibliografice premiate la Concursul Național Anul Bibliologic (2007), Pentru activitate profesională îndelungată, contribuții esențiale în dezvoltarea Bibliotecii Științifice și cu prilejul a 70 de ani de la fondarea USARB (2015).

2 lucrări, Universitatea de Stat „Alecă Russo” – 70 de ani : ind. bibliogr. (1945 - 2015); BȘ USARB: 70 de ani de parteneriat egal în procesul educațional au fost premiate cu diplome la Concursul Lucrărilor Științifice USARB, 2015.

Mult stimată doamnă Maria Fotescu, la această notabilă aniversare, când rotungiți 7 decenii de viață, colegii de breaslă, Vă adresează cele mai sincere felicitări și urări de bine și vin cu un mesaj de înaltă recunoștință, prețuire și gânduri frumoase.

Vă dorim din suflet multă sănătate și prosperitate, bucurii imense de la copii și nepoței, recunoștința și aprecierea cititorilor, dragoste din partea celor dragi și scumpi sufletului Dvs.

Să Vi se împlinească toate dorințele, aspirațiile și lucrurile bune, noi succese pe tărîmul profesional spre folosul comunității bibliotecare și a tinerelor generații la formarea cărora contribuiți în cea mai mare măsură.

L A M U L Ţ I A N I !!!

*Cu mult respect, în numele tuturor bibliotecarilor universitari,
Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice
a Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți*

Mușafirii Bibliotecii

25 ianuarie 2016 - Vizita Grupului Accreditarea Științifică Internațională

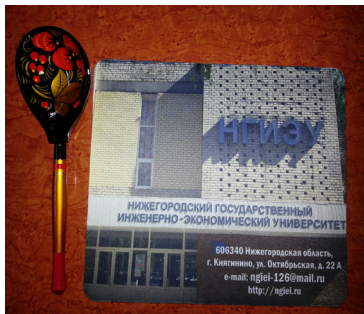
Grupul Accreditarea Științifică Internațională: Germania, Austria, România pentru Științe ale Educației, Psihologie și Arte în vizită la Biblioteca Științifică. Oaspeții au fost ghidați de Valentina Topalo, șef serviciu, CD ONU/EUI.

Muşafirii Bibliotecii

17 martie 2016 - Delegația din Nijnii Novgorod la Biblioteca Științifică USARB

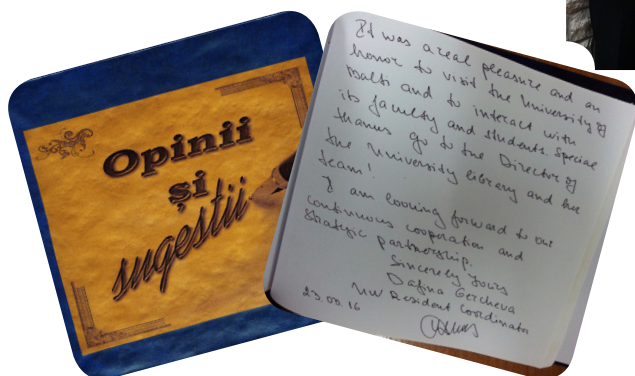
Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți i-a avut în calitate de oaspeți pe ministrul învățămîntului din regiunea Nijnii Novgorod, Serghei Naumov, adjunctul ministrului Alexandr Ușakov și rectorul Universității de Stat de Inginerie și Economie din Nijnii Novgorod, Anatolii Șamin. Oaspeții au fost ghidați prin spațiile Bibliotecii de Dna Lina MIHALUȚA, dir. adjunct a Bibliotecii Științifice USARB. La finalul vizitei oaspeții au lăsat câteva impresii în Cartea pentru oaspeți.

Muşagiriile Bibliotecii

23 martie 2016 - Vizita Doamnei Dafina Gercheva, Coordonatoare Rezidentă ONU și Reprezentantă Rezidentă PNUD în Moldova la Biblioteca Științifică USARB

În data de 23 martie 2016, Doamna Dafina Gercheva, Coordonatoarea Rezidentă ONU și Reprezentantă Rezidentă PNUD în Moldova a ținut o prelegere publică despre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Obiectivele au fost adoptate în unanimitate de toate statele membre ONU și sînt menite să combată sărăcia și efectele schimbărilor climatice, de rînd cu asigurarea unui trai demn, decent și sănătos pentru fiecare. La prezentare au participat 200 de studenți, care s-au arătat interesați de subiecte, precum: munca decentă, schimbările climatice, implicarea tinerilor în implementarea Agendei 2030. Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” găzduiește din anul 2001 Centrul de Documentare și Informare al ONU.

Musafirii Bibliotecii

13 aprilie 2016

Bibliotecarii, participanți la Cursurile de formare profesională de scurtă durată „Bazele Biblioteconomiei și Științelor Informării”, au vizitat spațiile Bibliotecii Științifice, ghidați de Elena Stratan, șef serviciu Cercetare. Asistența de specialitate. Managerii funcționali Svetlana Șişcanu, Adella Cucu, Elena Cristian, Ludmila Răileanu, Silvia Ciobanu, Elena Țurcan, Margarita Iulic, Olga Dascal au prezentat structura serviciilor Bibliotecii, procesele de achiziție, evidență, organizare, conservare și comunicare a colecțiilor, activitatea bibliografică și de cercetare, asigurarea accesului la serviciile electronice, bazele de date etc. Bibliotecarii au fost invitați să acceseze pagina Web a Bibliotecii Științifice, [blogul Filialei BIN \(Biblioteci de învățămînt din NORD\) a ABRM](#), pagina Filialei pe [Facebook](#), și să utilizeze facilitățile oferite de bibliotecarii USARB.

18 aprilie 2016 - Musafirii Bibliotecii

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți i-a avut ca oaspeți pe italienii: Salvatore Panaro și Eduardo Maria Piccirilli, profesori de la Academy School di Napoli din Italia. Oaspeții au fost ghidați prin spațiile Bibliotecii de Dna Lina MIHALUȚA, director adjunct, BȘ USARB. La finalul vizitei profesorii italieni au lăsat câteva impresii în Cartea pentru oaspeți și au donat lucrarea *Tobin tax from its origins to enhanced cooperation an idea of European tax*, Napoli 2015, autor Eduardo Maria Piccirilli.

Musafirii Bibliotecii

21 aprilie 2016 - Vizita reprezentanților Direcției Învățământ, Tineret și Sport, mun. Bălți

Biblioteca Științifică USARB a fost vizitată de reprezentanții Direcției Învățământ, Tineret și Sport, mun. Bălți. Musafirii au fost ghidați prin spațiile Instituției Cărții de către Lina Mihaluța, director adjunct a Bibliotecii Științifice USARB.

16 mai 2016 - Vizita Ministrului delegat pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, Dan STOENESCU

La 15 mai 2016, Biblioteca Științifică USARB a fost vizitată de domnul Dan Stoescu, Ministrului delegat pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni. Musafirii au fost ghidați prin spațiile Instituției Cărții de către Elena Harconița, directoarea BȘ USARB.

3 iunie 2016 - Prof. Areta MOȘU, Președinte al Despărțământului ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași în vizită la BȘ USARB

Prof. Areta MOȘU, Președinte al Despărțământului ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași a efectuat o vizită la Biblioteca Științifică USARB. Oaspeții au fost ghidați prin spațiile Bibliotecii de Dna Elena HARCONIȚA, directoarea Bibliotecii Științifice USARB.

Autorii

CECAN SVETLANA - bibliotecar serviciul Organizarea și Conservarea colecțiilor, BȘ USARB
e-mail: svetlana.cecana@gmail.com

CRISTIAN ELENA - șef serviciul Organizarea și Conservarea Colecțiilor, BȘ USARB
e-mail: elena.cristian12@gmail.com

CUCU ADELLA - Șef serviciu Dezvoltarea Colecțiilor.Catalogare. Indexare, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți
e-mail: cucuaadella@gmail.com

HARCONIȚA ELENA - director Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți
e-mail: elena.harconita@mail.ru

HĂBĂȘESCU ANGELA - bibliotecar principal serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 3, BȘ USARB
e-mail: angelahabasescu@gmail.com

MOȚOC RADU – inginer, Doctor Honoris Cauza USARB, secretarul Asociației Pro Basaradia și Bucovina, Filiala „C. Negri”, Galați, România,
e-mail: motoc.radu@yahoo.com

NAGHERNEAC ANA - Șef serviciu, serviciul Informare Cercetare Bibliografică, BȘ USARB
e-mail: anita_ray@freemail.ru

PRIANTATIANA - Bibliotecar principal, Centrul Informatizare Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”, tehnoredactor
e-mail: prian.tatiana@usb.md

SECRIERU VASILE - Preot, Mănăstirea Găvănoasa, Cahul

Autorii

STAVER MIHAELA - Bibliotecar, serviciul Cercetare. Asistența de specialitate, BȘ USARB
e-mail: stavstar@mail.ru, staver.mihaela@gmail.com

STRATAN ELENA - șef serviciul Cercetare. Asistența de specialitate,
e-mail: elena.stratan1@gmail.com

TOPALO VALENTINA - șef CD a ONU, șef CIEUI,
e-mail: valeandrew@gmail.com

VACARCIUC VALENTINA - bibliotecar serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 3, BȘ USARB
e-mail: valentina.vacarciuc62@gmail.com

